

Тиждень

український www.ut.net.ua

Генерал міліції
Геннадій Москаль –
УНІВЕРСАЛЬНИЙ
МЕНТ. Стор. 14

№ 6 (14) 8 – 14 ЛЮТОГО

З ПРЕМ'ЄРОМ НА ОДНІЙ ПАРТІ

Згадувати однокласників
стає модним. Стор. 40

ЯК КОЗАКИ МОСКВУ БРАЛИ

і чому в решті-решт
не взяли. Стор. 56

ЛУВР НА ХАЛЯВУ

«Бюджетна» подорож
до Парижа.
Стор. 60

КНЯЖА ЯМА

ISSN 1996-1561

9 771996 156002

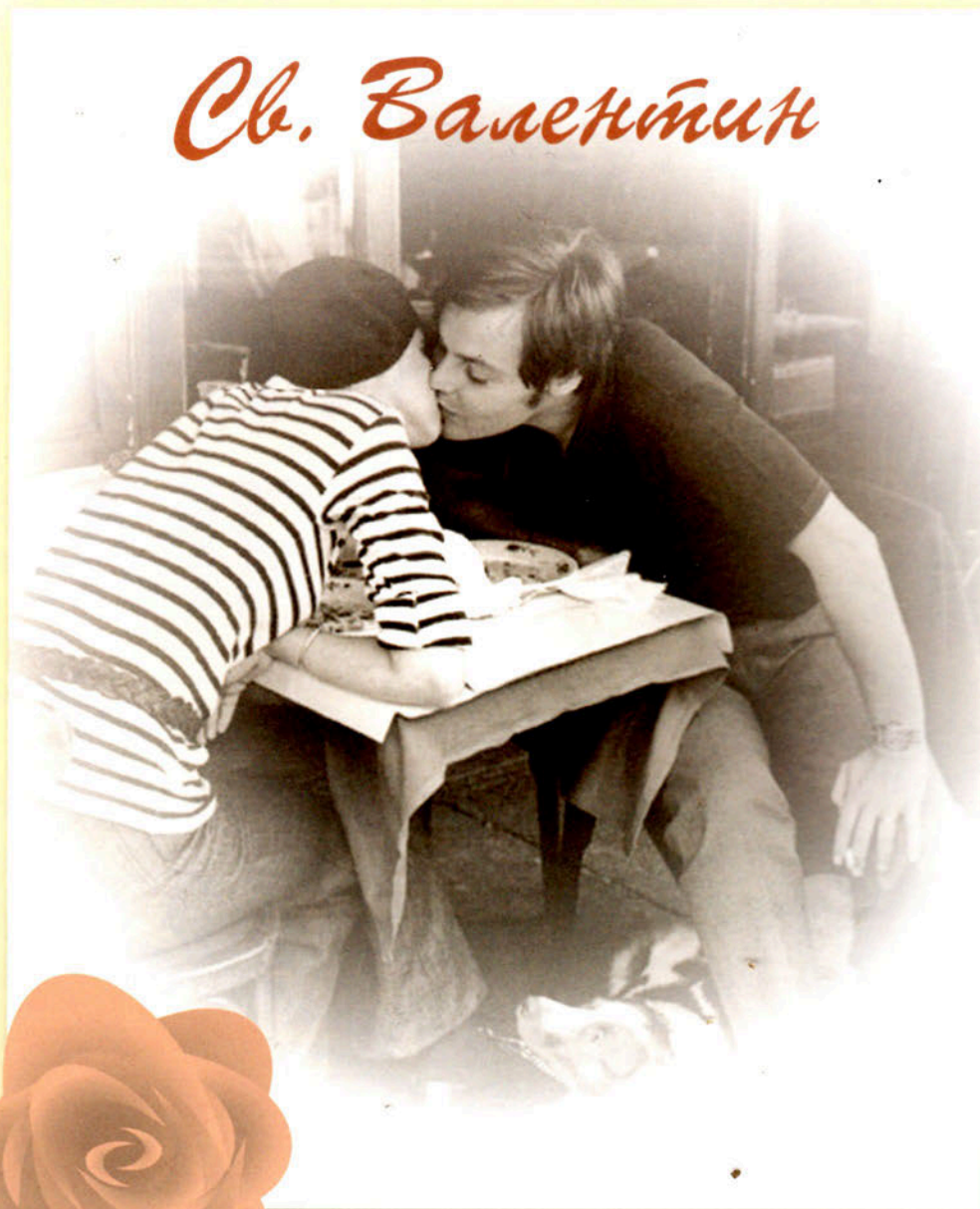
**ХТО КОПАЄ КОТЛОВАН НА МІСЦІ ПАЛАЦУ
КИЇВСЬКИХ КНЯЗІВ. СТОР. 24**

NOSTALGIE 99FM

Твої приємні спогади...

Св. Валентин

*Марафон Коханця
з 11 лютого о 9:15*

14:15 та 18:15

ОБРАЗ

Часом чи не вступ до СОТ (див. стор. 30) спонукав українську владу вчергове подумати про посилення боротьби з

значить, що інспектор хабара взяв. Цікаво лише, чи дотягнуться руки влади до вивертання власних кишень. Малюнок Дмитра Сіаженика.

корупцією. Вже й орган при Міністерстві юстиції відповідний хочуть створити, і круглий стіл із прогиді корупції провесити. Бо, навіть. Деколи

доходять до абсурду. Як-от в ініціативі перевірки кишень працівників ДАІ. Мовляв, якщо в них більше 50-ти гривень, то це

Тижень

Засновник ЕСЕМ Медія ГМЕХ
 Видавець ТОВ «Український Тижень»
 Головний редактор Юрій МАКАРОВ
 Перший заступник
 головного редактора Роман КУЛЬЧИНСЬКИЙ
 Відділ політики АНАТОЛІЙ БОНДАРЕНКО
 Відділ економіки СЕРГІЙ ЛУК'ЯНЧУК
 Відділ розслідувань АНДРІЙ ЛАВРИК
 Відділ суспільства ОЛЬГА МИХАЙЛОВА
 Відділ новин НАТАЛІЯ ВАСЮТИН
 Відділ країна ІГОР КРУЧІК
 Відділ історії та науки РОМАН КАБАЧІЙ
 Відділ культури та спорту ВІКТОРІЯ ПОЛІНЕНКО
 Спеціальний кореспондент МАРІЯ СТАРОЖИЦЬКА
 Літературний редактор ОЛЬГА АРТЮХ

Виконавчий директор РОМАН ЧИГУН
 Фінансовий директор АНДРІЙ РЕШЕТНИК
 Відповідальний секретар ЮРІЙ КОЛОМИЦЕВ
 Арт-директор НАДІЯ КЕЛЬМ
 Дизайнери ГАННА ЄРМАКОВА, ТИМОФІЙ МОЛОДЧИКОВ,
 МИКОЛА ТИГАРЕНКО
 Художник АНДРІЙ ЄРМОЛЕНКО
 Більд-редакція ВІКТОРІЯ БУЯНОВА, АНАТОЛІЙ БЕЛОВ
 Фотографи АНДРІЙ ЛОМАКІН, ЄВГЕН КОТЕНКО
 Кольорокоректор ОЛЕНА ШОВКОПЛЯС
 Коректори МАРІНА ПЕТРОВА, СВІТЛАНА СТОПОВА
 Відділ реклами АЛЛА ЛЕВКОВСЬКА
 Відділ розповсюдження НАТАЛІЯ АСТАФ'ЄВА
 Event manager ГАННА ЛЕБЕДЕВА
 Відділ маркетингу СЕРГІЙ КРИГАН
 Помічник головного редактора ОЛЕНА ЧЕКАН

Свідоцтво про державну реєстрацію
 КВ №13005-1889Р від 13.08.2007 р.
 Друк ТОВ «Новий друк»
 Київ, вул. Магпиторська, 1
 № зам. 08-3348
 Наклад 18 700

Адреса редакції 01030, Київ, вул. Б. Хмельницького, 36, кв. 7
 Адреса для листування 03040, Київ,
 вул. Васильківська, 2 а
 Телефон (044) 503 3740
 Виходить щотижня
 Розповсюджується в роздрібній торгівлі
 та за передплатою
 Ціна договірна
 Передплатний індекс 99319

ДУХОВНА ЄДНІСТЬ НАРОДУ

МИРОСЛАВ МАРИНОВИЧ
філософ, дисидент

Помісність церкви стала темою №1 у духовному житті України. Чи не вперше вона вирвалася на політичну арену в тексті ющенківського Універсалу, а у Верховній Раді утвердилася однойменним депутатським об'єднанням. Якщо на інституційному полі України десь і відбувається розбудова незалежності, то це передусім у сфері церковної помісності. Термін «помісність» важко перекладається на звичну секулярну мову, адже для нецерковної людини суто богословський вислів «Кожна помісна Церква є іконою Божої Особи» заважкий. Якщо шукати світський аналог помісності, то це те, що перетворює населення у народ.

Для Української православної церкви згадане питання взагалі не стоїть: на її погляд, помісність уже втілена саме у цій Церкві, а всі чада, відділені від останньої, мають просто до неї повернутися. Інакше виглядає ситуація для православних автокефального статусу, які бачать помісність за формулою «єдина незалежна Православна церква в незалежній державі». У цьому випадку, в ідеалі, помісність мала б утілитися у вже проголошеному Київському патріархаті, який рано чи пізно отримає визнання з боку Повноти православ'я.

Мені як греко-католику не дуже личить розважати на тему, яка концепція православної помісності є правильною: це таки внутрішньо-православна справа. Зараз хотів би зазначити, що не сприймаю критичності, з якою частина православних реагує на ініціативи Президента щодо створення Помісної церкви. Цю критичність, як правило, виявляють люди, які ідентифікують свою

позицію з позицією Москви. І характерно, що з цього боку не прозвучало критики президента Путіна за його безпосередню ініціативу об'єднанні Російської православної церкви із Зарубіжною російською православною церквою, яку перша тривалий час не визнавала. То чому ініціатива президента Путіна є схвальним сприянням Церкві, а ініціатива Президента Ющенка — осудливим втручанням у її справи?

Сучасні дискусії про створення єдиної помісної Церкви ведуться в конфесійному руслі: йдеться, фактично, про єдину помісну Українську православну церкву. Що ж, доки ми мислимо в рамках конфесійності, то ця ідея не може викликати якихось заперечень. Адже розкол Православної церкви в Україні нікому задоволення не принесе. І я особисто бажаю православним громадам України якнайшвидше дійти згоди. Проте Українська греко-католицька церква пропонує вийти за межі конфесійності й мислити категоріями єдиної Київської церкви, яка була дорозковою, тобто, належачи до християнського Сходу, перебувала водночас у співпраці з церквою Заходу. До спадкоємців історичної церкви Києва, крім існуючих православних церков, належить також УГКЦ.

Київську церкву на шматки розірвала конфесійність мислення, і доки діятиме ця логіка, християнського миру між її гілками не буде. Конфесійні «окуляри» завжди робитимуть якусь із них «ворожою». На думку греко-католиків, це вплине також на характер помісності: помісність об'єднаної Української православної церкви буде усиченою порівняно з відродженням єдиної Київської церкви.

УГКЦ пропонує почесний вихід для кожної церковної гілки. Задля входження в єдність жодній із Церков не потрібно зрікатися своїх духовних зв'язків зі своїми історичними центрами — Константинополем, Римом і Московією. Лише за цієї умови єдність перестане бути спрямованою проти когось, а стане підставою для загального миру. Можна сказати навіть більше: виключення з процесу пошуку помісності якоїсь із існуючих гілок Київської Церкви розриватиме духовну єдність українського народу.

Звісно, будь-які форми помісності будуть кроком уперед, і їх не можна буде не вітати. Але такий крок все одно буде підготовчим. Конфесійну залежність від історичних центрів має змінити принцип свхаристийного співпраці, оскільки він переводить відносини між Церквами на вищий, партнерський і більш християнський рівень. Це свідчило б про духовне зростання Божого народу, про його готовність бути відображенням того типу відносин, характерних для Святої Трійці. Так склалося, що в умовах суворого конфесійного розмежування Київ не мав історичного шансу. Виростання з тісних рамок конфесійності повертає Києву не тільки його єдність, а й відповідну роль у християнській спільноті. Геополітично Україна приречена з'єднувати своїм тілом різні культурні світи — а саме це є сьогодні на порядку денному людської цивілізації. Отже, хоч яким природним і єдино можливим видається нам сьогодні поділ на православних та католиків, це уже вчорашній день церковного життя. Досвітні вогні відкривають нам іншу перспективу. Вибір за нами. ■

ФОТО: ГОР ПЕТРЕНКО

50 МІЖ ШЕВЧЕНКОМ І СУВОРОВИМ Придністров'я тяжіє до України, але живе російськими міфами

ОБРАЗ

1 КАРИКАТУРА ТИЖНЯ.
Малюнок Дмитра Скаженника

ОСОБИСТА ДУМКА

2 ПОМІСНІСТЬ ЦЕРКВИ І ДУХОВНА ЄДНІСТЬ НАРОДУ. Авторська колонка Мирослава Мариновича

НА ЧАСІ

- 4** ФОТО ТИЖНЯ.
Стихія у третьому тисячолітті
- 6** ТЕНДЕНЦІЯ ТИЖНЯ.
Обережно, Рада відкривається
- 12** СУБ'ЄКТИВ. Європа – нудний світ плембів.
Авторська колонка Богдана Буткевича

ВПРИТУЛ

- 14** УНІВЕРСАЛЬНИЙ МЕНТ. Інтерв'ю з основним радником Юрія Луценка, генералом міліції Геннадієм Москалем
- 20** УСЮ ВЛАДУ – ДІТЯМ! Діти мають свої плани реформування політичної системи
- 22** ГАЗОВА ЗАВІСА. Непрозорі схеми та корупція – фірмовий стиль «Газпрому»
- 24** ОБЛОГА «ГРАДА ВОЛОДИМИРА». Скандал навколо забудови Пейзажної алеї
- 30** ВИСОТУ ВЗЯТО. Що принесе Україні вступ до СОТ?
- 31** ЯК ЖЕРОМ ЗІРВАВ БАНК. Дрібний клерк спровокував падіння фондового ринку в Європі
- 32** ГРОШІ В ТРУБУ. Мільйони доларів на «мобільні» розваги
- 34** ЧАС БРАТИСЯ ЗА ЗАЛІЗО. Фітнес-тренування варто починати саме у лютому
- 36** РЕФОРМАТОР САРКО. Прихильність Ніколя Саркозі до української демократії

ФОТО: ШЕТЕС

60 ПАРИЖ ПО-ОДЕСЬКИ Названа Батьківщина митців усього світу

38 ДЕЗОРІЄНТАЦІЯ СМІХУ. Сатирик як дівий складник суспільної ідеології йде в минуле

ТЕМА ТИЖНЯ

40 МІЙ КЛАС. Зустрічі однокласників через роки – в Інтернеті та в житті

МИ

- 50** МІЖ ШЕВЧЕНКОМ І СУВОРОВИМ. Майже третина населення Придністровської Республіки – українці
- 55** ЦВЯХ У ЛІЖКУ. Світлана Пovalaєва про жіноче самоствердження
- 56** БРАТИ ЧИ НЕ БРАТИ? Замовчуваний похід Сагайдачного на Москву

НАВІГАТОР

- 60** ПАРИЖ ПО-ОДЕСЬКИ. Піша прогулянка столицею Франції
- 66** ГІРКИЙ ПРИСМАК ЕКОЧИСТОТИ. Впровадження біопалива має свої ризики
- 68** ЧОРНА ІКРА ВІД НАШИХ ГРАНДІВ. Київське «Динамо» відвоювало Кубок Першого каналу
- 70** ПОВЕРНЕННЯ БЛУДНИХ МУЗИК. Раз на рік зірки-емігранти концертують у Національній опері
- 73** ВИГАДАТИ ВЕЛОСИПЕД. Авторська колонка Марини Черкашиної
- 74** ЛІНІЯ СТИЛЮ. Співець плинності форм Аліна Максименко
- 76** ВІДГУКИ. Вистави, фільми, виставки, книги, музичні записи
- 78** АНОНСИ. Коротко про культурні події

НАШ ТИЖДЕНЬ

80 Кілька слів від журналістів
Тижня

МАЛЮНОК ОЛЕКСАНДРА АХУРШЕВ

56 БРАТИ ЧИ НЕ БРАТИ? Замовчуваний похід Сагайдачного на Москву

ФОТО: ЄВГЕН КЕГІНО

24 ОБЛОГА «ГРАДА ВОЛОДИМИРА»
Тиждень намагається з'ясувати, хто стоїть за будівництвом на Пейзажній алеї

МАЛЮНОК: АНДРІЙ СМОЛЕНКО

ХТО КОЛІСЬ КОЛОВАНИ НА МІСЦІ ПАЛАЦУ Київських князів, стор 24

Стихія у третьому тисячолітті

Морські катастрофи трапляються не тільки в Керченській протоці й не тільки внаслідок службової недбалості чи гонитви за грошима. Цей вантажний пором «Ріверданс» під час шторму викинуло на берег поблизу міста Блекпуд у Північній Англії. Евакуація судна забере кілька тижнів. У XXI ст. море залишається небезпечною стихією. Небезпечною так само, як і дві тисячі років тому. Воно нагадує, що машинна цивілізація крихка та вразлива, навіть якщо виключити «людський чинник». Один із найблискупіших антирелігійних памфлетів Вольтера було викликано саме морською катастрофою, коли 1 листопада 1755 року від гігантської хвилі в Лісабоні загинуло понад 50 тисяч людей. Йому було неважко бути атеїстом у себе в маєтку під Женевою, за 300 кілометрів від найближчого моря. А от моряки й донині залишаються не лише забобонними, а й віруючими людьми, бо знають ціну щасливому випадку та Божій волі.

П'ЯТЬ ОБЛИЧ

ОЛЕГ СЕРБА
врятував дитину

19-річний киянин під час пожежі в одній зі столичних багатопверхівок виніс із палаючої квартири 3-річного малюка. Хлопчик, якого батьки залишили вдома з прабабусею, перебуває в лікарні «Охматдит». Жінку врятувати, на жаль, не вдалося.

ІВАН ДУТЧИШИН
встановив світовий рекорд

26-річний тернопільчанин однією рукою підняв 56-кілограмову гиру. Та не раз, а 214 разів протягом однієї години. Це вже третій світовий рекорд атлета. В Україні дутчишин став рекордсменом з гирьового спорту уже 6 разів.

АЛЕКСАНДР КОСВІНЦЕВ
отримав притулок в Україні

Російському журналістові надали статус біженця в міграційній службі Львівської області. На Батьківщині він зазнав переслідувань за підготовку викривальних публікацій про кемеровського губернатора Амана Тулеева у «Новій газеті».

СЕРГІЙ ТАРАН
небажаний в Росії

Українського політолога затримали в московському аеропорту «Пулково-1». За словами Тарана, після кількох годин перебування в кімнаті очікування представники ФСБ заявили – його перебування на території РФ не бажане.

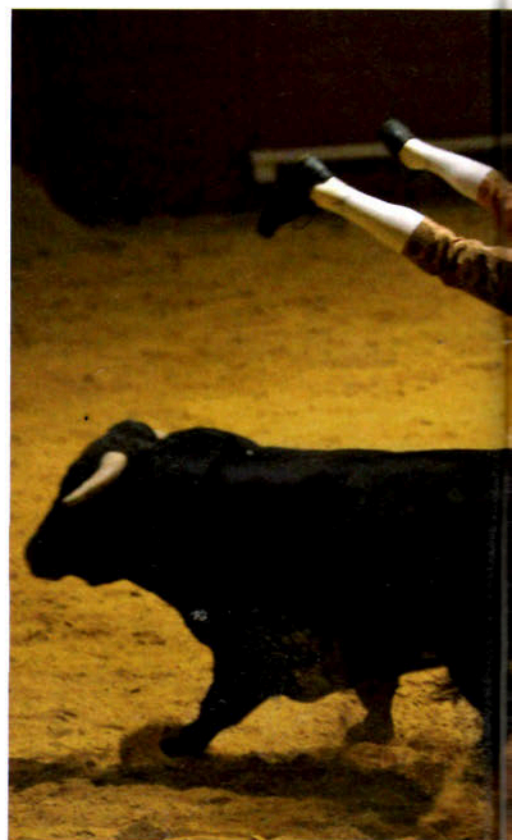

ЛЕОНІД ЧЕРНОВЕЦЬКИЙ
отримав догану

Київський мер отримав догану від Президента за неспроможність компенсувати втрати постраждалим від діяльності «Еліта-центру». Такий указ Віктор Ющенко видав після особистої розмови із вкладниками компанії, які голодують під Секретаріатом.

Обережно, Рада відкривається

Коаліція та опозиція не порозумілися

Замість двох разів гімн зіграли один – ним закрилася перша сесія Верховної Ради шостого скликання і відкрилася друга. Але депутати прийняли лише порядок денний, розім'ялися у штовханині та розійшлися. У наступні дні вони мають розглянути питання доцільності негайного проведення референдуму щодо НАТО – мрія регіоналів та комуністів, вирішити долю забіякуватого міністра внутрішніх справ Юрія Луценка – також із подачі опозиції, та проголосувати за позбавлення депутатської недоторканності – це вже фішка більшості і, нарешті, підвищити прожитковий мінімум для електорату. Чи може в принципі розпочатися робота принаймні за цим порядком денним, експерти вже перестали прогнозувати – жоден із політологів, на відміну від депутатів, не ризикує своїм іменем, аби назвати дату початку реальної законотворчості. Причина ступору Ради не тільки в тому, що регіонали постійно блокують трибуну. Коаліція могла б спо-

кібно повторити прецедент 2000 року і, не зважаючи на опозицію, зібратися в іншому приміщенні, наприклад в Українському домі, аби проголосувати за низку кадрових призначень і першочергових зако-

ЦИТАТА ТИЖНЯ

ВОЛОДИМИР ЛИТВИН *заперечив інформацію про те, що йому належать бізнес-структури в Житомирській області:*

Я олігарх розумової праці

КОМЕНТАР ТИЖНЯ

Напередодні дострокових виборів політик зізнався, що, мовляв, заробляє на місяць не більше 5500 грн. Тоді він також розповів, що «яйця й молоко» у нього «із села», та ще й жінка з дочкою внесок у родинний бюджет роблять. Радо лідер блоку свого імені розповідає й про наукову діяльність (Литвин – віце-президент НАНУ – прим. ред.). Втім, за всі роки своєї присутності в політикумі экс-спікер Парламенту так і не наважився оприлюднити декларацію про прибутки. З не меншим небажанням згадує він і будинок у Кончі-Заспі, закріплений за ним у довічне користування під час спікерства. На щастя, підігравати виборцям не мусить дочка экс-спікера Олена. У свої 26 років вона збирається відкрити в Києві Будинок розкоші. У старовинному особняку в центрі столиці продаватимуть ексклюзивні речі для не менш ексклюзивних персон.

НА ЧАСІ

7 – «Нашої України – Народної Самооборони». І Регіони користуються цією слабінкою більшості на повну катушку – то намагаються з бійкою виривати картки відсутніх депутатів, то блокують спікера Яценюка, як не в президії, то в кабінеті. Хоча в самих із дисципліною не краще – аж 47 регіоналів не з'явилися в Парламенті. Консультації керівників фракцій ні до чого не призводять. Наразі виглядає так, що радикальне крило в Партії регіонів, обличчям якого є Нестор Шурфрич і яке складається з ексчиновників уряду Януковича взяло гору у внутрішньопартійній боротьбі над поміркованими бізнесменами. Врешті-решт у Януковича немає іншого виходу – в умовах «мирної» опозиційної діяльності радикали поступово були б відтерті на маргінальні позиції впливовими бізнесменами, які вже знайшли стежинку на Банкову. А за жорсткого конфлікту ні частина комуністів, яка не проти піти на співпрацю з «режимом», ні частина регіоналів, яких представляє Богатирьова і які зараз не ходять до Ради, не наважаться відкрито виступити проти лінії партії.

Марія Старожицька,
Роман Кульчинський

нопроектів. Проте в неї не вистачає голосів для цього – як не один, то другий коаліціант або хворіє, або у відрядженні. Серед прогульників, яких спікер позбавив платні, 10 – із фракції «Блок Юлії Тимошенко»,

НАТХНЕННЯ

Преса для поцілунку

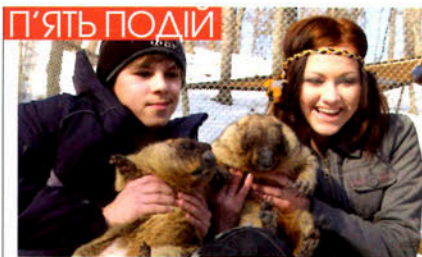
У російській столиці представлено фільм, прообразами головних героїв якого є президент Росії Володимир Путін та його дружина (їх зіграють Андрей Панін і Дар'я Михайлова). Стрічка, яка називається «Поцілунок не для преси», розповідає про пітерські

події 1990-х років. За словами творців, фільм «про красиву дівчину-стюардесу, яка одного дня прилетіла до Ленінграда» і там закохалася у «простого ленінградця, самбіста, який вільно розмовляє німецькою та сягнув політичних висот».

*На небесах вирішуються долі...
Нам відставати від Москви доволі!
Наш серіал знімати треба вже!
...В Росії, звісно, піде з дубляжем.*

Рима Щотижнева

П'ЯТЬ ПОДІЙ

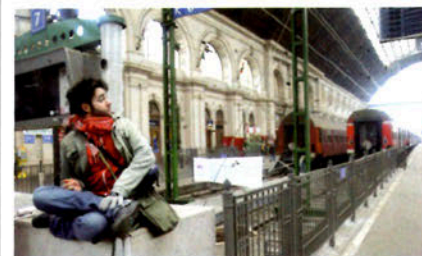
ПРОГНОЗ. День бабака відсвяткували на Харківщині. Бабак Тімка спрогнозував українцям довгу холодну весну.

ГОРЯТЬ ШАХТИ. Пожежі виникли на шахтах «Комсомольська» (Антрацит) та «Куйбишевська» (Донецьк).

БЕЗ ВІДСТРІЛУ. У Хмельницькому з'явився притулок для бродячих собак. Їм робитимуть стерилізацію.

СТОП МАШИНА. Потяги не йдуть далі українсько-угорського кордону – страйкують угорські залізничники.

НІЧ НА ЦВИНТАРІ. На Личаківському цвинтарі у Львові влаштовують нічні екскурсії. Тур музеєм-заповідником коштує 80 грн.

Готель замість заповідника

«Херсонес-Таврійський» може не потрапити до списку ЮНЕСКО

Україна втрачає заповідні землі «Херсонесу-Таврійського». На території античного міста, у Карантинній бухті, планують звести готельний комплекс висотою від 16 до 30 поверхів. Тим часом на місці забудови розкопали унікальні гробниці епохи Пізнього Риму. Аналогічних поховань у світі залишилося лише кілька. Як з'ясував **Тиждень**, заповідний гектар Севастопольська міськадміністрація передала в оренду приватному підприємству ще 10 років тому. «Будь-яке рішення приймається на основі висновків профільних служб, зокрема з охорони пам'яток, та за дозволом керівництва «Херсонесу-Таврійського», — пояснив **Тижню** голова містобудівельної комісії Севастополя Дмитро Белік. Все було б і справді просто, якби територія заповідника мала чіткі межі. Однак досі з 500 га безцінних земель древнього міста державні акти оформлені тільки на 43 га. «Більше того, ті землі, де зараз хочуть побудувати висотку, колись повністю належали древньому Херсонесу. Це майже 12 тис. гектарів», — розповів **Тижню** директор заповідника Леонід Марченко. Аби

вберегти від посягань хоча б найцінніші 300 га, він наполягає на їхній передачі у державну власність. Будівництво висотки в безпосередній близькості із древніми пам'ятками може завадити «Херсонесу-Таврійському» бути занесеним у реєстр ЮНЕСКО. В Національній комісії України у справах ЮНЕСКО **Тижню** повідомили, що будь-яке будівництво на території заповідних земель чи в безпосередній близькості до них, що може позбавити їх унікальності, потрібно погоджувати із ЮНЕСКО. Такими є положення конвенції ЮНЕСКО про збереження всесвітньої, культурної та природної спадщини від 1972 року. Наразі забудову поблизу заповідника призупинили. «Не виключено, що цільове використання землі буде відкориговане, а розпорядження про передачу землі взагалі скасують. Будівництво на кістках неприпустиме», — заявив **Тижню** Белік. Втім, як вчинить влада Севастополя, досі не відомо. У міську раду лише днями надійшов запит на перегляд усіх обставин будівництва.

Без віз

можна буде потрапити до Польщі

Українці зможуть в'їжджати до Польщі без віз, але не всі. Про це повідомив міністр закордонних справ Польщі Радослав Сікорскі. Підписання угоди про малий прикордонний рух між Україною та Польщею заплановано на лютий. Ним зможуть скористатися лише ті, хто проживають за 30–50 км від польського кордону. «Існують межі прикордонної зони. Особи, які перетнуть її без відповідної візи, будуть затримані, і вже не зможуть відвідувати країни, що входять до Шенгенської зони. Їм буде відмовлено у візі», — попередив Сікорскі.

Дочекалися

Збудували школу, яку обіцяв ще Брежнєв

В Олександрівську на Луганщині відкрили нову школу — першу на Сході України за роки незалежності. Цього відкриття тут чекали десятки років — школу олександрівцям обіцяв збудувати за радянських часів ще Генеральний секретар ЦК КПРС Леонід Брежнєв. Досі навчальний заклад містився у 5 корпусах, що знаходилися на відстані 3 км один від одного. Деяким приміщенням було понад 200 років. Для побудови нової школи знадобилося 8 місяців і 23 млн грн.

ЦИФРА ТИЖНЯ

73,7%

українців

підтримують обмеження продажу алкогольних напоїв

Такі цифри оприлюднила соціологічна служба «Українське демократичне коло». Згідно з результатами всеукраїнського опитування більшість українців (86,2% опитаних) назвали пияцтво соціальною проблемою. Протиники «зеленого змія» пропонують заборонити вживання алкоголю у навчальних закладах, транспорті, театрах, під час спортивних змагань та концертів. Проти таких обмежень висловилися лише 16,9%.

Директор соціологічної служби Центру Разумкова Андрій Биченко пояснив **Тижню**, що такі результати не дивні. Надмірне вживання алкоголю – проблема не тільки України, але й розвинутіших європейських держав. «Факт, але в Україні алкоголь – один із найдешевших продуктів споживання, що не сприяє покращенню здоров'я нації. Цю тенденцію потрібно змінювати», – впевнений експерт.

Податок на нерухомість

Черговий раз обіцяють запровадити з наступного року

Наступного року в Україні може з'явитися новий податок – на нерухомість. Мінфін уже розробляє цю норму, аби ввести її в бюджет 2009 року. Про це заявив міністр фінансів Віктор Пинзеник. «Я доручив готувати податок на нерухомість із дуже великим діапазоном вартості за квадратний метр землі або будинку», – заявив він. Завадити введенню відповідного податку може відсутність єдиного реєстру. «Реєстр нерухомості знаходиться в Мін'юсті, реєстр землі – в Держкомземі, є також комерційні реєстри. Реєстр має бути єдиним і державним органом», – пояснив міністр.

Експерти вважають, що податок на нерухомість – невід'ємна частина податкової системи загалом. «Він пом'якшить соціальну нерівність», – повідомив **Тижню** незалежний експерт Олександр Пасха-

вер. – Адаже від нього, зазвичай, звільняють верстви населення з низьким прибутком. Простіше – податок на споживання багатих розподіляється на користь бідних. Але завадити нововведенню можуть незацікавлені в податку на нерухомість депутати. Не секрет, що серед них є чимало багатіїв. А в разі, скажімо, відставки уряду, взагалі не відомо, чи продовжить цю ініціативу новий Кабмін».

ОПИТУВАННЯ

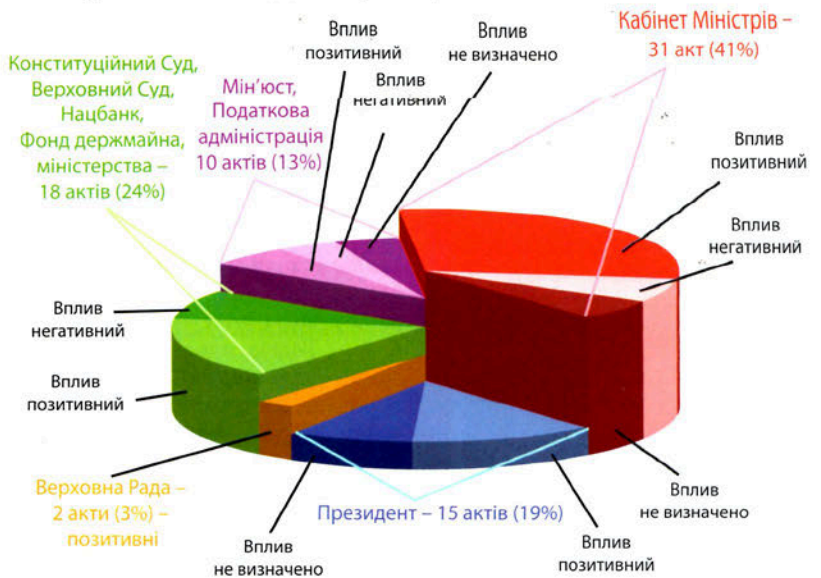
Можновладцям не до нас

Українська влада байдужа до розвитку громадянського суспільства

Таких висновків дійшли укладачі моніторингу щодо впливу держави на громадські організації. Соціологи стверджують, що в Україні несприятливі умови створені для діяльності професійних і творчих спілок, організацій роботодавців, благодійних фондів та інших громадянських спілнот. Доказом цього є майже повне ігнорування громадських ініціатив Верховною Радою – у 2007 році вона ухвалила лише 2 позитивні рішення щодо них.

«На громадські спілки наступає бізнес. Їх витісняють із комунальних приміщень високою орендною платою, яку ввів Фонд держмайна, – запевнив співавтор моніторингу, експерт Українського незалежного центру політичних досліджень Максим Лациба. – Не життєздатні й ініціативи Президента Віктора Ющенка. Із 10-ти створених ним громадських консультативних рад майже всі досі не діють». Соціологи наголошують: якщо така тенденція збережеться, на українське суспільство чекає стагнація.

Законодавча активність щодо створення громадянського суспільства та її наслідки

Моніторинг проведено впродовж другого півріччя 2007 року Українським незалежним центром політичних досліджень. Джерела аналізу: офіційні сайти органів державної влади, публікації ЛІГІБізнесінформ. Загальна кількість прийнятих органами влади актів – 76

ГРАВІА: АНДРІЙ ЄРІШКІВНО

ФОТО: АНДРІЙ КОМАЛІН, UNIAN, PHE

«Супервівторок»

У США визначили головних претендентів на посаду президента

Гіларі Клінтон у демократів і Джон Маккейн у республіканців лідирують за підсумками «супервівторка». Проміжні президентські вибори (праймеріз) відбулися в 24 штатах. Та головна інтрига боротьби — хто стане єдиним кандидатом від партій на пост президента США — ще не розгадана. Жоден із кандидатів не збирається сходити з дистанції до наступних праймеріз. У таборі демократів найбільше напруження. Майже у потилицю Клінтон дихає чорношкірий сенатор Барак Обама. Обираючи між чорним чоловіком і білою жінкою, чорношкірі виборці і білі чоловіки переважно голосують за нього. Жінки ж віддають перевагу Клінтон. Такий розкол електорату Демократичної партії загрожує взагалі поразкою на листопадових президентських виборах. Натомість для сенатора-республіканця Маккейна це стало додатковим бонусом для укріплення власних позицій. Розуміючи це, демократи дедалі менше критикують один одного, принаймні до серпневого партійного з'їзду, на якому оберуть єдиного кандидата від партії.

Бобри

загатили кордон

Популяція бобрів, яка мігрує річкою Котра, спровокувала міжнародний скандал. Тваринки побудували загату на річці саме на кордоні між Білоруссю та Литвою. Тепер обидві держави звинувачують одна одну у «деструктивній діяльності бобрів», намагаючись вирахувати, яка саме країна має за це відповідати. Наразі вирішено, загату, через яку можуть бути затоплені десятки гектарів литовської землі, розібрати, а бобрів переселити подалі від кордону.

Балканський вибір

Борис Тадіч знову буде президентом

Чинний президент Сербії, демократ Борис Тадіч переміг на виборах. За нього проголосували майже 51% виборців. Його суперник — лідер Сербської радикальної партії Томіслав Ніколіч — отримав лише 47,5% голосів. Інавгурація нового старшого президента відбудеться 15 лютого, в День сербської державності.

Вибори стали своєрідним референдумом про членство Сербії в ЄС і майбутній статус Косова. Попри заяви Тадіча щодо неприпустимості суверенності автономії, він все-таки обіцяє «не вдаватися до війни». Тому, якщо Косово таки оголосить незалежність, Брюссель визнає його суверенітет.

Москва попередила, що блокуватиме такий розвиток подій, і готова використати для цього статус постійного члена Ради Безпеки ООН. У іншому разі визнання суверен-

ності Косова може стати прецедентом для визнання РФ незалежності Абхазії й Південної Осетії.

Тим часом політичні лідери Косова заявили — незалежність краю буде оголошена вже наприкінці лютого.

Непристойно дорога пропозиція

Microsoft прагне
поглинути Yahoo

За активи пошуковика Yahoo корпорация Microsoft пропонує \$44,6 млрд готівкою та акціями. Дорого-визна оборудки зумовлена прагненням директора Microsoft Стіва Балмера підвищити конкурентоспроможність своєї компанії на ринку електронних послуг у боротьбі з Google. Ефект від злиття, за оцінками Microsoft, має становити близько \$1 млрд щороку.

«Microsoft поки психологічно програє Google інтернет-ринку, — пояснив **Тижню** мотиви оборудки Антон Носік, розробник пошуковика Yandex. — Зараз у нього менше 4 млрд запитів, у Yahoo — 8, а у Google — 41. Разом із Yahoo у Microsoft буде 12 млрд запитів проти 41. Та окрім пошукової системи, Yahoo має великий портал користувачів».

Саме тому, переконаний Носік навіть спроба такої купівлі уже стала для Google приводом, щоб добувати поновлення антимонопольних дій проти Microsoft. «Зараз в США керує республіканська адміністрація, яка за визначенням пристає на сторону більшого бізнесу. Але тільки-но до влади прийде, скажімо, Гіларі Клінтон або Барак Обама, одразу ж з'явиться демократична адміністрація, що стане на захист інтересів користувача. Вона в'їється Microsoft'у в саму печінку по антимонопольній лінії», — впевнений Носік. Не виключено, що Google зробить все від нього залежне, аби заморозити цю оборудку, принаймні до приходу у владу демократів.

ОЦІНКА

КИРИЛО ГАЛУШКО
Центр ім. В'ячеслава Липинського

Шоу для однієї людини

Публіка, яка зійшлася подивитися 2 лютого на реконструкцію історичного бою під станцією Крути, відчула себе лише «спостерігачами за глядачами»

Родзинкою цього горічного відзначення бою киянських студентів проти більшовиків під Крутами стала «воєнно-історична реконструкція», у якій взяли участь майже 200 членів воєнно-історичних клубів з багатьох міст України та навіть із Росії. Учасники реконструкції у відповідних одностроях та з озброєнням тих часів — гвинтівками, кулеметами, гарматами — відновили перебіг події: наступ переважаючих сил «червоної гвардії» та революційних матросів Муравйова і героїчну оборону киянського напрямку юними українськими патріотами. Оскільки у нас немає історичних художніх фільмів про Визвольні змагання 1917–1921 років (і не лише про них), зацікавлені пересічні жителі Ніжина, Бахмача, Чернігова, Прилук та доволішніх сіл отримали шанс хоч якось уявити ті героїчні і вагомні для нашої історії часи, та як воно усе, власне, відбувалося.

Але не так сталося, як гадалося. Причина: захід проводився на найвищому — президентському — рівні. Сценарій був розроблений, як врешті виявилось, лише для Президента. Зовсім були забуті інші можливі глядачі. Для Президента був підготовлений величезний національний прапор (метрів 30 на 20), який тримала місцева патріотична молодь. Зрозуміло, що оцінити всю велич задуму можна було лише з висоти пташиного льоту — тобто з борту президентського вертольоту. Але це — дрібниці: залишалася ж для загалу іще «реконструкція». Але присутність Президента вимагала посиленних заходів безпеки, які унеможливили для «сторонніх осіб», яких було принаймні кілька тисяч з

усіх околиць, можливість хоч щось побачити з розрекламованого «дійства». Звісно, що з належної, безпечної, відстані усі могли спостерігати, як десь у далечі з куряви виникають і зникають якісь постаті, почути як гухає гармата чи торохкотить кулемет, але хто, де, і в який спосіб з ким «воює» — це залишилося глибокою таємницею, яка потребує окремої спеціальної реконструкції. Варто віддати належне пересічним глядачам з Чернігівщини: їх і це втішило, не зважаючи на багатогодинне стояння на холодному вітрі, що проймав до кісток, після проходження «рамок» і огляду речей у зоні безпеки. Вони побачили справжній Президентський вертоліт, почули його урочисту промову, та й дійство насправді відбулося — і вони були його свідками, хоча не могли углядіти. «Реконструктори» також були втішені: нарешті хтось здогадався, що вони можуть показати комусь щось цікаве з нашої близької історії, дарма, що глядач у них двохсот був, власне, лише один. Може колись буде більше...

КОМЕНТАР РЕДАКЦІЇ

Хотілося б зазначити ще один аспект цієї проблеми. Присутність Президента (йдеться про посаду, а не прізвище) на подібних заходах змінює їхній статус, перетворюючи із суто культурологічно-історичної забавки на політичну подію. І саме такі дії української влади змушують Путіна писати листи, в яких йдеться «прежде всего, о своеобразной трактовке украинской стороной событий нашей общей истории».

ВІД РЕДАКТОРА

До редакції надійшов лист від професора Ярослава Грицака, інтерв'ю з яким було надруковано в №4 **Тижня**. Пан Грицак висловив своє незадоволення тим, що текст інтерв'ю не було авторизовано (узгоджено) й вимагає вибачень перед ним і читачами, наполягаючи, що «є певні стандарти, ... а до них належить право на авторизацію...» Мені особисто прикро, що наша співпраця з професором Грицаком несподівано набула ознак конфронтації, тим більше, що матеріал містить важливі для суспільства думки й, судячи з відгуків у Інтернеті, викликав певний резонанс. Мушу лише зазначити, що ми, згідно з попередньою домовленістю, заздалегідь надіслали авторові текст для узгодження, але він перебував на курорті й не знайшов можливості скористатися Інтернетом. Водночас маю наголосити, що право на авторизацію не належить до стандартів світової журналістики. Ніде, наскільки мені відомо, інтерв'ю не візують, це виключно совіцьке know-how, хоча, на жаль, і внесене до українського законодавства. Спілкуючись із журналістом, політиком, громадський діяч, науковець, митець або спортсмен усвідомлює: що сказав, те сказав. У разі виникнення конфлікту диктофонний запис залишається документом, на підставі якого з'ясовують подальші стосунки. Якщо той чи інший opinion leader не довіряє тому чи іншому ЗМІ, він просто не погоджується розмовляти на мікрофон. Крапка.

Якщо ж ми припустилися якоїсь конкретної помилки (ніде правди діти, таке трапляється частіше, ніж хотілося б), ми готові за неї вибачитися — так, як робили в **Тижні** неодноразово. Але тільки за це.

Юрій Макаров

В Інтернеті з'явився блог **Тижня**. Ви можете поспілкуватися з нами і залишити свої відгуки за адресою ut-magazine.livejournal.com

БОГДАН БУТКЕВИЧ
кореспондент відділу розслідувань

Європа – нудний світ плебеїв

Якщо б мене попросили одним словом схарактеризувати часи, в яких ми живемо, я б сказав: «Нудьга». А потім би не втримався і навіть додав би: «Неймовірна нудьга». Саме так.

Може, багатьом нашим громадянам здається, що часи цікаві. Справді, у Верховній Раді кожного дня можна такого надивитися, що ні в якому цирку не покажуть. От Юрій Луценко комусь пику начистив. А завтра по ТБ новий серіал розпочнуть. А якщо вже зовсім закортіло чогось новенького — можна собі культурну програму влаштувати. Благо, усілякі «песні года» та різні моїсеєви у нас мало не щодень виступають. Ой, а ще ж у модній крамниці розпродаж!..

Це все до того, що ми набагато ближчі до Європи, ніж здається деяким скептикам. Хоча нам ще далеко до вступу в ЄС, проте ми дуже просунулися на шляху впровадження сучасного європейського стилю життя, який є споживацьким. Суто споживацьким. Тобто, ти народився, щоб споживати. Держава існує для того, щоб ти міг споживати. А ще для того, щоб тобі втовкмачити, що ти обов'язково маєш споживати. Якщо ти не споживаєш — ти вже під підозрою. Ну, і для того, щоб примушувати суспільство виробляти саме ті продукти, які се-

редньостатистичний індивід має споживати. І все навкруги таке — спокійне, акуратне, розмірене, політкоректне, терпиме. Щоб ніхто не відволікав від цього споживання. Європейська еліта давно знайшла відповідь на запитання: «Хіба ревуть воли, як ясла повні?» Ясла мають бути не просто повними, а ще й гарно прикрашеними. Світ, куди ми так хочемо потрапити, — це світ плебеїв-споживачів, які люто ненавидять все, що заважає їм споживати та отримувати насолоду.

У лютому цього року виповнюється 80 років з часу появи однієї з наймагічніших сакральних книг трагічного ХХ ст. — «Язичницький імперіалізм» знаменитого італійського філософа Юліуса Еволи. Ім'я цього аристократа духу з римським прізвищем давно стало символом для всіх, хто не хоче жити у світі тупих декадентів, які мріють тільки про задоволення фізіологічних потреб. Які роблять з цього культ. Які намагаються зі збочення зробити приклад. Які, зрештою, дозволили зробити генезисом свого існування брехню. Ця книга для абстрагованих від «сучасного світу» людей, які хочуть кинути виклик цивілізації торгашів та сластолюбців, до якої з катастрофічною швидкістю мчить Україна...

Редакційна рада: Анатолій Бондаренко, Кирило Галушко, Роман Кульчинський, Юрій Макаров, Лідія Смола, Олексій Сокирко, Роман Цуприк

АДРЕСА «ТИЖНЯ»

Листи надсилайте за адресою: 03040, Київ, вул. Васильківська, 2а
Телефонуйте: (044) 503-3740; факсуйте: (044) 503-3740
E-mail: office@ut.net.ua

ХТО ДИВИТЬСЯ ТВ-РЕКЛАМУ?

ВДОМА Ж НІКОГО НЕМАЄ!

ПрессКом® ADVERTISING

Всеукраїнський IndoorVideo оператор

www.presscom.ua

**ФЕСТИВАЛЬ
ЖІНОЧИХ
АВТОМОБІЛІВ ***

SHIFT_expectations

NISSAN MICRA
від 15 100 \$

Двигун: бензин – 1.2, 1.4
ABS, EBD, BA, електропакет,
підігрів передніх сидінь, 2
подушки безпеки

Кожному покупцю подарунковий
сертифікат у розмірі **2000 грн**

NISSAN ALMERA CLASSIC
від 15 690 \$

Двигун: бензин – 1.6
Електропакет, подушка
безпеки, гідропідсилювач,
центральный замок

Кожному покупцю подарунковий
сертифікат у розмірі **1500 грн**

NISSAN NOTE
від 17 240 \$

Двигун: бензин – 1.4, 1.6
ABS, EBD, BA, електропакет,
підігрів передніх сидінь, 2
подушки безпеки

Кожному покупцю подарунковий
сертифікат у розмірі **3500 грн**

NISSAN TIIDA
від 20 490 \$

Двигун: бензин – 1.6, 1.8
ABS, EBD, Nissan Brake Assist,
клімат-контроль, система
Bluetooth® hands free,
електропідсилювач керма,
аудио система

* Фестиваль жіночих автомобілів триває з 01.02.08 по 01.04.08

АВТОМОБІЛЬНИЙ ЦЕНТР™
ГОЛОСІВСЬКИЙ

Офіційний дилер Ниссан в Україні
Київ, вул. Героїв Оборони, 4, тел. (044) 277-7077, 277-7070
www.golosevsky.com

Гарантія складає 3 роки або 100 000 км пробігу. Гарантія від наскрізної корозії - 12 років незалежно від пробігу.
Оплата у гривнях за курсом НБУ на день оплати. Ціну вказано для базової комплектації. Ціна не обов'язково включає всі наведені опції.

СТВОРЮЮЧИ ЦИВІЛІЗАЦІЮ

Універсальний

ТИЖДЕНЬ ГОВОРИВ ІЗ КЛЮЧОВИМ РАДНИКОМ ЮРІЯ ЛУЦЕНКА, ГЕНЕРАЛОМ МІЛІЦІЇ ГЕННАДІЄМ МОСКАЛЕМ

РОЗМОВЛЯЛИ

АНАТОЛІЙ БОНДАРЕНКО,
РОМАН КУЛЬЧИНСЬКИЙ

Геннадій Москаль — не остання фігура для української політики. Якщо в Голлівуді був «універсальний солдат», то Москаля можна назвати «універсальним ментом». За кількістю і різноманітністю посад, на яких побував героєм нашого інтерв'ю, йому немає рівних, і ми не здивуємося, якщо він на черговому етапі своєї кар'єри буде обраний Президентом Національної академії наук України. Зараз робочий кабінет радника Юрія Луценка знаходиться на третьому поверсі головного офісу МВС на вулиці Богомольця. Москаль запрошує нас сісти, він одягнений у пивільний костюм і почувається у приміщенні рідного міністерства, як шука в річці.

УКРУПНИТИ І РОЗШИРИТИ

«На сьогоднішній день МВС не схоже на європейські аналоги. Незодарно я повернувся з Польщі. У них в МВС входить фактично все: охорона високопосадовців, прикордонники, міграційна служба, поліція, служба порятунку, управління з національних меншин, релігій, управління картографії та геодезії і навіть контроль за технічним станом шахт. І ніхто не кричить про монстра чи щось таке. Там приміщення міністерства у 10 разів більше ніж наше. Я не можу сказати, що ми досягли такого прогресу, як наш сусід. Величезна кількість чиновників та генералів у внутрішньому відомстві України є абсолютно не потрібною».

Видно, що Москалю подобається ідея об'єднати все під одним керівним дахом. Та й при цьому можна послатися на європейський досвід. ►

МЕНТ

«На мою думку, Міністерство внутрішніх справ має бути суто цивільною структурою, в якій не буде людей у погонах. А от уже в систему міністерства буде входити окрема національна поліція, прикордонна служба, МНС тощо. Причому вони залишаться в тому самому кадровому складі, у тих самих будинках — тільки загальне підпорядкування зміниться. Фактично, це європейська модель. Міністр внутрішніх справ буде нести політичну відповідальність за дії поліції, МНС, прикордонників тощо. У разі якогось ганебного вчинку в своєму відомстві, на кшталт вбивства Гонгадзе, міністр одразу має піти у відставку, позаяк відповідальність — перш за все».

Москаль скаржиться на нинішні проблеми установ здійснення покарань, каже, що у нас дуже важко застосувати європейський досвід, і зовсім забуває про те, що сам його щойно рекламував.

«У нас не було масових убивств та голодувань у СІЗО. Коли я був начальником Дніпропетровського УВС, де сконцентрована найбільша кількість колоній, в мене ніколи не виникала ситуація, щоб зекам нічого було їсти. Якщо якась проблема з'являлася, я терміново вирішував її — не було такого бардака, як зараз. Але законодавці говорять, що потрібно мати європейські закони та структури, — і тюрми забрали в МВС. І я впевнений, що буде ще гірше. Адже у нас є певний менталітет, і для того, щоб українці ви-

«Це дурниці. Так говорять ледарі, які не хочуть працювати. Бо міліція ж має якість звітувати про свою діяльність перед суспільством. Ми не каремо за зростання злочинності і не винагороджуємо за її зниження».

«...От міліцію нашу часто звинувачують у поганій роботі — буцімто, саджають не того, кого треба. Тепер-от наводять приклад із маніяком, якого нещодавно спіймали в Дніпропетровську — мовляв, за його злочини вже посадили кілька людей. Але ж з такими-от рекордсменами-вбивцями необхідно боротися. І взагалі, міліція відповідає тільки за попередження та розкриття злочину, але не за зростання чи зниження злочинності в цілому».

У. Т.: Ваші слова, пане Москалю, та простому слідчому у вуха. А як ви ставитесь до приказки, яка ходить в цих стінах і яку озвучив міністр Луценко, перебуваючи в опозиції: «нема мента без хвоста»?

— Я спеціалізувався на розкритті вбивств та агентурній роботі. Вважаю, що якщо ти під час розслідування вбивства не порушиш закон, то ти його не розкриєш. Потрібно йти на ризик, на певні оперативні комбінації, які можуть потім повернутися проти тебе. Що таке оперативна робота? Вона ж не є чітко виписаною в законодавстві, тому дуже важко визначити межу, за якою починається порушення. Наприклад, незаконний обшук — це порушення? Безумовно, так. А давайте з'ясуємо, чи мав пра-

ФОТО: ЄВГЕН КОТЕНКО

шук людини доручено СБУ — структурі, що не має досвіду в цьому. І це при тому, що в міліції є люди, які саме на цьому і спеціалізуються, міліція знаходить сотні людей щороку. Кажуть, що СБУ менш корумпована. Хай так, але ж кожен має робити свою справу. Впевнений, що він живий-здоровий, просто потрібно його знайти. Тільки сам Пукач може відповісти, хто давав йому команду розбиратися з Гонгадзе, взагалі розставити для суспільства всі крапки над «і». Тому, якщо є бажання такі знайти його, варто Генпрокуратурі віддати цю справу в руки МВС.

У. Т.: Чи є конкуренція між УБОЗом та Генпрокуратурою за право відкривати справи, щоб потім можна було отримувати хабарі?

— За такого загального бардака в цій країні може бути все, а за доведених фактів людей треба виганяти і з УБОЗу, і з прокуратури. Я сам особисто знаю схожі випадки. Потрібно йти шляхом Європи, встановлювати контроль за доходами і, головне, видатками держслужбовців, чого ніколи

«ЯКЩО ТИ ПРИ РОЗСЛІДУВАННІ ВБИВСТВА НЕ ПОРУШИШ ЗАКОН, ТО ТИ ЙОГО НЕ РОЗКРИЄШ»

конували європейські закони, мабуть, необхідно запросити самих європейців».

НЕБЕЗПЕЧНА ЗВІТНІСТЬ

Кореспонденти **Тижня** вирішили «підвищити градус» розмови і поговорити не про красиві плани, а про жорстоке сьогоднішнє. Нас цікавить, чи дійсно незаконні затримання і застосування тортур найчастіше трапляються наприкінці звітних періодів. Тоді, коли потрібно доповідати про виконання планів. Наші джерела в МВС стверджують, причиною тортур часто є чинна система обліку показників злочинності.

цівник міліції від його проведення якісь матеріальні блага чи вигоди? Ні, не мав. Але за це він може швидше сісти у в'язницю, ніж за факт реального хабарництва десь у глухому під'їзді, який важко побачити чи довести. Отак і живемо: як розкриє — буде на коні, як ні — буде сидіти. А що зробиш — таке законодавство.

У. Т.: Чи не на цьому ґрунті з'явилися «орли Кравченка»?

— Як казав колись Олійник, «якби ви не хотіли, ми б вас не купили». Взагалі, ця справа може бути доведена до кінця тільки тоді, коли буде знайдено Пукача, і тут я не розумію, чому по-

Звідки цей жест? З Корану чи Тори?

в нашій країні не робилося. Більше того — голосування за моїм законопроектом щодо Антикорупційного бюро засвідчить, яка із партій, що пройшли в Парламент, дійсно хоче боротися з корупцією. Адже під час виборчої кампанії про це говорили всі.

Ви подивіться, скільки в нас державних органів та посадовців, які взагалі ніколи не були об'єктом розробки МВС чи СБУ. Це і Конституційний Суд, і Верховний Суд, Секретаріат Президента, прем'єр-міністр, члени уряду, власне, сам Президент. Зараз цим ніхто не займається. От і виходить, що якщо якісь українські високосадовці і сидять в тюрмі, то не в українській, а в американській, німецькій та інших.

НЕ ВПУСТИТИ КУРОЧКІНА

На двох наступних питаннях Москаль значно поживав. Його зачепило на історії про незаконні дії міліції під час спроби екстрадиції з Вінниці російського опозиціонера, а також питання про вбивство (просто на території суду) Макса «Бешеного» Курочкіна.

«Щодо справи Гангана, то вона взагалі не вартує виїденого яйця. Це «лімоновець», а вони паплюжили українську державність, чому вони не сидять!?» — намагається зіграти на патріотичних почуттях і змінити тему досвідчений опер.

Доводиться пояснювати, що Гангана звинувачують аж ніяк не у злочинах проти України, а в організації мирних демонстрацій в Росії. Наш співрозмовник почав помітно нервувати: «За Мінською конвенцією, затримують правоохоронні органи, арештовують суди, а екстрадує гене-

ральна прокуратура. І взагалі, ця проблема свідомо нам нав'язується. Ганган надіслав подання на отримання політичного притулку, і доки його не розглянуть, ніхто його чіпати не буде. Взагалі, давайте закриємо цю тему».

«КРИЛАТІ ВИСЛОВИ»

— Я не згоден, що така висока межа кримінального судочинства (672 гривні — прим. **Тижня**) — це захід боротьби з перенаселенням українських в'язниць. Ви це розкажіть тому, в кого вкрали корову. Або в кого витягли гроші на базарі. Адже через цей завищений мінімум фактично паралізована робота пошукових груп по кишенькових злодіях — бо хто з собою на базар бере по 700 грн? Ті, хто беруть, на базар не ходять.

— Щодо ситуації з Черновецьким. Луценко з усіх білбордів обіцяв нове обличчя влади. Будь ласка, воно є, а ви все не задоволені.

— Набридли чути байки про те, що на того, хто щось серйозне розслідує, постійно хтось тисне. Хто — може, нігерійська розвідка?

— На широкому конференц-столі демонстративно красуються три книги — Біблія, Коран і Тора. «Я взагалі є толерантною людиною — може, мене навчила посада керівника Держкомнацрелігі».

«По Курочкіну... Те, що у його діях не було складу злочину, було відомо ще на перший день після його затримання. Але оуло зрозуміло, що одразу після його появи почнеться нова хвиля «розборок» хоча б за ринок «Озерка» в Дніпропетровську. Я розумів, що його поява в Україні не могла мати іншого завершення, ніж те, що сталося. І тому, під час своєї каденції заступника міністра, робив все, що від мене залежало, для того, щоб не допустити Курочкіна в Україну... І тоді справа Курочкіна була відкрита суто з попереджу-

«ЩОБ УКРАЇНЦІ ВИКОНУВАЛИ ЄВРОПЕЙСЬКІ ЗАКОНИ, МАБУТЬ, ТРЕБА СЮДИ ЗАПРОСИТИ САМИХ ЄВРОПЕЙЦІВ»

вальною метою, аби він сюди не приїздив. А вже потім все було проплачено зацікавленими російськими структурами — і суд, який його арештовував, і слідство. Серед наступного керівництва МВС були ті, ▣

що заохочував його приїзд сюди — давали гарантії, що з ним нічого не станеться, що його справи вже закриті, тощо. Так Курочкін, як тільки опинився в Україні, одразу потрапив за ґрати. Тут у справу вступили росіяни, які повністю купили нашу «непідкупну» Феміду. Щодо конкретних прізвищ, можу сказати лише одне: багато високоповажних людей, які не могли влаштувати стрільби в Росії, з великим задоволенням це зробили у нас».

Радник міністра ніяк не хоче називати прізвища тих, хто «влаштували стрільби», як і їхню мету.

«Щодо Бабакова: я кажу тільки те, що можу».

Ми не здаємося і заходимо з іншого боку:

У.Т. Чи є якийсь зв'язок між депутатом Держдуми і в минулому лідером «лужніковського угруповання», а нині впливовим бізнесменом з активами в Україні, Олександром Бабаковим та командою Луценка, як про це стверджували під час виборчої кампанії певні ЗМІ?

— Я особисто Бабакова не знаю — в очі не бачив. Луценко — тим більше. І взагалі, якщо ви подивитеся виступи, то побачите, що перший, хто виступав проти приїзду Курочкіна, був саме Луценко. Другим, напевно, був я. Ми тоді отримали з офіційних і неофіційних джерел інформацію про те, що в Москві визрів

ФОТО: ЄВГЕН КОТЕНКО

Хочете дізнатися, де правда? Дивіться, на чиему боці Москаль

великий конфлікт, який неодмінно закінчиться великою кров'ю.

У.Т. Беручи до уваги ваш багатий досвід, наскільки сильним є російський вплив у Криму та південно-східних областях?

— Я би сказав, що це вплив не Росії, а самого населення. Я не відчував там роботи жодних інших держав. А що стосується засланих «козачків» на кшталт Євроазійської

спілки молоді — так це свідчення слабкості влади. Якщо ми маємо на території України різноманітні ЄСМ, «Прориви», Союзи православних громадян і таке інше — це чергове свідчення слабкості спецслужб та держави в цілому. Підрозділи СБУ із захисту національної безпеки вже давно мали або в судовому порядку позакривати ці організації або ініціювати прийняття нових законодавчих актів, які б не давали змогу цим провокаторам так себе поводити.

БІОГРАФІЧНА НОТА

1950 р. — народився у с. Задібрівка Застанівського району Чернівецької області в родині службовців.

1975 р. — прийшов інспектором на службу в органи внутрішніх справ.

1984 р. — закінчив Вищу школу та Академію МВС СРСР.

1995–1997 рр. — начальник УВС в Закарпатській області.

1997–2000 рр. — заступник міністра внутрішніх справ, начальник Головного управління МВСУ в Автономній Республіці Крим.

2000 р. — заступник міністра внутрішніх справ, начальник УМВСУ в Дніпропетровській області.

2001 р. — голова обласної державної адміністрації в Закарпатській області.

2002 р. — голова Державного комітету в справах національностей та міграції.

2005 р. — заступник міністра внутрішніх справ, начальник кримінальної міліції.

2005 р. — голова обласної державної адміністрації у Луганській області.

2006 р. — постійний представник Президента України в АР Крим.

2007 р. — заступник голови СБУ.

2007 р. — заступник секретаря РНБО.

2007 р. — депутат ВР, пройшов по спискам «Нашої України — Народної Самооборони», радник Юрія Луценка.

Цікава деталь: на початку 1990-х суміщав роботу в міліції з викладацькою діяльністю у Чернівецькому університеті. Викладав курс криміналістики. Приймав іспит у студента Яценюка Арсенія Петровича.

У.Т. Наші джерела в РНБО стверджують, що ЄСМ має підтримку у відділі розвідки Чорноморського флоту?

— Чесно кажучи, чого я ніколи не відчував, так це роботи РНБО. У Криму ЄСМ мене кожен день пікетував. Вони стояли з гаслами «чмодан-вокзал-майдан» і намагалися у скляну банку набрати грошей мені на дорогу. Так більше двох гривень вони жодного разу не змогли зібрати.

У.Т. Скажіть, можна «Народну Самооборону» назвати внутрішньою опозицією у блоці НУ-НС? Чи тяжієте ви до Тимошенко?

— Ми ні до кого не тяжіємо — ми є «Народна Самооборона» і тяжіємо тільки до власних виборців. Ми не є філією Банкової і Секретаріату Пре-

ВПРИТУЛ

зидента. Якщо ми з чимось не згодні, то відверто про це говоримо. І це абсолютно нормальне явище — ми ж не маємо всі стояти, як барани, нахиливши голови, і тупо виконувати чужі вказівки.

У.Т.: Чому Президент не хоче, щоб Жванія очолював Антимонопольний комітет?

— Я не посвячений в ці потаємні ігри навколо посад. Якщо не хочуть Жванію, значить, ми не захочемо когось іншого — ми ж повинні відстоювати інтереси однопартійців.

У.Т.: Чи є напруження між Секретаріатом Президента і Урядом?

— Важко сказати. Але вважаю, що конфлікт неминучий. Єдине, що не відомо, коли це буде.

Після запитання «На чийому боці будете ви?» Москаль замислюється — явно не хоче казати правди, і з хитрою посмішкою пафосно відповідає: «На боці правди!» І задоволено сміється,

видно, що йому подобається, як він викрутився.

У.Т.: Чи правда, що коли ви працювали представником Президента у Криму, ви принципово відмовилися від охорони?

ПОТРІБНО ЗДІЙСНЮВАТИ КОНТРОЛЬ ЗА ВИДАТКАМИ ДЕРЖАВНИХ СЛУЖБОВЦІВ

— Так, і вважаю, що в Україні мають охороняти трьох осіб: Президента, прем'єр-міністра, голову Верховної Ради. Всі інші мають ходити разом із народом і нікого не боятися.

У.Т.: Доводилося чути багато анекдотів про сприйняття вашого прізвища...

— У мене суто українське прізвище — я сам з Буковини — і повірте, справжні москалі себе таким би прізвищем ніколи б не назвали. Було ба-

гато людей, які радили мені його змінити — але чого це я маю змінювати прізвище своїх пращурів?

У.Т.: Є такий анекдот, що колись по рації, ще під час вашого перебування в Закарпатті, міліціонерам

пришов сигнал: «Викликайте патрульні машини. Москаля побили». І вони відповіли: «Що, тільки одного?»

— Та ніхто на мене ніколи не нападав і не бив, то все вигадки.

Вже прощаючись, наш співрозмовник показав свою фотографію у футболці з написом «Дякую, Боже, що я Москаль». Однак навідріз відмовився надати її для публікації в цьому інтерв'ю. ■

ЖИВИЙ ЗВУК

ДЖЕМ
95,6 FM
Рекомендує

Ольга
АРЕФЬЄВА
і Ковчег

8
березня
19:00

Центральний
БУДИНОК
ОФІЦЕРІВ
(вул. Грушевського, 30/1,
М. Арсенальна)

АКУСТИКА

Головний
інформаційний партнер

Тиждень

Пригощася

Docker
Just to be free

Інформаційний
партнер

rock
ua

Замовлення
КВИТКІВ
ДОВІДКИ

599-3161
253-2163
253-8072

Дерекресток

Усю владу – ДІТЯМ!

ПОВЕРНУТИ СМЕРТНУ КАРУ, ВСТАНОВИТИ МОНАРХІЮ... ЩО ДУМАЮТЬ ЮНІ УКРАЇНЦІ ПРО ПОЛІТИКУ

АВТОР: АНТОН ЗІКОРА

Аоки влада роздумувала, що робити з паном Шінкінсом, вчителем із Печерської гімназії Києва, який пропонував своїм учням вжитися в образ Гітлера, **Тиждень** також вирішив звернути увагу на дітей. Відомо, що українці – найполітизованіша нація в Європі – політикою в нас цікавиться 20% населення. Отже, діти у нас також дуже політизовані. І спілкування з ними довело це. Йдучи слідами ірландця Шінкінса, ми запропонували нашим юним співроз-

на голови депутатів та інших політиків. Коли людина брехала б, нехай би його било по голові спеціальним кийком. Тільки не дуже боляче. Головне, аби ми усі бачили, як працює цей прилад, і розуміли: депутат бреше. Думаю, сьогоднішні технології дають змогу створити такий прилад».

«Коли я стану Президентом чи прем'єр-міністром, то в першу чергу забороню рекламувати горілку і цигарки та продавати їх. Чи навіть так: забороню лише продавати, а рекламувати не забороню. Тоді п'яниці,

ПРИЛАД ПОТРІБНО КРІПИТИ НА ГОЛОВИ ДЕПУТАТІВ. ЯКЩО НАРОДНИЙ ОБРАНЕЦЬ БРЕШЕ, НЕХАЙ ЙОГО Б'Є ПО ГОЛОВІ СПЕЦІАЛЬНИМ КИЙКОМ. ТІЛЬКИ НЕ ДУЖЕ БОЛЯЧЕ

мовникам уявити себе президентами, прем'єрами та головами Верховної Ради. Ми запитували, який закон необхідно прийняти в Україні терміново, а який – у жодному разі. Були також інші питання. Які? Згадаєтесь з відповідей.

«Якби я був обраним головою Верховної Ради, то наказав би створити спеціальний прилад на кшталт детекторів брехні, – каже 13-річний полтавець Сергій Паринець. – Прилад потрібно було б кріпити

подивившись рекламу, почнуть приходити в супермаркети, але там їх чекатимуть спеціальні працівники, які пояснять їм, що спирт і тютюн погано впливають на здоров'я їх і їхніх дітей», – Олена Іванчишина, 13 років, Київ.

ДЕПУТАТІВ – ДО КРИМУ

«Усіх депутатів під час їхньої роботи необхідно звозити до Криму, щоб вони могли багато купатися і дихати свіжим повітрям, – вважає 13-річ-

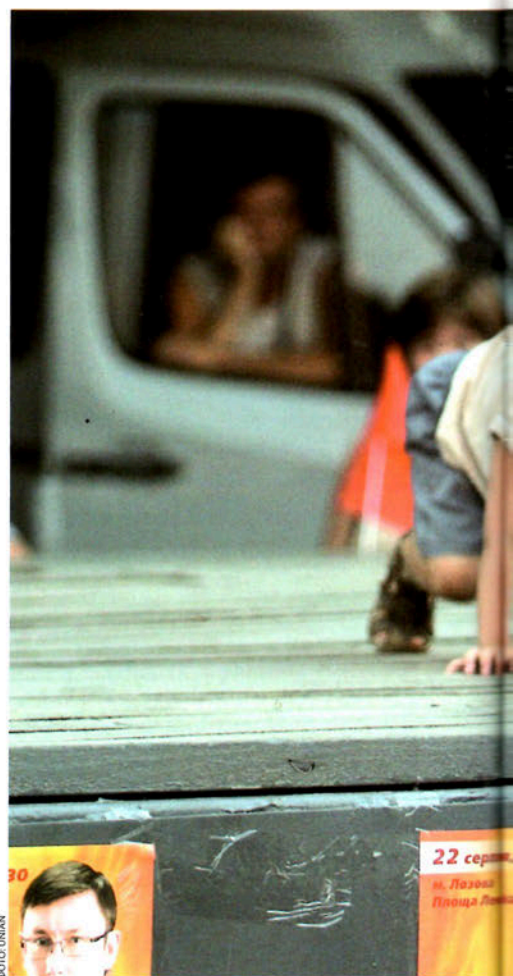

ФОТО: UNIAN

ний Родіон Адаричев із Сімферополя. – Адже їм не можна в цей відповідальний час жити в Києві та в інших великих містах, де люди стають дуже нервовими і починають битися. Нехай політики працюють у Севастополі, в Ялті чи в Керчі, нехай відпочивають і приймають там закони, а потім повертаються назад. Тільки нехай самі оплачують проживання в готелях і санаторіях».

«Якби я був Президентом чи прем'єр-міністром, одразу б дозволив розстрілювати. Знаю, смертна кара зараз заборонена в Україні, але я б дозволив розстрілювати лише комуністів, оскільки вони завдали дуже багато болю нашому народу. Коли відповідний закон приймуть, я дам їм три дні: якщо ви вважаєте себе комуністом, то ми вас розстріляємо. Але за три дні можна написати заяву, що ви не вважаєте себе комуністом. Подивимося, скільки тоді залишиться охочих, решту червоних – до страти... Жартую я, звісно, але комуністи – все одно вороги українського народу», – Віктор Федоренко, 15 років, Київ.

Майбутнє вище за політику

«Вважаю, що кожна людина, якщо вона хоче стати народним депутатом, має скласти іспити з малювання, співу й танців. Якщо людина має потяг до прекрасного, то і політиком вона буде хорошим», — вважає Григорій Кананков, 12 років, Бориспіль.

«Головне, що має зробити український прем'єр-міністр, — це призначити всім платню і пенсію в тисячу доларів, а краще — євро, — говорить 13 річна Надія Коваль із Черкас. — Потрібно, щоб кожній людині вистачало грошей на їжу та на життя. І тільки після цього можна розпочати про щось говорити. Але знаю, що такого ніколи не буде, оскільки чесні люди не стають ані депутатами, ані міністрами».

«Як я стану президентом країни, одразу зроблю так, щоб всі президенти після мене також були лише жінками. І зроблю так, щоб це правило прописали в Конституції. Міркуйте самі: жінки ніколи в історії цивілізованих країн не починали війн, якщо вони, звісно, жінки. І тільки жінки можуть зупинити подорожчання в українських магази-

нах, оскільки жінкам потрібно продовжувати рід, годувати сім'ю. Прагнення стабільності в нас у крові. Якщо ж, наприклад, ви дуже хочете стати Президентом України, то зробіть спочатку операцію зі зміни статі. Це буде справедливо, як і те, що президентом країни може стати лише її громадянин», — Оксана Фіщук, 14 років, Київ.

ЗНАЙТИ УКРАЇНСЬКОГО КОРОЛЯ

«Найголовніше, що би я порадив зробити нашим депутатам, то це перенести столицю подаль у степ. Адже Київ — дуже перевантажене місто. Нехай він залишається діловою столицею, а Президент із міністрами і Парламентом мають працювати у «глухомані». Найкраще, щоб це було місто таке, як Каховка, чи щось у цьому дусі. Головне, щоб туди було непросто дістатися. Усе це потрібно для спокійної роботи, щоб політичні партії не звозили своїх прибічників цілими автобусами. Бо коли люди мітингують, то заважають приймати важливі для країни рішення. Може, так вони

теж будуть звозити своїх прибічників на мітинги, але в Каховці їх ніхто не бачитиме. А ті гроші, які людям платять за ці демонстрації, краще роздати просто так», — Григорій Вишинський, 12 років, Миколаїв.

«Президентська посада в Україні — зайва. Замість Президента в країні має бути король, а влада має передаватися у спадок. Чув, десь за кордоном живе український король, так ось, треба повернути його на Батьківщину і змусити працювати на Україну. Деякі кажуть, що, мовляв, це не дуже демократично. Однак у Великій Британії — монархія, але попри це вона вважається батьківщиною демократії. Що робити з прем'єр-міністром, я ще не придумав», — Андрій Колинець, 15 років, Біла Церква.

«Головна біда України в тому, що наша влада мало приділяє уваги но-

**ЯКЩО ХОЧЕТЕ
СТАТИ
ПРЕЗИДЕНТОМ,
ЗРОБІТЬ
СПОЧАТКУ
ОПЕРАЦІЮ
ЗІ ЗМІНИ СТАТІ**

вим технологіям. В Європі давно всюди встановлено системи відеонагляду: відеокамери стоять в усіх громадських місцях — на майдані, вздовж автотрас і навіть у туалетах. Тому там практично неможливо вчинити злочин, аби залишитися непоміченим. У нас же Києвом ходить мужик, який вільно грабує банки і залишається невловимим. І якби я був міністром, то встановив би прилади відеонагляду всюди», — Тарас Муляр, 14 років, Київ.

От і все. Погодьтеся, є у словах цих дітей якась глибинна правда, щось таке, що витікає із самої середини юних сердець. Можливо, Арсенію Яценюку варто прислухатися до слів юного винахідника і просунути у ВР закон про активний детектор брехні, який легкими, але відчутними ударами буде нагадувати депутату «Не бреші!» Голосування за такий закон потрібно проводити без системи «Рада», звичайно, а то картки не спрацюють. До речі, таким чином і проблему з недоторканістю народних обранців буде вирішено, правда, в нетрадиційний спосіб. ■

ГАЗОВА

НЕПРОЗОРІ СХЕМИ, ЛОБІЮВАННЯ ІНТЕРЕСІВ НАЙВИЩИХ ПОСАДОВЦІВ УКРАЇНИ, РОСІЇ ТА ЄВРОПИ – ВСЕ ЦЕ ФІРМОВИЙ СТИЛЬ ВЕДЕННЯ БІЗНЕСУ «ГАЗПРОМУ»

АВТОР: АНАТОЛІЙ БОНДАРЕНКО

Останні кілька тижнів відзначилися черговою спробою українського уряду забрати право постачати газ в Україну у компанії-посередника «РосУкрЕнерго» (РУЕ) і налагодити прямі поставки від «Газпрому». Але у своїх словесних сутичках ні українські урядовці, ні їхні опоненти з РУЕ не сказали нічого нового. Це вже добра традиція: в суперечках політиків на газову тему, які продовжуються із кінця 2005 року, жодна зі сторін ні разу зрозуміло не пояснила, що ж насправді

ланцюжку навіть є ім'я экс-прем'єра Італії Сільвіо Берлусконі. Михайло Гончар, як керівник енергетичних програм центру «НОМОС», зараз вивчає прозорість нафтогазового сектору, а в минулому був заступником голови правління «Укртранснафти». Під час нашої розмови він згадає про цю публікацію: «Серед координаторів «РосУкрЕнерго» від імені співзасновника РУЕ – компанії «Центрогаз» – виступають англієць Роберт Шетлер-Джонс і австрієць Вольфганг Путчек. Це абсолютно транснаціональний формат. На що у

«РОСУКРЕНЕРГО» – ЦЕ ТРАНСНАЦІОНАЛЬНА ГРУПА, ЕФЕКТИВНІСТЬ ДІЯЛЬНОСТІ ЯКОЇ – НА ТОМУ КІНЦІ ТРУБИ, ЯКИЙ У ЄВРОПІ»

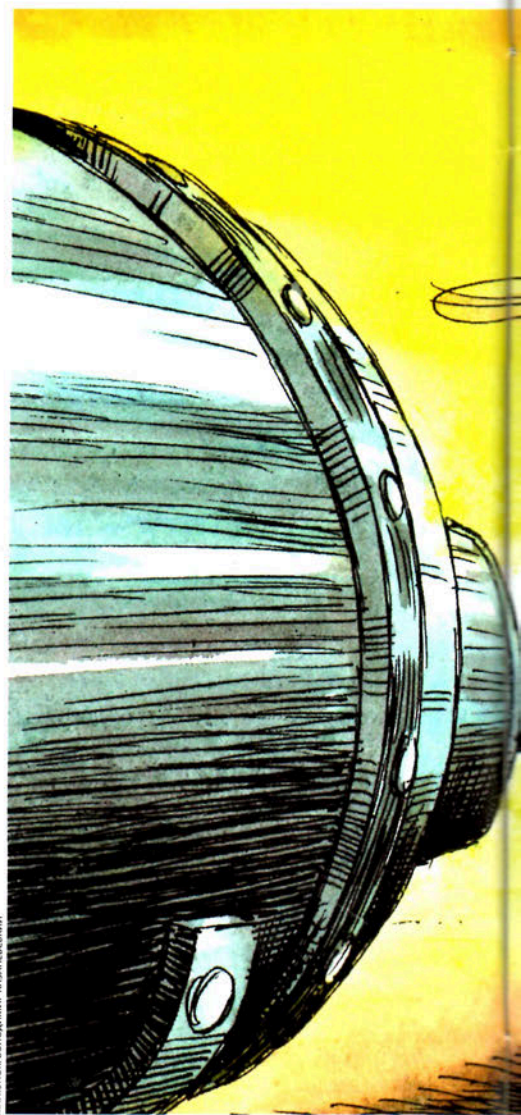
відбувається на газовому ринку. Зацікавлена громадськість знає лише те, що газ видобувається в Туркменістані, зберігається і транспортується через Україну і продається в Європі. Як правило, багато шуму – навколо перших двох фрагментів ланцюжка, а про останній політики воліють мовчати.

ЩУПАЛЬЦІ СПРУТА

У 2006 році російська «Новая газета» опублікувала одну з багатьох схем зв'язків «РосУкрЕнерго» з партнерами, де чітко вималювала російську та українську гілки. При цьому сама компанія не є кінцевим елементом – метастази тягнуться далі на Захід. У

Європі часто не звертають уваги, мовляв, це ваші, українсько-російські, «розборки». Насправді, це транснаціональна група, ефективність діяльності якої – на тому кінці труби, у Європі, де газ перетворюється на гроші за максимальною ціною.

Потужні російські компанії, що працюють у сфері нафти і газу, традиційно, ще з 1990-х років, користувалися послугами як представників спецслужб (особливо для потреб безпеки), так і кримінальних елементів (для налагодження сумнівних схем отримання грошей від продажу енергоресурсів у Європі). Саме тоді, наприклад, були задіяні таланти Єєви Могилевича. «Газпром» використову-

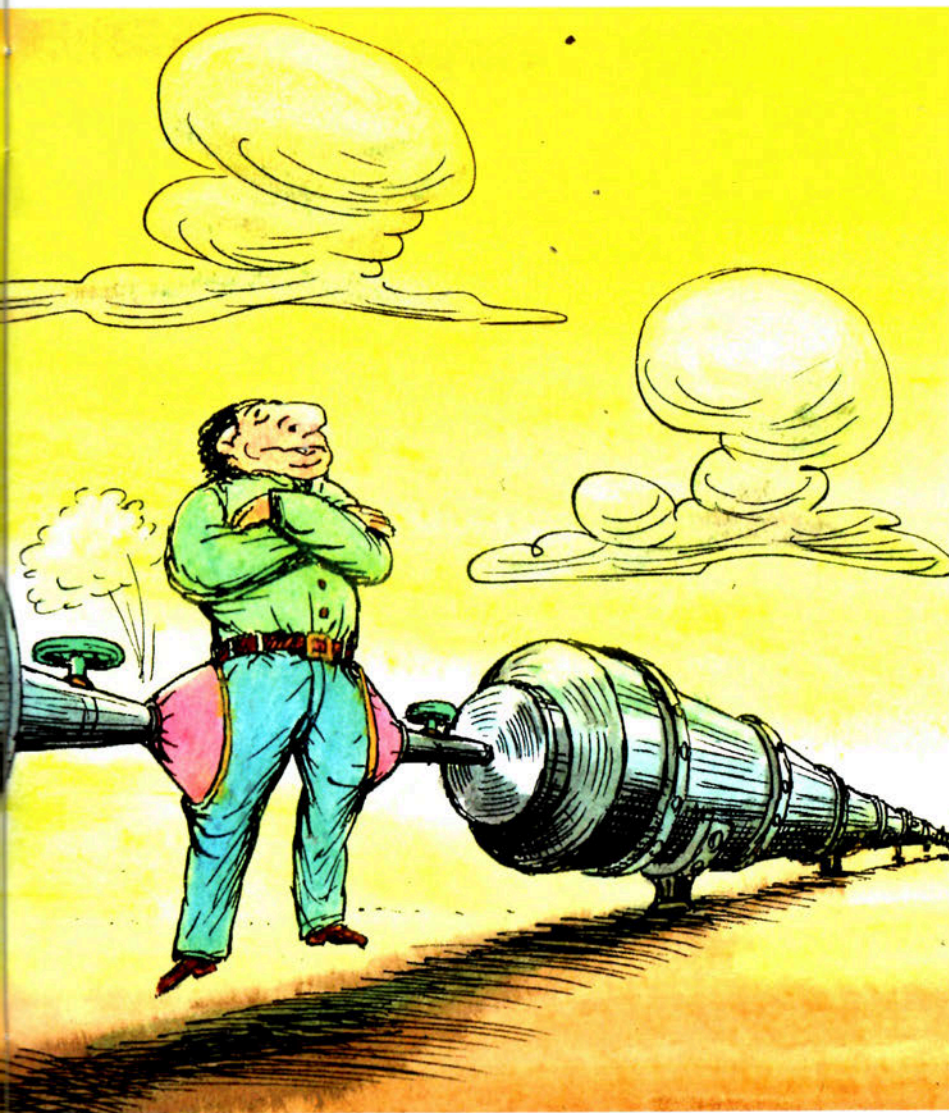
МАЛЮНОК ВОЛОДИМИРА КАЗАНЕВСЬКОГО

вав будь-які засоби для того, щоб досягнути енергетичного домінування. Як зазначають експерти польського Центру східних досліджень, одним із таких засобів було створення мережі формальних і неформальних зв'язків з покупцями газу в європейських країнах, багато з яких мають прямий вихід на найвищих політичних лідерів цих країн. Найяскравішим прикладом таких зв'язків, відомих громадськості, є історія з экс-канцлером Німеччини Герхардом Шрьодером, який, перебуваючи на посаді, пролобіював про-

| ВПРИТУЛ |

ЗАВІСА

ект газогону «Північний потік», а зараз є головою його ради директорів. Іншим засобом впливу на європейських комерсантів і політиків є «тіньові» кошти від продажу газу.

НЕБЕЗПЕЧНА ПРОПОЗИЦІЯ

Спрощено схема виглядає так: контролюючи газогони на шляху від Туркменистану до України, Росія пропонує Києву використати посередника з транзиту газу. Спочатку це був Eural Trans Gas, потім — «РосУкрЕнерго». Основний задум полягав у

тому, щоб узяти під власний контроль потужний фінансовий потік, який утворюється за реалізації в Європі дешевого туркменського газу, доставленого українською трубою. Цінова різниця поверталася у «Газпром» лише частково, а лівова частка доходів розподілялася непрозоро.

«І, звичайно, без санкції найвищого керівництва Росії цього не відбувалося б. Це — вмонтований в схему міжкорпоративного бізнесу елемент особистого бізнесу топ-менеджменту цих компаній. Плюс політичних фі-

гур, які перебували при владі. Такий альянс давав змогу топ-менеджерам довше обіймати свої посади або мігрувати до урядових крісел. Для того й потрібні офшори та посередники-нерезиденти, щоб уникнути будь-якого контролю з боку державних органів. Подібні схеми працюють на межі закону і часто потребують кримінального даху», — стверджує Михайло Гончар.

Може виникнути запитання — мабуть, Україні вигідна така схема, оскільки це дає змогу отримувати газ за меншу ціну, ніж у світі? На перший погляд так, але чого це насправді нам коштує? Владімір Путін у своєму інтерв'ю для «Тайм» говорив про те, що його країна субсидує Україну в розмірі від \$3 до 5 млрд щорічно. А «Газпром», торгуювавши в обмін на дешевий газ право продавати через свої структури газ українським підприємствам, банкрутиє «Нафтогаз України» і повільно, але впевнено, підбирається до української газотранспортної системи.

ПРОТИ ЄВРОПИ І МОСКВИ

Проте нині Україна у протистоянні один на один із «Газпромом» і його партнерами-сателітами з Європи не може вирішити проблему непрозорих посередників. Оскільки, поперше, правила гри задає ресурсодавець — Росія, позиція якої наразі є сильною. «Газпром» не схоче — посередник не вскочить — весь експорт газу відбувається виключно з санкції російського газового гіганта. А, по-друге, спроба українців вивести із гри непрозорого посередника наштовхується на спротив гравців транснаціональної схеми, які вибудували вигідні способи співпраці з росіянами. Схоже, що з компаніями на кшталт РУЕ в Україні буде покинчено лише тоді, коли ціна на газ для країни буде співставна зі світовою. А ми транспортуватимемо газ нашою територією за тарифами, які визначатимуться за міжнародними стандартами. ■

ОБЛОГА «ГРАДА»

ХТО СТОІТЬ ЗА ГУЧНИМ БУДІВЕЛЬНИМ
СКАНДАЛОМ: КОЛОМОЙСЬКИЙ,
ГУБСЬКИЙ І ВСІ-ВСІ-ВСІ

АВТОР: АНДРІЙ ЛАВРИК

Не вшухають пристрасі навколо столичної Пейзажної алеї, де, в районі заповідника «Град Володимира», має вирости «будинок МЗС». У скандалі «засвітилися» прізвища відомих політиків. Будівельники побилися з місцевими жителями, громадськість на знак протесту пікетувала Міністерство закордонних справ. Останнє поспішило відхреститися, мовляв, повноваження у забудовника відкликано. Анатолій Голубченко, перший заступник голови міськдержадміністрації, суворо попередив: будівництво на Пейзажній алеї незаконне, тому котлован необхідно зарити не пізніше 21 січня, інакше ТОВ «УМ-Інвест», компанію-збудовника, позбавлять ліцензії. Яму ніхто не засипав, ліцензію ніхто ні в кого не відібрав. Схоже, заяви чиновників і політиків — лише димова завіса, а будівельники вичікують слушної нагоди, аби таки почати зводити хмарочос для «безпритульних» дипломатів. Водночас досі не зрозуміло: хто насправді стоїть за облогою «Града Володимира»? Шукаючи відповідь на це запитання, **Тижень** провів власне розслідування.

Одразу ж попереджу: я не беруся стверджувати, що юридичні та фізичні особи, на які я вийшов, до-

сліджуючи цю тему, 100-відсотково причетні до скандалу на Пейзажній алеї. Однак, так чи інакше, їхні імена виринають, якщо простежити бізнес-зв'язки фігурантів.

ТАЄМНИЦЯ ДОГОВОРУ №1811/1

Міністерство закордонних справ отримало ділянку на перетині провулку Десятинного і Пейзажної алеї 5 липня 2004 року, за іншими даними — 26 листопада 2004 року. Напередодні виборів мера Києва, зважаючи на негативне ставлення громадськості (тобто, виборців), до забудови історичної частини Києва, 9 березня 2006 року міськрада ледь не одноставно скасувала рішення про землевідведення. Однак, ані тодішній мер Олександр Омельченко, ані нинішній — Леонід Черновецький, рішення про скасування від 9 березня 2006 року так і не завізували, що дає змогу забудовнику його ігнорувати. І вже 26 березня на Пейзажній алеї з'явилися екскаватори. Почалася облога.

До нинішнього скандалу справа йшла 12 років. 18 лютого 1995 року Міністерство закордонних справ уклало з акціонерним товариством «Українське майно» інвестиційний договір №1811/1 про будівництво житлового будинку для працівників МЗС. Втім, далі підписання цього документа справа не рушила. ▀

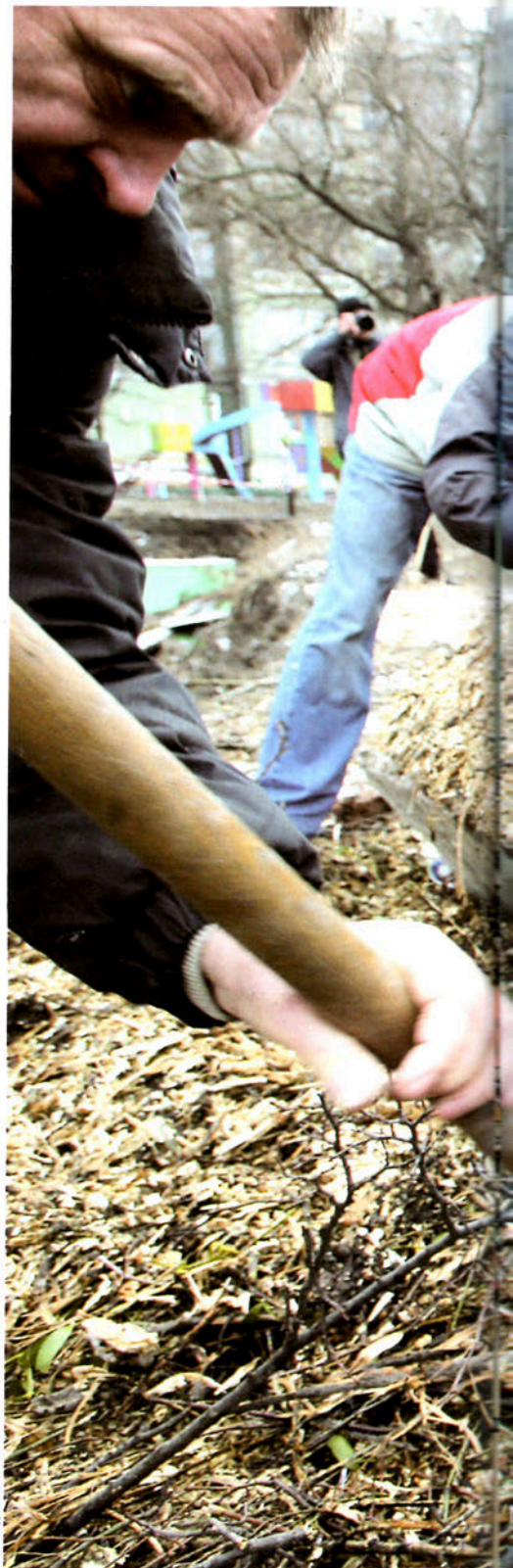

ФОТО: АНДРІЙ ПОМАХІН

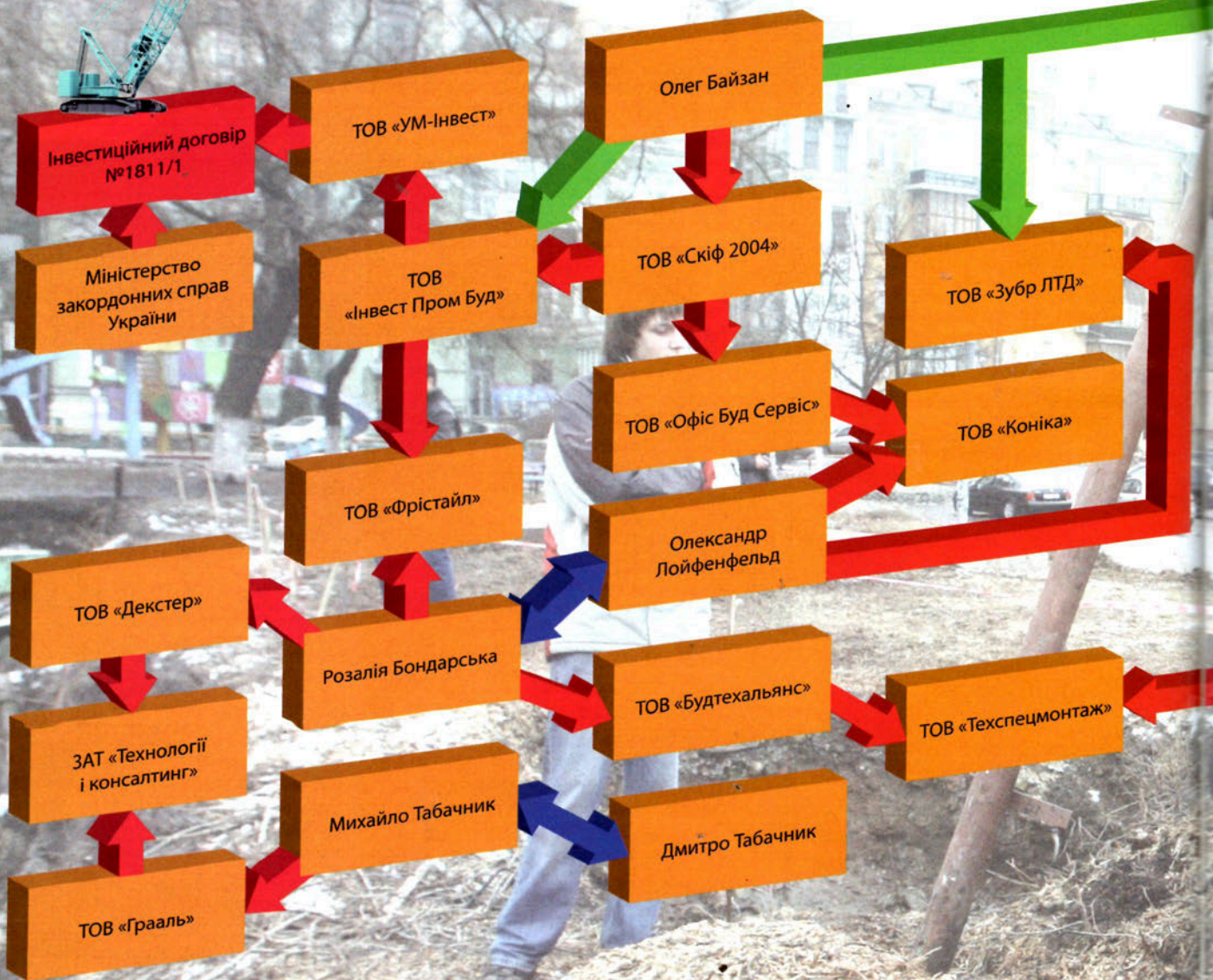
| ВПРИТУЛ |

ВОЛОДИМИРА»

ХИТРОСПЛЕТІННЯ БУДІВЕЛЬНИХ ІНТЕРЕСІВ

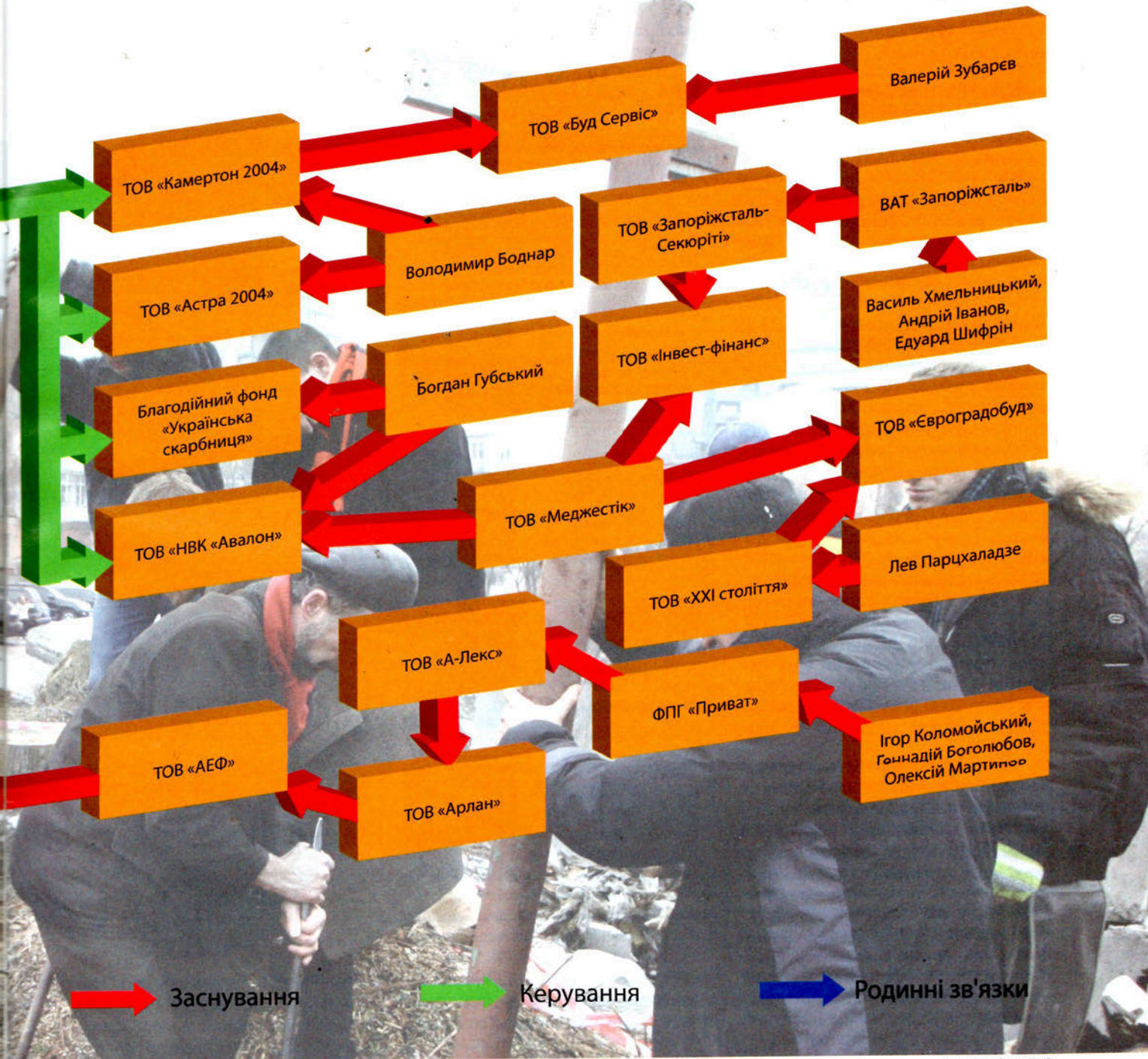

Є підстави вважати, що ВАТ «Українське майно» було створено спеціально під конкретний інвестиційний договір. Адаже це ВАТ — за даними **Тижня**, на 10 діб молодше підписаного із МЗС документа — зареєстровано 28 лютого 1995 року. ВАТ «А-Холінг» (ліквідовано у 2003-му за неподання бухзвітності податковим органам), один із співзасновників «Українського майна», також було зареєстровано в люто-

му 1995-го. Інший співзасновник, Український фонд підтримки реформ, цікавий не датою створення, а персонами власників. Перший — Віктор Пинзеник, нинішній міністр фінансів, на момент появи «Українського майна» був віце-прем'єром з питань економічних реформ. Другий — Ігор Гринів — сьогодні член фракції БЮТ у Верховній Раді України. Останній — депутат-БЮТівець Сергій Терехін —

тоді займався законотворчістю в комітеті ВР з питань фінансів і банківської діяльності. Сьогодні ці політичні діячі усіляко заперечують свою причетність до скандалу навколо Пейзажної алеї. І дійсно: за даними активістів руху «Збережи старий Київ!», акціями «Українського майна» тепер володіє американська компанія ECLAD Invest Ltd і почесний консул Філіппін Валерій Коваленко.

ГРАФІКА: АНДРІЙ ЕРМОЛЕНКО

Зараз важко судити, чи насправді БАТ «Українське майно» й усі ті, хто від початку до нього причетні, збиралися щось будувати. У 1995 році це було не надто прибутково, за \$10 000 (стільки орієнтовно може коштувати 1 м² житла на Пейзажній алеї) тоді можна було придбати цілу квартиру. Тож навіщо було починати складну багатоходову комбінацію? Наразі залишимо це питання відкритим.

У грудні минулого року, коли скандал з «будинком МЗС» сягнув свого піка, прес-служба зовнішньополітичного відомства заявила: договір з «Українським майном» скасовано, повноваження у забудовника відкликано. Скасування інвестиційного договору №1811/1 датується ще 18 листопада 2004 року. Про справжні причини та ініціатора розриву нічого не відомо. Втім, це не так суттєво, адже зараз збудува-

ти «дипломатичний» хмарочос намагається інша компанія – TOB «УМ-Інвест». Причому, як стверджують активісти руху «Збережи старий Київ!», вона аргументує свої повноваження укладенням із МЗС інвестиційним договором... №1811/1 від 18 листопада 2004 року. Можна, звісно, припустити, що договір-близнюк підписували в один день зі скасуванням попереднього. Якби не одне «але»: TOB «УМ-Інвест» ■

зарєєстровано в податкових органах пізніше містичного документа — 28 грудня 2005 року. Та це ще не вся «чортівня».

ДРУЖИНА ЛОЙФЕНФЕЛЬДА, АБО СЛІД ТАБАЧНИКА

І «Українським майном», яке від початку збиралося зводити «будинок МЗС», і ТОВ «УМ-Інвест» керує одна людина — Віталій Назаров. Він також разом із таким собі Сергієм Піндиком та фірмою «Інвест Пром Буд» є співзасновниками згаданого ТОВ. Існує, до речі, ТОВ «Українське майно — Інвест», яке від «УМ-Інвесту» відрізняється тільки датою реєстрації (24 лютого 2006 року), керівники і засновники — ті самі.

Директором ТОВ «Інвест Пром Буд», за інформацією **Тижня**, є Байзан Олег Іванович. Людина з таким прізвищем та ініціалами помічена у складі фракції Блоку Юлії Тимошенко в раді Подільського району Києва. Олег Байзан, наскільки нам відомо, разом із громадянином Диким є співвласниками ТОВ «Скіф 2004», яке, власне, і заснувало згаданий «Інвест Пром Буд» (дата реєстрації в ДПА: 18 квітня 2005-го). Зазначимо, що «Скіф 2004» був неодноразово помічений в «освоюванні» столичної землі. Зокрема, у вересні 2006 року він отримав під будову острів Галерний (Конча-Заспа).

Фірма «Скіф 2004» також є співзасновником низки комерційних структур, що спеціалізуються на будівництві. Серед них — «Кредит Пром Буд», «Бізнес Підряд», «Авангард 2005», «Офіс Буд Сервіс». Останнє є співвласником ТОВ «Коніка». Інший власник цієї фірми — Олександр Якович Лойфенфельд, фінансовий директор київського футбольного клубу «Арсенал» і давній друг та бізнес-партнер його інвестора Вадима Рабіновича.

**СХОЖЕ, ЗАЯВИ ЧИНОВНИКІВ
І ПОЛІТИКІВ — ЛИШЕ ДИМОВА
ЗАВІСА, А БУДІВЕЛЬНИКИ
ВИЧІКУЮТЬ СЛУШНОЇ НАГОДИ,
АБИ ТАКИ ПОЧАТИ ЗВОДИТИ
ХМАРОЧОС**

Ім'я Олександра Лойфенфельда неодноразово згадувалося в контексті майнових конфліктів. У 2006 році

надання Інституту електрозварювання ім. Патона». Наприкінці минулого року фірми, близькі до Олександра

БУДИНОК, ЩО НЕ ЗБУДУВАВ МЗС

ФІГУРАНТИ В ОБЛИЧЧЯХ

Лев Парцхаладзе.
Бізнесмен.
Опосередковані
бізнес-зв'язки
із забудовниками

Дмитро Табачник.
Народний депутат
України (ПР).
Опосередковані
бізнес-зв'язки
із забудовниками

Ігор Коломойський.
Бізнесмен.
Опосередковані
бізнес-зв'язки
із забудовниками

Богдан Губський.
Народний депутат
України (БЮТ).
Опосередковані
бізнес-зв'язки із
збудовниками

* За інформацією на 2005 рік

підконтрольні йому структури заперкло боролися за акції ЗАТ «Дослідний завод зварювального облад-

Лойфенфельда та президента Федерації футболу України Григорія Суркіса, встановили контроль над ВАТ «МЗБК» — єдиним у країні підприємством із виробництва залізобетонних конструкцій для мостів і автомагістралей.

Лойфенфельд також відомий як співвласник банку «Синтез». У серпні минулого року ця фінустанова втрапила у вельми неприємну історію — вона згадувалася як фігурант кримінальної справи про конвертацію тіншових грошей, частина з яких буцімто йшла на фінансування масових акцій Партії регіонів.

Костянтин Грищенко.
Міністр закордонних
справ "тіньового
кабінету".
4 к. - 250 м²*

Володимир Мауха.
Екс-міністр економіки.
3 к. - 110 м²*

**Валентин
Наливайченко.**
В.о. голови СБУ.
3 к. - 110 м²*

Андрій Іванов.
Депутат Київміськради.
Опосередковані
бізнес-зв'язки
із забудовниками

**Василь
Хмельницький.**
Народний депутат
України (ПР).
Опосередковані
бізнес-зв'язки
із забудовниками

Співвласником банку «Синтез» є брат одного із провідних «регіоналів» Дмитра Табачника — Михайло Михайло Табачник і Олександр Лойфенфельд періодично «світяться» на інших ланках бізнес-ланцюжків, пов'язаних із засновниками «УМ-Інвест».

ТОВ «Інвест Пром Буд», співзасновник «УМ-Інвест», разом з пані Розалією Бондарською є власниками будівельної компанії «Фрістайл». Розалія Еміліївна, як пише вітчизняна ділова преса, перебуває у цивільному шлюбі з Олександром Лойфенфельдом. За інформацією **Тижня**, вона є власницею або співвласницею понад

30-ти комерційних структур. У сферу її бізнес-інтересів потрапив навіть кінематограф — вона також співзасновниця фірми «Рогоза-Кіно» (*Юрій Рогоза — письменник-кіносценарист — прим. авт.*). Однак нас, звісно, перш за все цікавить не кіно. З-поміж фірм, до яких причетна пані Бондарська, привертає увагу ТОВ «Декстер». Співзасновником цієї структури є ЗАТ «Технології і консалтинг», серед власників якого той-таки ж Михайло Табачник і ТОВ «Грааль», відоме у столиці низкою неоднозначних будівельних проектів. Зокрема, реконструкцією Європейської площі.

ДАЛІ — БІЛЬШЕ

Вже згадана Розалія Бондарська є співвласницею будівельної фірми «Будтехальянс», співвласником якої, у свою чергу, є фірма з не менш важковимовною назвою «Техспецмонтаж». Далі — цікавіше. Фірма ця

за інформацією джерел **Тижня**, згадується Володимир Михайлович Боднар. Нині він депутат Київської обласної ради (Блок Юлії Тимошенко), а до цього він очолював ТОВ «Меджестік», благодійний фонд «Українська скарбниця» і фонд інтелектуальної співпраці «Україна — ХХІ століття». Отцем-засновником останніх двох є соратник чинної прем'єрки народний депутат Богдан Губський. Пан Губський разом з іншим співзасновником БФ «Українська скарбниця» Оленою Романюк згадуються у наших джерелах як співвласники ще одного підприємства, керованого Байзаном, — ТОВ «Науково-виробнича компанія «Авалон».

Засновником та інвестором «Авалону» є вже згадана фірма «Меджестік», яку експерти відносять до сфери впливу родини Лойфенфельдів. «Меджестік» свого часу був співзасновником ТОВ «Інвест-фінанс»,

НАЙКОЛОРИТНІШЕ ПОМІЖ «БЕЗПРИТУЛЬНИХ» ДИПЛОМАТІВ ВИГЛЯДАЄ ВАЛЕНТИН НАЛИВАЙЧЕНКО, ЯКИЙ НИНІ ОЧОЛЮЄ СЛУЖБУ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

заснована двома ТОВ — «АЕФ» та «Інтерсплав». Якщо слідувати ланцюжком власників цих фірм, виходимо на ТОВ «Арлан», потім ТОВ «А-Лекс» і т. д., відстанемося врешті-решт до загальновідомої назви «Приват» і трьох прізвищ — Боголюбов, Коломойський і Мартинов. Ці пані рекомендацій, гадаю, не потребують. Однак це ще не все.

Олег Байзан, причетний до заснування «УМ-Інвест», зареєстрований у податкових органах як керівник щонайменше 11-ти фірм. Ми не будемо говорити про всі, зупинимося лише на найцікавіших екземплярах.

ТОВ «Зубр ЛТД». Співзасновник підприємства вже відомий Олександр Лойфенфельд. Ще один власник «кантори» — ДП «Лідер-2000», яке контролює ТОВ «Камертон 2004» (директор — той же Байзан). Це ТОВ причетне до створення фірми «Буд Сервіс», співвласник якого — член Партії регіонів Валерій Зубарев. У складі власників «Камертону 2004»,

серед власників якого фігурує ТОВ «Запоріжсталь-Секюріті», дітище ВАТ «Запоріжсталь» — нині підконтрольне колишнім БЮТівцям Василію Хмельницькому, Андрію Іванову, а також Едуарду Шифрину. «Інвест-фінанс» є, у свою чергу, співзасновником фірми «Євроградобуд». Партнером «дітища» Лойфенфельдів і «Запоріжсталі» у цій справі є ТОВ «ХХІ століття» Льва Парцхаладзе — одного з найбільших будівельних магнатів країни.

І на останок. У квітні 2005 року було опубліковано перелік із 16-ти працівників МЗС, які мали отримати квартири в майбутньому будинку на Пейзажній алеї або безкоштовно, або за собівартістю. Серед них — Володимир Мауха, той самий, який минулого року поступився кріслом міністра економіки в уряді Януковича Анатолію Кінаху. Але найкологічніше поміж «безпритульних» дипломатів виглядає Валентин Наливайченко, який нині очолює Службу безпеки України. ■

ВисоТу ВзЯто

УКРАЇНІ ЗНАДОБИЛОСЯ 14 РОКІВ, ЩОБ ВСТУПИТИ ДО СОТ. Є НАДІЯ, ЩО СКОРИСТАТИСЯ ПЛОДАМИ ВСТУПУ НАМ ВДАСТЬСЯ ШВИДШЕ

АВТОР: СЕРГІЙ ЛУК'ЯНЧУК

5 лютого Президент Віктор Ющенко і гендиректор Світової організації торгівлі (СОТ) Паскаль Ламі підписали в Женеві протокол про вступ України до СОТ. Виступаючи у штаб-квартирі СОТ, Віктор Ющенко схарактеризував цю подію так: «Ми перейшли Рубікон інтеграції у глобальний економічний простір». І в цьому випадку вжитий ними художній образ цілком доречний. Адже для Юлія Цезаря перехід через річку Рубікон став першим кроком до здобуття імператорського титулу — і водночас означав початок жорстокої громадянської війни.

Вступивши до СОТ, Україна вже в короткотерміновій перспективі може отримати значні переваги, причому як для виробників, так і для споживачів. За оцінками Віктора Ющенко, завдяки цьому ВВП України зросте на 1,7%, прями інвестиції в національну економіку збільшаться на \$3,5 млрд, а обсяг експорту — на \$4 млрд на рік. Однак, схоже, що громадянської війни з боку антиСОТівського лобі в Україні уникнути не вдасться.

Чому так? Річ у тім, що в українській економіці чітко вирізняються експортно-орієнтовані (в першу чергу — металургія та хімія) та, так би мовити, «закриті» галузі. Для перших вступ до СОТ означає зняття антидемпінгових та інших обмежень, які активно застосовував Захід, а отже — більше прибутків від продажу своєї продукції за кордоном. За економічними розрахунками, в металургії це дасть змогу збільшити виробництво на 22%, експорт — на 26%, а кількість робочих місць — на 19%. У хімпромі, відповідно, обсяг виробництва зросте на 22%, експорт — на 30%, зайнятість — на 17%.

Натомість для «закритих» галузей, якими в Україні наразі є сільське господарство і, меншою мірою, ма-

| СОТ: на першому плані — радість, на другому — сумніви

шинобудування, вступ до СОТ означає кінець затишного існування під дашком державних преференцій та пільг. Тому цілком зрозумілі хорві «плачі ярославен», які лунають від аграрно-автомобільного лобі: мовляв, ці галузі збанкрутують під тиском дешевого імпорту з-за кордону. А отже, необхідно максимально продовжити для них дію пільгового режиму. Інший критичний аргумент — Україна нібито не вигорувала для себе тих преференцій, які здобули інші країни, вступаючи до СОТ.

Недоречність подібної аргументації стає очевидною, якщо взяти до уваги кілька показових моментів. По-перше, Україна — 152-га країна, що вступила до СОТ, і більше не можна було продовжувати говорити про те, що «світ іде не в ногу, а ми — в ногу». По-друге, нові митні тарифи (в середньому вони становлять 10,66% для продукції сільського господарства і 4,95% — для промислових товарів) таки забезпечують певний перехідний період для найбільш вразливих товарних груп. А почкавши ще два-три роки, Україна, найімовірніше, не отримала б і цього. І нарешті, заяви про «захист вітчизняного виробника» і відповідні лобістські закони чомусь не зумовили процвітання цього виробника та появи конкурентоспроможної продук-

ції — навпаки, вони лише консервували перманентний кризовий стан. Так тривати не може: і навіть якщо «безнадійно хворі» виробники помруть, не витримавши конкуренції, інші отримають шанс міцно і самостійно триматися на ногах.

Втім, підписання протоколу не є остаточною крапкою у процесі приєднання України до СОТ. Необхідні ратифікація протоколу у Верховній Раді та прийняття 11-ти технічних законопроектів, які мають остаточно привести вітчизняне законодавство у відповідність до зобов'язань, взятих на себе Україною. І саме тут антиСОТівське лобі може спробувати «смикнути за стоп-кран». Як повідомив **Тижню** народний депутат Сергій Терехохін: «Питання ратифікації Парламентом угоди про вступ України до СОТ буде вирішене не так швидко, як хотілося б — 290 сторінок угоди потрібно буде ще перекласти українською, завіривши переклад, обговорити в комітетах і винести на засідання. Що ж до того, чи буде угоду ратифіковано, я в цьому абсолютно впевнений — відповідно до мого улюбленого закону Мерфі, про що б не йшлося, всі завжди думають про гроші. А серед членів Партії регіонів достатньо прагматиків, які вміють ці гроші рахувати і бачать вигоди для держави від вступу до СОТ». ■

ЯК ЖЕРОМ ЗІРВАВ БАНК

ШАХРАЙСТВО БАНКІВСЬКОГО КЛЕРКА
ЗАГОСТРИЛО КРИЗУ НА ФОНДОВИХ РИНКАХ

АВТОР: СЕРГІЙ ЛУК'ЯНЧУК

Мабуть, і тисяча найпрофесійніших грабіжників не змогли б «нагріти» респектабельний французький банк Societe Generale так, як це вдалося його власному працівнику Жерому Керв'єлю. Трейдер середньої ланки завдав одному з найстаріших банків Європи збитків на фантастичну суму €4,9 млрд (\$7,2 млрд) і став автором найбільшого банківського шахрайства у світі. Протягом кількох місяців він обдурював хитромудрі системи безпеки другого за обсягом капіталізації банку Франції. Але не для того, щоб щось вкрасти. Керв'єль робив те, що передбачала його посада — торгував ф'ючерсами [див. словничок]. Тільки в обсягах, які перевищували всі мислимі і немислимі ліміти. До середини січня Керв'єль торгував портфелем ф'ючерсних контрактів на колосальну суму \$73 млрд — це майже в півтора рази більше ніж вартість всього банку Societe Generale.

Для маскування своїх дій Жером Керв'єль використовував про-

сті, але, як виявилось, геніальні у своїй ефективності засоби. Щоб система безпеки не зреагувала на відкрити ним ризиковану позицію, він дублював її аналогічною за сумою фіктивною, але, так би мовити, протилежно спрямованою. Відповідно, комп'ютер вважав, що все гаразд.

Важко повірити, але Жером Керв'єль ризикував мільярдами банку Societe Generale лише для того, щоб... стати найкращим трейдером. Наразі не виявлено жодних доказів, що горе-спекулянт збирався отримати від своїх обладунків якісь прибутки, за винятком належних йому бонусів. Керв'єль робив ставку на те, що європейські фондові індекси у 2008 році зростатимуть. До речі, більшість фінансових аналітиків світу вважали, що ситуація розвиватиметься саме так.

Однак те, що відбулося, не спромоглися б передбачити навіть Нострадамус із Вангою разом узяті. 18 січня, у п'ятницю, керівництво Societe Generale із жахом довідалось, якими сумами ризикує їхній власний трейдер. Якби про цю ситуацію дізналися за межами банку, на Societe Generale можна було б ставити хрест. Тому його топ-менеджери прийняли рішення, починаючи з наступного тижня, тихцем «повернути все назад». Однак саме цього дня Джордж Буш зробив заяву про стан економіки США, яка зумовила обвал азійських фондових ринків у понеділок, 21 січня.

Коли на тлі загальної паніки Societe Generale почав масово продавати ф'ючерси на десятки мільярдів доларів, ринок зрозумів це однозначно — Європа теж «валиться».

Вартість європейських цінних паперів почала падати, а Societe Generale — діватися ж нікуди — продовжував прискорювати це падіння, фіксує збитки. Далі більше — наступного дня у гру вступили США, які витлумачили падіння фондових індексів у Європі як ознаку глобального економічного спаду. Подейкують, що рішення про зниження облікової ставки США на рекордну величину — 0,75 процентні пункти було прийняте саме внаслідок європейських подій. Але ні Америці, ні світу і на думку не спало б, що ця лавину якщо і не зрушили, то, принаймні, прискорили надмірні амбіції дрібного банківського працівника.

Завдячуючи Керв'єлю, Societe Generale зазнав збитків на \$7,2 млрд. Його керівництво мусило позичити очі в Сірка, пояснюючи, як подібне взагалі могло статися. А банки-конкуренти (в першу чергу, банк №1 Франції BNP Paribas) почали обдумувати варіанти придбання Societe Generale, «торпедованого» власним клерком. А кажуть, що в глобальній економічній системі роль індивідуальності зведена нанівець. ■

СЛОВНИЧОК

Ф'ючерс (англ. futures) — контракт, згідно з яким покупець зобов'язаний придбати, а продавець продати встановлену кількість активів через визначений проміжок часу за ціною, вказаною в контракті. Оскільки ціна, як правило, змінюється за цей час, то одна зі сторін отримує прибуток від цієї цінової різниці. Ф'ючерсні угоди — один із найпоширеніших інструментів біржових спекуляцій.

ГРОШІ В ТРУБУ

УКРАЇНЦІ ВИТРАЧАЮТЬ МІЛЬЙОНИ ДОЛАРІВ
НА РОЗВАГИ «З МОБІЛЬНОГО ТЕЛЕФОНУ»

АВТОР: ІРИНА ЯКОВЛЕВА

«**П**отенціал нашого ринку ми оцінюємо у півмільярда споживачів», — сказав кілька років тому Масао Накамура, голова японської корпорації NTT DoCoMo — найбільшого у світі оператора стільникового зв'язку. Він говорив про телекомунікаційний ринок Японії, в якій проживає близько 127,7 млн осіб, і це разом із немовлятами. На прохання пояснити таку помітну невідповідність, пан Накамура спокійно відказав: «А як же кішки, собаки, холодильники та телевізори?»

Проте з плином часу цей жарг все більше стає схожим на бізнес-прогноз. Найдивовижніші приклади застосування технологій мобільного

зниженням темпів зростання абонентської бази, що спостерігається протягом останніх років, усе більшого значення для мобільних компаній набирає розвиток додаткових послуг (Value Added Services — VAS), що містять SMS- та MMS-повідомлення, мобільний Інтернет, копітінг та численні додаткові послуги. Одним із найцікавіших та найдинамічніших сегментів VAS є саме мобільний контент.

Експерти компанії ComNews Review зазначають, що у першому півріччі 2007 року обсяг українського ринку VAS становив \$214,2 млн. А це 12,1% усіх прибутків від послуг стільникового зв'язку в країні! Частка контенту — близько шостої частини цієї суми, а саме — \$32 млн.

**ЗА МИНУЛИЙ РІК ВИТРАТИ УКРАЇНЦІВ
НА МОБІЛЬНІ РОЗВАГИ ЗРОСЛИ НА
27,5% І СТАНОВЛЯТЬ НАРАЗІ
БЛИЗЬКО \$82 МЛН.**

зв'язку, які не так давно годі було й уявити, перетворюються на реальність, причому надзвичайно швидкими темпами. Мобільний маркетинг, мобільні ЗМІ, стільникові казино, гороскопи, тести, мобільний банкінг — це продукти ринку мобільного контенту (див. словничок), що з'явився лише 7 років тому, а за темпами зростання вже помітно перевищує динаміку загального ринку мобільного зв'язку.

ВСЕ ДЛЯ VAS

Ні для кого не секрет, що оператори стільникового зв'язку заробляють найбільші гроші на забезпеченні власне голосового зв'язку — на телефонних розмовах абонентів. Втім, зі

Зрозуміло, що до кінця року цей показник ще збільшиться. На думку експертів, за 2007 рік витрати українців на мобільні розваги зросли на 27,5% і становлять наразі близько \$82 млн. Втім, називають й більш вражаючі цифри. Наприклад, за словами директора компанії «Джамп Україна» (бренд Jump) Ігора Шрайбмана, ринок контент-послуг збільшився у 2007 році на 53,8% і нараховує аж \$100 — 110 млн.

Для порівняння, згідно з даними компанії iKS-Consulting, абонентська база операторів, що налічує зараз 55,58 млн абонентів, збільшилася протягом року лише на 12,9% і має тенденцію до подальшого сповільнення темпів зростання.

Зрозуміло, що на такий прибутковий шматочок мобільного ринку знаходиться чимало охочих. Проте місце під сонцем вистачає далеко не для всіх...

Зараз в Україні працює кілька десятків контент-провайдерів, проте більш-менш великими можна назвати лише трьох: «Джамп Україна»

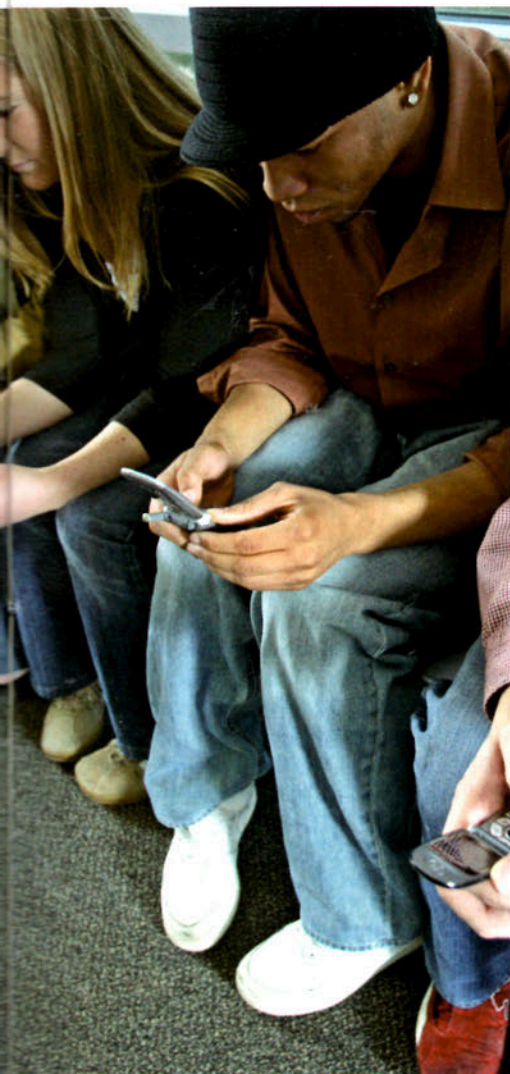
Недовзі мобільні розваги генеруватимуть прибутки, порівняні з виручкою від голосового зв'язку

(акумує близько 20% усього українського контенту), «Інформ-Мобіл» (18%), PointCom (15%). Зрозуміло, що мобільні оператори надають перевагу співпраці з доволі великими контент-провайдерами. Оператори відраховують собі певний відсоток від вартості усього контенту, що проходить через їхні мережі. Зазвичай ця сума становить від 20 до 70% кінцевої ціни послуги, що й робить контент недешевим.

НЕ ІГРАШКИ

Втім, український ринок контент-послуг ще не можна назвати стабільним і структурованим. Відповідно, ті компанії, яким наразі не дісталися найбільш ласі шматки ринкового пирога, мають шанс змінити своє становище, зайнявши перспективні, проте ще не надто розвинені ніші. І вони це неодмінно спробують зробити. А споживачі завдяки цьому отримають з десятків нових сервісів.

Поки що найбільшою популярністю в українців користується так званий персоналізований контент. До нього належать картинки, мелодії, відео та java-ігри, що зараз приносять провайдерам до половини усіх прибутків. Як зазначають аналітики ComNews Review, протягом минулого року на ринку цих послуг збільшився попит на потужні та дорогі ігри, а також «важкі» за розміром мелодії. Це пояснюється розширенням можливостей мобільних телефонів, що купують українці. Керівник департаменту маркетингових досліджень холдингу AVentures Group Сергій Дорофєєв зазначає, що середня собівартість мобільного телефону, придбаного в минулому році становила \$175 на протигагу \$152 в 2006-му. Зрозуміло, що разом із ціною зростає й функціональність телефону.

ЗАНЕПАД ЕРОТИКИ

Що ж стосується змісту, то майже третину від загального обсягу придбаних українцями «мобільних розваг» становить контент «для дорослих». Це й не дивно, адже споживачами мобільного контенту здебільшого є чоловіки віком від 15 до 35 років.

Втім, експерти прогнозують поступове зменшення частки продукції такого класу в грошових потоках. Звісно, попит на ігри, мелодії та еротичну нікуди не зникне, але для того, щоб залишитися на плаву, багатьом контент-провайдерам доведеться шукати нові ніші для роботи. Адже запити споживачів змінюються.

Іншими стають також і бізнесові реалії. Сучасні абоненти стають довідченішими і обізнанішими в тому, де можна роздобути мобільні ігри, заставки та мелодії для свого телефону. Тому багато хто з них замість того, щоб платити гроші провайдеру за персоналізований контент, без труднощів знаходять його безкоштовні піратські копії в Інтернеті. Зараз компаніям розраховувати лише на продаж картинок та мелодій — все одно, що підписати собі смертний вирок.

Зовсім інша справа — розвиток інтерактивних послуг і медіа проєктів. Зараз майже кожний телевізійний канал співпрацює з контент-провайдером, за що отримує невеликі прибутки. Вдалим прикладом такої співпраці стало телевізійне шоу «Танці з зірками». Прибутки від інтерактивного голосування та заван-

СТРУКТУРА УКРАЇНСЬКОГО РИНКУ VAS НА ПОЧАТКУ 2008 Р.

Послуга	% ринку	Прибуток- вість, МАН ДОЛ.
Повідомлення	50	242
Мобільний Інтернет	27	131
Контент	17	82
Базові VAS (го- лосовапошта, переадреса- ція тощо)	6	29

таження відеоконтенту оцінюються в сотні тисяч доларів.

Вірогідно, що у цьому році абонентам активніше пропонуватимуть контент-послуги, які вже давно поширені у Європі і тільки починають розвиватися у нас — наприклад, можливість оплати рахунків за допомогою мобільного телефону, бронювання квитків, оплату автомобільного паркування і багато іншого.

Проте найбільші сподівання гравці цього ринку покладають на розвиток мобільного зв'язку третього покоління, що дасть їм широкий простір для маневру. Це, за оцінками експертів, дасть змогу зробити справжню революцію у світі контенту. Залишається сподіватися, що ці революції, окрім додаткових сервісів, принесуть іще й матеріальну користь. Наприклад, зниження ціни. ■

СЛОВНИЧОК

Контент-послуги — це додаткові послуги стільникового зв'язку, що мають інформаційне або мультимедійне наповнення та надаються абонентам за допомогою технологій SMS, MMS, WAP, IVR (голосове меню) та інших. Є кілька категорій мобільного контенту:

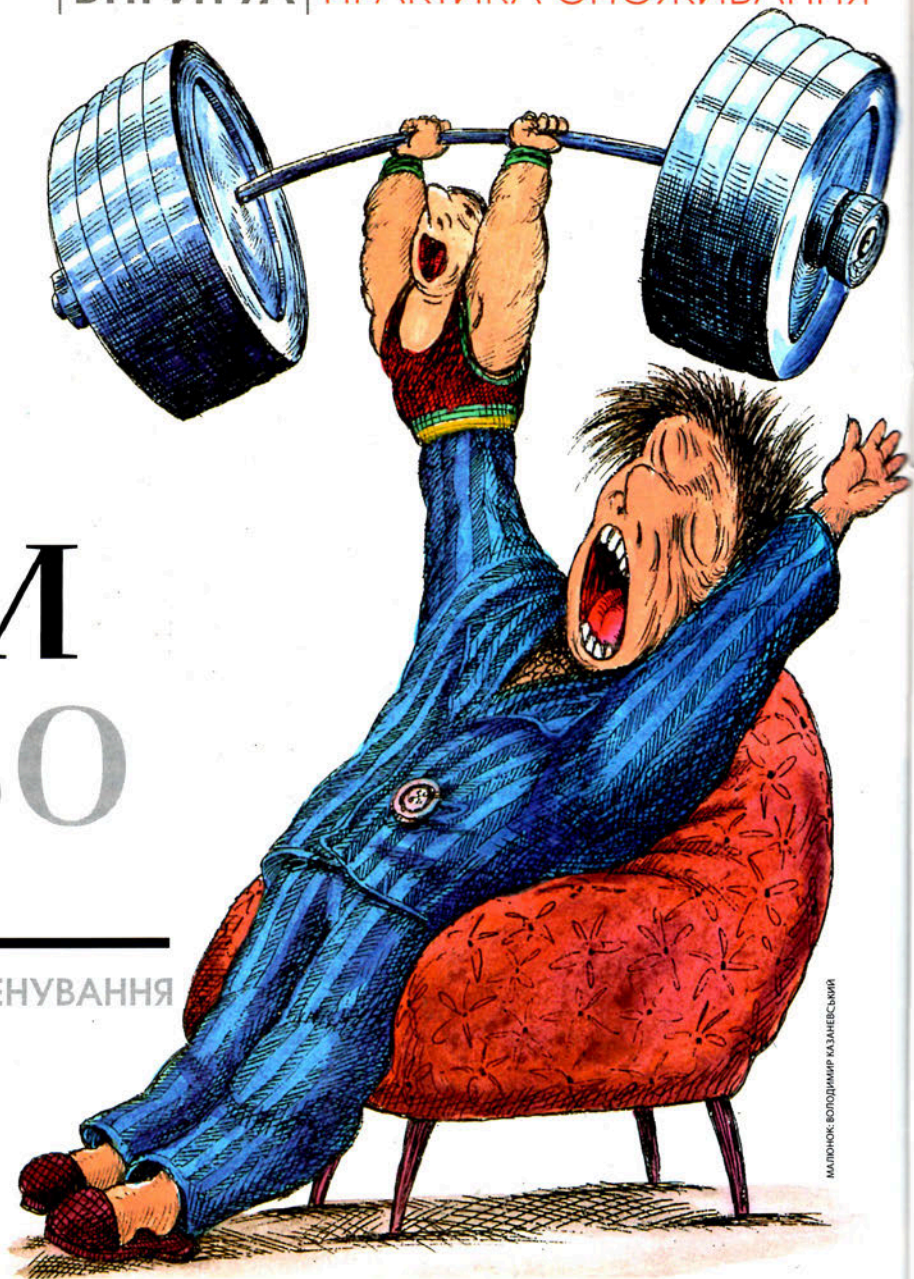
- персоналізований (картинки, відео, музика, java-ігри);
- інформаційний (підписка на інформаційні канали, разовий запит інформації);
- інтерактивні послуги (знайомства, інтерактивні SMS-вікторини);
- медіапроєкти (опитування та голосування разом із телеканалами, радіо, друкованими виданнями);
- мобільний маркетинг (контент, на якому заробляють компанії, що не мають прямого відношення до мобільного зв'язку) та інші.

ЧАС БРАТИ ЗАЛІЗО

РОЗПОЧИНАТИ ФІТНЕС-ТРЕНУВАННЯ
КРАЩЕ ВЗИМКУ

АВТОР: Іван Мельник

МАЛЮНОК: КОЛОДИМІР КАЗІМЕРСЬКИЙ

Ходити у тренажерний зал взимку — одне задоволення. Відвідувачів обмаль, і важко повірити, що за два три місяці тут яблуку ніде буде впасти. Щороку повторюється та сама ситуація: у квітні-травні відбувається справжня навала пових клієнтів. Вони приходять у зал з цілком конкретним наміром: покращити свої фізичні кондиції перед літнім «пляжно-роздягальним» сезоном. Однак мало хто з неофітів усвідомлює, що принаймні на цей сезон вони безнадійно спізналися. Їм потрібно було починати тренування в лютому. Тобто, саме зараз.

ФІТНЕС — ЦЕ «ВІДПОВІДНІСТЬ»
Легких див не буває. Модні журнали «про стиль життя» можуть штампувати десятки матеріалів про те, як отримати сексапілну фігуру чи атлетичні м'язи протягом одного місяця, а то й швидше. Однак при цьому вони «забувають», що для звичайної людини, яка не живе у спортзалі і не підпорядковує весь свій життєвий ритм тренувальному процесу, такий прогрес недосяжний в принципі.

Проте для неї цілком досяжне інше. Півроку-рік системних тренувань за правильною методикою — і вслід дівчині цілком звичайної зовнішності починають озиратися перехожі, худенький хлопчина невисокого

зросту легко присідає зі штангою вагою 130–140 кг, а дама передпенсійного віку може позмагатися пропорційними фігури з жінками, вдвічі молодшими за неї. Саме в таких результатах і полягає сенс популярного терміна «фітнес» — відповідність. Спортивні фітнес-тренування дають можливість відповісти своїм власним уявленням про здоров'я і красу. І зовсім не обов'язково ставити перед собою завдання стати другим Арнольдом Шварцнегером. Головне, щоб кожне тренування робило людину здоровішою, міцнішою і фізично досконалішою, ніж вона була до цього.

Зрозуміло, що у сучасній моді на здоровий спосіб життя, як і в будь-якій іншій моді, є чималенька частка

комерційного інтересу тих, хто продають відповідні послуги. Однак саме завдяки цьому на ринку фітнес-послуг є з чого вибирати.

НА БУДЬ-ЯКИЙ ГАМАНЕЦЬ

Наразі в Києві сформувалася більш-менш чітка градація спортивних закладів — як за ціною, так і за набором пропонованих послуг. «Народні» спортклуби (\$30–70 на місяць), як правило, мають невелику площу і обмежений набір

нимидисциплінами (степ-аеробікою, фітнес-йоогою, пілатесом тощо). Іноді за додаткову плату надаються послуги солярію, масажу тощо.

У залі вищої цінової категорії (від \$150 на місяць) пропонують розширений набір спортивних та оздоровчих послуг — басейн, ігрові зали, джакузі, ресторани. Їхній перелік обмежується хіба що фантазією власників та розміром гаманця клієнтів. Особливістю таких закладів є «клубний» принцип: абонемент, розрахо-

реклами клубу «П'ятий елемент». — Окрім залів для фітнесу та аквазони з трьома басейнами у нас є центр краси, ресторани і навіть спеціальні дитячі навчальні курси — з образотворчого мистецтва, розвитку інтелекту, вивчення іноземних мов та ін.».

Втім, успішно займатися фітнесом можна і в недорогом «народному» залі. Головне — знайти те, що тобі потрібно, і повністю використувати те, за що заплатив. ■

СЛОВНИЧОК

Аеробні (або кардіо-) вправи — вид фізичного навантаження, під час якого організм протягом тривалого часу збільшує споживання кисню. Як правило, це різноманітні рухові вправи (бігова доріжка, велотренажер, власне аеробіка тощо). Аеробні вправи позитивно впливають на серцево-судинну діяльність і сприяють «спалюванню» калорій.

Силові вправи розраховані на збільшення сили та маси м'язів. Силові вправи можна виконувати з власною вагою (підтягування, віджимання), з вільною вагою (штанга, гантелі) або на спеціальних тренажерах.

СПОРТКЛУБИ СЕРЕДЬНОГО РІВНЯ ПРОПОНУЮТЬ НЕ ЛИШЕ СИЛОВЕ ТРЕНУВАННЯ, АЛЕ Й МАЮТЬ ОКРЕМИЙ ЗАЛ ДЛЯ ЗАНЯТЬ АЕРОБІКОЮ

тренажерів. Натомість їхня перевага полягає в демократичній ціні і можливості знайти зал неподалік від дому — а все найнеобхідніше там зазвичай є.

Спортклуби середнього рівня (\$70–150 на місяць) пропонують, як правило, не лише силове тренування, але й мають окремий зал для групових занять аеробікою та аналогіч-

ваний на тривалий період, передбачає, що його власник отримує право користуватися практично усіма видами тренувань за власним вибором.

Фітнес-заклади преміум-класу (вартість річного абонементу — \$4–6 тис.) ідуть навіть далі. «Ми позиціонуємо себе як клуб здорових задовольень, — розповідає Наталія Щербій, директор з маркетингу та

ДУМКА ЕКСПЕРТА

ГЕННАДІЙ МОЙСЕЄНКО, інструктор з персональних тренувань спортклубу «Титан»

Найголовніший момент для тих, хто хоче від початку тренуватися з найбільшою ефективністю — отримати професійну тренерську підтримку. Без попередньої консультації будь-які заняття — чи то в ЖЕКівському залі, чи то в елітному спортклубі — не дадуть системного результату. Тому, обираючи зал, треба обов'язково уточнити чи надається консультація тренера або інструктора, і якщо вона є — чи входить в оплату абонементу, чи за неї потрібно платити окремо. Щодо обладнання

залу, то не варто ганятися за найбільшим «асортиментом» — достатньо, щоб у залі був базовий набір силових станків, вантажоблочних та кардіотренажерів.

Не варто думати, що дорогий спортклуб сам собою забезпечить кращий результат. Клієнти таких закладів платять не лише за тренування, а й за відчуття належності до «класу обраних». При цьому нерідко ціна не відповідає якості послуг — наприклад, за консультації тренера потрібно платити окремо.

Не менш важливе питання — медичний контроль. У переважній більшості відвідувачів-початківців є ті чи інші проблеми опорно-рухового апарату (найчастіше — спиною), серцево-судинної системи тощо. Ці обставини необхідно враховувати на ранніх етапах. Якщо таких послуг з медичного супроводу немає, чи вони надаються за плату — це мінус.

Максимальна тривалість одного заняття — не більше години. Періодичність залежить від режиму відновлення організму. В ідеалі — три тренування на тиждень з проміжком в один день, од-

нак, якщо відчуття втоми не зникає, паузи між тренуваннями треба збільшити. Загальні рекомендації для чоловіків — поєднання 85–90% силових вправ (зокрема з вільною вагою — штанга, гантелі) та 10–15% аеробних вправ [див. словничок]. Варто додати до цього хоча б раз на тиждень заняття з йоги, вправи з розтяжки чи відвідування басейну.

Для жінок оптимальним є співвідношення 60–65% силових вправ з невеликою вагою та 35–40% аеробних навантажень. Дітям та підліткам віком до 16–17 років найкраще підходять вправи з власною вагою — присідання, підтягування, віджимання тощо.

Що стосується модних зараз фітнес-програм, які поєднують фізичні вправи з танцем, елементами бойових мистецтв, йоги тощо, то їхня мета — не якась надзвичайна ефективність, а втеча від одноманітності тренувань. Більше того, як правило, такі програми характеризуються зниженням рівнем навантажень. А щоб реально змінити своє тіло, необхідні інтенсивні тренування. У залі потрібно працювати до сьомого поту — іншого способу немає.

ФОТО: REUTERS

РЕФОРМАТОР САРКО

ОБІЙНЯВШИ ПРЕЗИДЕНТСЬКУ ПОСАДУ, НІКОЛЯ САРКОЗІ ЗМІНИВ НЕ ТІЛЬКИ ДРУЖИНУ, А Й ЗОВНІШНЬОПОЛІТИЧНИЙ КУРС КРАЇНИ

АВТОР: Андрій Кашуба

Ніколя Саркозі не втомлюється дивувати світ своєю сміливістю щодо кардинальних змін. Так, найперше, що він зробив одразу після свого обрання на президентську посаду, — розлучився. Це шокувало французів, які під час передвиборчої кампанії звикли бачити кандидата Сарко, як його називають у народі, усюди з Сесилією Циганер-Альбеніц. Тепер же Ніколя взяв шлюб з моделлю та

співачкою Карлою Бруні, подарувавши французам нову першу леді.

Проте рішучість Саркозі стосується не тільки особистого життя, але й політики.

ФРАНЦІЯ ВІДКРИЛА СХІДНИЙ ФРОНТ

Попередник Саркозі у президентському кріслі та його однопартієць Жак Ширак на схід від Парижа та Берліна бачив тільки Москву. Він абсолютно не сприймав як рівно-

правних партнерів нові держави Євросоюзу. А під час доповіді президентів де-яких із цих держав на самітах ЄС та НАТО просто виходив із зали. Натомість, оселившись у Єлісейському палаці, Ніколя Саркозі, син угорського аристократа, змушено емігрувати з приходом радянських військ, одразу помітив не тільки нових членів ЄС зі Східної Європи, але й Україну та Грузію.

Перед тим, як відвідати Росію у жовтні минулого року, Саркозі

приймав у своїй резиденції прем'єр-міністра Чехії Мірека Тополанека, польського президента Леха Качиньскі, а також зустрівся з Віктором Ющенком. Першим іноземним лідером, який відвідав Париж після обрання Саркозі навесні цього року, був грузинський президент Міхо Саакашвілі. А протягом перших місяців перебування при владі французький президент побував одразу у двох східноєвропейських країнах — Болгарії та Угорщині. Візит до Києва запланований на першу половину цього року.

Він може стати історичним, і не лише тому, що французький президент чи прем'єр ніколи раніше не приїздили до України. Справа в тому, що під час виборів Саркозі пообіцяв французам, що виведе Євросоюз із конституційної кризи та визначить межі розширення ЄС. Спільно з Ангелою Меркель йому вдалося замінити Євроконституцію Лісабонською угодою. Щодо остаточних кордонів ЄС відомо лише те, що Саркозі проти членства Туреччини. Заяв про євроінтеграційні перспективи України новий лідер Франції ще не робив. Саме візит до Києва має розставити всі крапки над «і».

ЛИСТИ ДЛЯ ЮЛІ

Ще будучи кандидатом у президенти, Саркозі розпочав підготовку свого майбутнього зовнішньополітичного курсу. Обіймаючи посаду міністра внутрішніх справ, він активно опікувався і справами міжнародними та, навіть, дозволяв собі критикувати зовнішній курс президента Ширака. Сарко був одним із небагатьох французьких політиків, які привітали Помаранчеву революцію, та першим європейським урядовцем, який відвідав Київ після інавгурації Віктора Ющенка на початку 2005 року.

Наступна зустріч із українським Президентом відбулася 6 жовтня минулого року. Першим результатом цього вояжу Віктора Ющенка став законопроект №254. Депутат від пропрезидентської партії Крістіан Ваннест запропонував Національним зборам прийняти закон, що складатиметься з єдиної статті: «Франція публічно визнає український геноцид 1932 — 1933 років». Показово, що проект був зареєстрований у перший день візиту Сарко до Москви.

Однак головною темою перемовин Ющенка і Саркозі була еконо-

мічна співпраця двох країн. В Україну прийшов французький капітал, вклавши близько \$900 млн. Французи закріпилися у банківському секторі та харчовій промисловості. Щорічно двосторонній товарообіг зростає на третину.

Повернення Юлії Тимошенко у прем'єрське крісло може дати новий поштовх для французьких інвестицій в Україну. Вона вже двічі відвідувала Париж. У 2005-му — як голова уряду (тоді було підписано 11 протоколів про наміри щодо співпраці із тамтешніми енергетичними компаніями) та навесні 2007-го — як лідер опозиції. Ще під час першого візиту Саркозі не про-

тому Ширак нагородив Владіміра Путіна орденом Почесного легіону, не зважаючи на критику «Репортерів без кордонів» у зв'язку із вбивством Анни Політковської. Ширак закривав очі на ситуацію в Чечні та визнавав за Москвою верховенство над її сусідами.

Жовтневий візит Саркозі до Росії ознаменував завершення етапу безхмарних дружніх французько-російських відносин часів Ширака. У розмові із господарем Кремля Саркозі підняв такі незручні теми, як розслідування вбивства Політковської та ситуація із правами людини. Французький президент зустрівся із лідерами російських пра-

НИКОЛЯ САРКОЗІ ЗЛАМАВ ВИБУДУВАНУ ЖАКОМ ШИРАКОМ «ЄВРОПЕЙСКУ ВІСЬ» ПАРИЖ — БЕРЛІН — МОСКВА ТА СФОРМУВАВ АНТИРОСІЙСКУ КОМАНДУ

пустив нагоди познайомитися із «мавкою Помаранчевої революції», як її називають у Франції. Тимошенко зачарувала Сарко настільки, що той написав їй уже три відкриті листи. Після провалу коаліції «НУ — БЮТ — СПУ» у 2006 році, головний поліцейський Франції підбадьорив лідерку БЮТу словами: «Я знаю вашу завзятість, бойовий дух, розум і мужність. Ви потрібні Україні». У квітні 2007 року, в розпал політичної кризи, уже в ранзі кандидата в президенти, Сарко написав Юлі, що йому «відома складна ситуація в Україні», додавши, що «демократія не набувається одразу — це щоденна боротьба». І ось у жовтні президент Саркозі, щойно розлучившись зі своєю другою дружиною, знову написав листа Тимошенко, запросивши її відвідати Францію, і зазначив, що буде радий обговорити із нею «різноманітні питання, які мають велике значення для України, Франції та ЄС».

ЗЛАМАНА ВІСЬ

Найбільші зміни зовнішньополітичного курсу Франції відбулися у відносинах із Росією. Саркозі вирішив відмовитися від політики Ширака, який вважав, що Франція могла собі дозволити створювати на противагу США «європейську вісь» Париж — Берлін — Москва. Рік

возахисних організацій, з якими розглянув питання Чечні. Візит засвідчив, що Росія і Франція займають протилежні позиції щодо Ірану та Косова.

ПРОУКРАЇНСЬКА КОМАНДА САРКО

Зміну тональності у відносинах із Росією не в останню чергу визначає його команда. Своїм дипломатичним радником Саркозі призначив колишнього посла у Вашингтоні Жана-Давида Левіта, батько якого народився в Україні.

Під час президентської кампанії головним консультантом Саркозі з питань зовнішньої політики був колишній голова Парламентської асамблеї НАТО П'єр Лелюш, який порівнює Росію із Німеччиною 1918 року: «В нас перед очима — авторитарний режим, який контролює ЗМІ та вбиває журналістів, і який відмінив вибори».

Частина команди Саркозі відверто симпатизує Україні і готова поглиблювати відносини з Києвом, не зважаючи на можливу негативну реакцію Росії. Ідеологами перегляду східної політики Франції є філософ Андре Глюксман та професор Жан д'Ормессон. У квітні Глюксман та 13 європейських політиків і інтелектуалів підписали під відкритим листом «Політична криза в Києві» на підтримку демократії в Україні. ■

ДЕЗОРІЄНТАЦІЯ СМІХУ

ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ
ТА ПОЛІТИЧНА КОН'ЮНКТУРА
СПРИЧИНИЛИ ЗАНЕПАД
ГУМОРИСТІВ ЯК КЛАСУ

АВТОР: ОЛЬГА МИХАЙЛОВА

Сміх продовжує життя. Це найпростіший і найприємніший спосіб встановлення контакту. Сміхом можна впливати, сміх може стати ідеальною зброєю, бо подібний до радіації і легко проникає навіть крізь Карний кодекс. Не говорячи вже про здоровий глузд. Бо це природно — сміятися, перш ніж обмізковувати зміст жарту. Окрім тих випадків, коли сміх філософський, інакше кажучи, сократівський, що живиться не дотепами гумориста, а глибинними парадоксами буття.

Але зазвичай гумор укорінений в іншій субстанції, ім'я якій — соціальна адекватність. Він засвідчує, візує її, цементуючи соціум певними цінностями. Суспільний успіх пов'язаний з дотепністю: чи то йдеться про авторитет викладача серед школярів, чи політика — поміж виборців. Сміх стає соціальним жестом: з яких (або чиїх) жартів смієшся, такий лад визнаєш. Або з часом звикнеш визнавати. Бо вартє поваги не вартє висміювання.

Перелік того, що можна брати на кпини, а що ні, пропонувався донедавна як готовий продукт, причому списком. Зараз отакого визначеного переліку нема. І «завинили» в цьому не лише новітні інформаційні технології, а й унікальна політична кон'юнктура в Україні.

БУЛО, ТА ЗАГУЛО

Знецінення впливу гумористів гостро відчуваєш, усвідомлюючи контраст з радянським минулим. Амбіції ідеологічного сектору сягали виховання нового типу спільноти в цілому і людини зокрема. Об'єктом висміювання ставали такі призабуті нині пороки, як «несунство» — звичка тягати з роботи додому суспільне майно, «літунство» — легковажність у зміні місця роботи або «речизм» — як прикмета суспільства споживання. Низькопоклонству перед Заходом віддавали належне критикою, зокрема, по суботах увазі потенційних жертв «сіоністської пропаганди» пропонувалися фейлетони на відповідну тему. Зовнішній вектор радянської сатири не випускав з уваги США — тут першість була за жанром карикатури, з його заявленими гегами і збідненим образом рядом. А обабіч скромно існувала не так гостро позиціонована, але прекрасна школа філософської карикатури.

Об'єкти нападок були одні на всіх, і тому обличчя радянського гумору впізнаване, навіть у зовні анонімних анекдотах. Але гумор «про тещу» десь на периферії існував і тоді. Загребуваний суспільством більше ніж антизахідні фейлетони, він як етнографічний чинник розвивався на ґрунті національних культур. Так само, як і епічна тема зіткнення прогресу і традиції. У цих

«екологічних нішах» український гумор мав власне обличчя — тут Павло Глазовий і Євген Дудар були неперевершеними.

Плюралізм перебудови зруйнував загаду пропагандистської сатири — надійшов час сатири авторської, що досі вправлялася в езоповій мові. Повні зали збирали Жванецький і Шифрін, Задорнов і Петросян. Замість «низькопоклонства» і «речизму» критика взяла за мішень «совок» в усіх проявах — з його сірістю, комплексами, недорікуватістю і лицемірством. Гумористи, власне, стали герольдами перебудови.

А український гумор нарешті отримав шанс вийти зі сфери фольклорної і набути сучасного звучання. Та чи набув? Що прийшло на зміну кумедним діалогам «кумів» на побутові теми? Не те щоб нічого — згадаймо «Не журись!» Але наші гумористи не збирали таких залів, як їхні російськомовні колеги.

НОВА ЕПОХА

Розвиток гумористичного жанру пішов у бік демократизації: спочатку трансльований ЗМІ, потім він окупував зали, зрештою, вийшов в інтер-

Нестачу змістів доводиться заміщати гротеском і клоунадою

активний режим. Інтернет став найкращим джерелом гумору, надавши можливість кожному жартувати на необмежену публіку у найдинамічнішому режимі.

Цей інтерактивний режим набув унікальних форм real life на Майдані наприкінці революційного 2004-го. Уявіть, саме в ці дні скінчилося життя Павла Глазового, а з ним — і його епохи гумору. Сатирик як дівий складник суспільної ідеології відійшов у минуле.

Проте дівість сміху в політичній боротьбі була доведена несподіваним чином — він став способом дії, а не анекдотом. Гуморист як такий розписався тоді у неефективності заготовлених гегів — їх переплонула жива гумористична творчість мас. Вона задавала параметри атмосфери і цінностей революції.

Фраза про кота Леопольда увійшла в історію, проте прибічникам Януковича було не до сміху. Смішливість — демонстрація впевненості й ініціативи. «Біло-блакитні» цю ініціативу прогавили; щоправда, за певний час її втратили і прибічники «помаранчевого» табору. І тепер гумор набуває ознак цинізму — тобто

дезорієнтації. Жодна політична сила не є «недоторканою» — непристойним вже вважається оминати жартом якусь із них. Та її цінності, відпо-

СМІХ СТАЄ СОЦІАЛЬНИМ ЖЕСТОМ: З ЯКИХ (АБО ЧИЇХ) ЖАРТІВ СМІЄШСЯ, ТАКИЙ ЛАД ВИЗНАЄШ. АБО З ЧАСОМ ЗВИКНЕШ ВИЗНАВАТИ

відно. Отже, можемо проголосити новий рівень свободи, досягнутий в Україні, — свободу від цілеспрямованого висміювання.

НАМ ЧУЖОГО НЕ ПОТРІБНО

Якби не цей ідеологічний вакуум, важко собі й уявити, яка прірва змістів могла б увірватися до нас разом із російськими комедійними шоу! Їх же охоче купують вітчизняні канали, і саме ця, а не їхня вартісність, примушує **Тиждень** не оминати ці шоу увагою.

З усіх змістів тут найвиразніші — геополітичні: дециція антиамериканізму і зверхність щодо «холяндських» аборигенів. Нестачу зміс-

тів доводиться заміщати гротеском і клоунадою, а ще — ностальгічними посиленнями. Проте клоунаду не можна вважати прямим правонаступником артистизму, притаманного сатирикам СРСР, таким як Аркадій Райкін чи славнозвісна пара «Вероніка Маврікіївна — Авдотья Нікітічна» (Владімір Тонков та Борис Владіміров). Згадайте діалоги цих двох «бабусь», одна з яких транслювала міщансько-інтелігентські репліки, а інша презентувала маску тверезу і простецьку, так би мовити, «від коренів», при чому замріяна «інтелігентка» Маврікіївна завжди опинялася у програшному становищі — ну, як типовий інтелігент застою. Безумовно, саме цей дует мають за прототип «Новіє рускіє бабкі», але з відповідністю реаліям у них значно гірше. З клоунадою — краще: гротескно перевдягаються, при падінні ногами вкриваються. Ніби розважають дітей у цирку — проте батьки повинні подбати, аби оборонити дітей від їхніх масних жартів, до речі, у «дитячий час», у прайм-тайм.

Шкідництво російського гумору вбачають іноді у перетягуванні артистів, як-от «Кроликів», до Москви. Але більше шкідництво, очевидно — у їхньому низькому, дебілізувальному рівні, що ображає добрий смак. Той, хто потребує реальних змістів, шукатиме змістовнішого гумору. А це — або гумор філософ-

ський, або той, що вкорінений у певну реальність та інтерпретує, тлумачить її. А реальність в Росії справді інакша, ніж у нас. Залишається запозичувати формат — як це сталося з «Пупснюю», аналогом «Кукол». Лише б її смислами власними наситити!

Кажуть, рекламу варто або зовсім не дивитися, або дивитися надзвичайно пильно. В Україні з гумористичних передач не доводиться сміятися — або, як уже сміялися, то хіба з наївності чи безсилля їхніх крійторів. І такий варіант сміху матиме усі прикмети сміху сократівського. Поганий гумор, як і злостива жінка, — чудовий привід стати філософом. ■

МІЙ КЛАС

МИНУЛОГО ТИЖНЯ В УКРАЇНІ ВІДБУВАЛИСЯ ЗУСТРІЧІ ОДНОКЛАСНИКІВ

День зустрічі колишніх випускників кожна школа обирає свій. Адже ця дата не календарна, не офіційна й навіть не формальна. Повернення до власного минулого перетворилося у світі майже на епідемію. Україна тут не виняток. Йдеться не лише про однокласників — про всіх друзів, приятелів та знайомих, яких ми втратили в гонитві за кар'єрою, грошима, самореалізацією. Це наступний крок після моди на дослідження коріння роду чи нації, яка триває останніх кільканадцять років, щирого захоплення етнікою та завзятого вивчення гспсалогії. Це явища одного порядку: у пошуках колишніх друзів, так само, як у пошуках предків чи родинного гнізда, ми, врешті-решт, шукаємо самих себе.

ЗМІСТ:

КЛАСНА РОБОТА

Зустріч з однокласниками через 25 років
СТОР. 42-43

«ПІШЛИ ДО ЮЛЬКИ!»

Юлія Тимошенко приймала гостей лише до 5-ї вечора
СТОР. 44-45

ОДНОКЛАСНИКИ.UA

Віктор Ющенко ділив парту з директором школи
СТОР. 46-47

НОСТАЛЬГІЯ ЗА СОБОЮ

Психіатри вважають корисною зустріч з минулим
СТОР. 48-49

ДУМКИ ПЕРЕД СТАРТОМ

Випускниця-2008 прогнозує долю
СТОР. 49 ►

КЛАСНА

РЕАЛЬНІ ТА ВІРТУАЛЬНІ ЗУСТРІЧІ З ОДНОКЛАСНИКАМИ

ФОТО: МІРІЯ СТАРОЖИЦЬКА

АВТОР: *МАРІЯ СТАРОЖИЦЬКА (Київ – Полтава – Київ)*

Ось і завершився «згадувальний» тиждень. У більшості українських шкіл пройшли вечори зустрічі випускників — у кого, як і в нас, обов'язково 31 січня, попри день тижня, в інших — 1-го або першої суботи лютого... І йдуть під вечір до рідної школи, а звідти — до задалегідь заброньованого ресторану ті, в кого вже й діти вивчилися. І з ентузіазмом виконують традиційний обряд: «О, ти не змінився!», «Та ти ще

гарніша, ніж на випускному вечорі!», «Ми повинні згадати всіх до одного і знайти їх будь-що!»...

СТАТИСТИКА ПОКОЛІННЯ

Сенс останнього гасла для мене лишається незрозумілим, але охоче погоджуюся зі своїм однокласником Ігорем Івченком, який телефонує і повторює його вже не як тост, а як домашнє завдання. Він узяв на себе роль тамади на вечорі і так і не зміг з неї вийти.

Я щойно повернулася з Полтави, де на 25-річчя мого випуску середньої школи №3 зібралось 17 колишніх учнів з 27 — рекордна кількість для класу, в якому не було особливо міцної дружби.

Статистика покоління десь така: в рідному місті залишилося приблизно три чверті учнів. Про декого взагалі нічого не відомо, тому цифри неточні, але до Києва подалося троє, наші живуть в Америці (інженер) та в Греції (танцюристка), одного вбили в п'яній

РОБОТА

бійці, ще один — наркоман зі стажем. Лише одна дівчина так і не вийшла заміж і не народила дитину, та й лише один хлопець парубкує. Тих, у кого рекордна кількість шлюбів — три — вже кілька. Є й такі, для кого 100 грн, що збиралися на посиденьки в ресторані з однокласниками — сума велика. Вони не прийшли навіть до школи.

Підсумок чверті століття не дуже втішний — майже всі наші вчителі вже на пенсії, на шкільні вечори не приходять, тому і нам вже немає сенсу заходити у знайоме з дитинства приміщення. Хлопці — абсолютно всі, і це вже тема для економічного огляду життя середнього покоління у регіонах — дрібні приватні підприємці. Опису подробиць бізнесу уникали навіть напідпитку, хоча ні їхніми прибутками, ані податками не цікавилися навіть ті однокласниці, які працюють у Службі безпеки та у податковій.

Злет ейфорії — за місяць у нашому класі з'явиться перша бабуся. Лариса Руднік насправді виглядає наймолодшою з нас, але щиро визнати це досить важко — такий вже вік. «А хтось бачив Юру Крайника?!» — всі починають оглядатися один на одного. Юрій ще під час наших останніх класів школи відсидів кілька років «по малолітці». «Я бачив, — радісно відповідає Валерій Зодов, лікар у системі МВС. — В ізоляторі тимчасового затримання! Мені кажуть: клієнт скандальний, буде права качати. Він заходить, і ми мало не розцілувалися!..»

Згадки, тости... Якесь химерна ілюзія того, що ми були близькими людьми, хоча насправді такого не було ніколи — дві-три відносно близькі подруги, і все. Кого б справді хотіла побачити, знайти неможливо. Втім...

ДВІЄЧНИКИ СТАЛИ ЛІДЕРАМИ

Можливо це за допомогою сайту «Однокласники.Ru», що набув шаленої популярності на пострадянському просторі. Кількість користувачів порталу вже перевищила 8 млн осіб і

збільшується на 2 млн щомісяця. Є попит і на кільканадцять подібних соціальних мереж. Через «Однокласників» відновлюють зв'язки з однокласниками, сусідами, колишніми колегами, шукують кохання або нову роботу, спілкуються ночами з тими, хто не спить. Можна діагностувати нагальну потребу в спілкуванні з тими, з ким розвело життя, хоча переважає спортивний азарт пошуку, а розмова у кращому випадку зводиться до призначення реальної зустрічі. Загалом топ-тема лютого — «зустріч з однокласниками як привід для розлучення» — це до неформального гасла сайту «це ваш останній шанс завершити логічним фіналом перше

тому говорила їй, що потрапила до, здається, двадцятки кращих журналістів. І начебто запитала її — а ось ти як серед лікарів-гематологів, на якому місці. І вона тоді відповіла: «А нас усього п'ять на всю область». Чесно, я не пам'ятала такої розмови — в мене взагалі пам'ять погана. Але, що більше ніколи не хвалитимуся, обіцяю.

А про що розмовляти — проблема лишається. «А ти пам'ятаєш, як ми...» — цього вистачає хвилин на двадцять. Потім можна обговорювати відмінність нового покоління, вже наших дітей, від того, якими були ми. Голвна — не вміють цінувати те, як заробляються гроші, і водночас аж надто прагматичні. Вони навряд чи носталь-

ВІРТУАЛЬНІ ЗУСТРІЧІ З ОДНОКЛАСНИКАМИ ПРИЄМНІШІ ЗА РЕАЛЬНІ

шкільне кохання» або «нехай всі твої коханки побачать одна одну». Хтось реєструє себе, хтось — іншу людину. Це така велика гра для дорослих, через яку в моїх «друзях друзів» вже опинилися і Віктор Ющенко, і Володимир Путін.

Так, це — віртуальна реальність. І в ній тиждень реального спілкування екс-випускників можна охарактеризувати найпопулярнішим за вердиктом Яндекс блоготом: «Сходив на зустріч. Хто всі ці люди?!»

Але все не так просто. Час змінює не стільки зовнішність (хоча головна новина нашої зустрічі, що Ромка Цветков став лисим), скільки, так би мовити, рейтинги. Ті, хто гірше вчився і не був активістом, опиняються на вищому щаблі соціальної драбини, ніж відмінники та старости. І зустрічі однокласників — єдиний шанс продемонструвати, звичайно, по-дружньому, свій злет. Я отримала свого заслуженого ляпаса, коли наша найкраща відмінниця-медалістка та комсорг Юля Федяніна розповіла, як я років 10

гуватимуть за партами свого колишнього класу, як ми. І отим приїшла черга політики — спочатку всі стверджували, що остогидла, що депутати дратують, а закони заважають нормально працювати. З'ясувалося, що мало не кожен особисто причетний до місцевого осередку якоїсь із політичних партій. Для мене це особиста сенсація, бо щиро вірила в аполітичність рідного регіону. Тестую сусідів по столу на ставлення до новини: центральну вулицю Жовтневу в Полтаві мають намір перейменувати на вулицю Симона Петлюри і встановити земляку пам'ятник. Погляди радикально протилежні... Ой, це ж тільки намір, ну, чого ви, хлопчики... І ці люди вчилися за одним підручником?!

А насправді, час змінює не так багато. Як не розмовляла я з однією із однокласниць, так і не змогла змусити себе зараз. Втім, і вона не палко бажала відновити контакт. Можливо, згодом, коли, наприклад, зустрінемося в Інтернеті... Там якось простіше бути не тим, ким ти є. ■

«Пішли до Юльки!»

ОДНОКЛАСНИКИ ЮЛІЇ ТИМОШЕНКО
НІЧОГО У НЕЇ НЕ ПРОСЯТЬ

АВТОР: Інна Завгородня, Дніпропетровськ

Коли Юлія Володимирівна нещодавно відвідала рідне місто, випадково зустрілася з однокласницею, яка запросила її на щорічне 30-річчя випуску. Але ні Тимошенко не хотіла змінювати план офіційних подорожей, ні її однолітки не ризикнули подивитися один одному в очі через 30 років: зустріч просто не відбулася. Втім, **Тиждень** спробує реконструювати давнє минуле прем'єрки.

Парус і Лівобережний-3 — це спальні райони Дніпропетровська на різних берегах Дніпра. У них живуть Людмила Пахіна і Вадим Матюхін, які 30 років тому разом із Юлією Тимошенко закінчили школу №75. Це була звичайна заформалізована радянська школа кінця 1970-х: суворий контроль, дисципліна, вчителі зі сталевими обличчями і нервами. У ній було 2200 учнів (51 клас, із яких 4 — старших), котрі вчилися у дві зміни. У стінах школи боролися проти портфелів-«дипломатів», за джинси просто виганяли, з макіяжем відправляли до умивальника, а каблучки з серезками знімали і віддавали лише батькам. Дівчата носили короткі стрижки сесон і гарсон, хлопці навпаки — довге волосся. Двох бунтівників із 10-Б навіть примусили підстригтися, бо кучері вже сягали плечей, а вони на знак протесту взагалі погодили голови.

Деяких школярів за бажанням батьків звільняли від української мови, як зараз звільняють від фізкультури. Спершу звільнені натовпом снували школою, гомоніли у коридорах, пізніше їх примушували сидіти в якомусь із порожніх класів. Виїздили на сільгоспроботи, їздили до Ленінграда і Севастополя. «Але до Севастополя мене

не взяли, — каже Вадим, не приховуючи гіркоти, — за двійку. Тоді рішенням колективу карали тих, хто не встигав. А загалом, школа була доволі нудною. Чи то ми були нудні».

Клас був дуже поляризованим у навчанні, але одностайним у прийнятті загальних рішень: піти з занять чи не піти. Людмила пригадує яскравих однокласників: Олена Кучер, математичний геній, могла одним оком глянути на рівняння довжиною на сторінку і визначити помилку. Тanya Билбас — лише заходила до класу і одразу було видно, що відмінниця. Вітя Бондаренко, з яким Людмила довго і взаємовигідно сиділа за однією партою: вона перевіряла його диктанти, він — її задачки. Светка Кучерява — місцева Светлана Светлічная, бо була дуже на неї схожа, успішно займалася гімнастикой. Тетяна Калініченко у школі відвідувала церковний гурток. Запам'ятався досить складний акробатичний етюд, який вони разом із Юлею Грігян (дівоче прізвище прем'єрки — **Тиждень**) приготували до чергового загальношкільного концерту.

Розмова про клас якось непомітно перетворилася на спогади про Юлю Грігян. Юля перейшла до 9-Б із 37-ї школи і, на думку Людмили, змінила обличчя класу: «Вона прийшла, і хлопці всі дружно почали на неї дивитися». «Подобалася багатьом хлопцям», — підтверджує Вадим. Цікава, красива, дуже спортивна дівчинка, любила баскетбол, футбол. «Ми як хлопці з класу її дуже сильно ревнували, у тому числі до майбутнього чоловіка. Дівчинка з нашого класу, а тут якийсь чужий хлопець її ходити зустрічати».

ФОТО: НАДАНЕ ГОРОМ ПУБЛІКАЦІЇ

У ті часи важко було уявити, щоб хтось сказав щось проти вчителя. Поваги, більшої ніж учитель, не мав ніхто. Але Вадим пригадує, як Юля зважилася на конфлікт. «У нас була вчителька фізики, Елла Анастолівна — заробити у неї п'ятірку було чимось фантастичним. Встав, розказав свою тему — сідай, чотири. Інший би перехрестився і забув. Але цього разу здавалося, що коса найшла на камінь, — сміється Вадим. — Зійшлися характери. Юля повинна була прийти після уроків і довести, що знає на п'ять. Я пам'ятаю, ми, кілька чоловік, ще ходили вболівати. Стояли в коридорі, бо було цікаво, чим же все це закінчиться. Вона зайшла і відбила свою п'ятірку. Відтоді її просто не чіпали».

Усі учні класу жили в одному районі, часто навіть в одному домі, тільки Юля Грігян — за чотири зупинки тролейбусом. Друзі часто збиралися у неї. У кого бабця вдома, у кого батьки, а в неї мати на роботі, квартира порожня. І коли після школи виникало питання, куди піти, усі казали: «Пішли до Юльки!». Ходили щоразу різними

компаніями: троє дівчат і ще чоловік п'ять пацанів. Юля залюбки приймала гостей, але тільки до п'ятої, поки мами немає вдома. У неї був найкращий у класі вертикальний магнітофон на бобінах, хороша музика: «Веселье ребята», «Цветы», «Аракс». «Ясна річ,

від батьків. Конспірація була обов'язковою навіть у випускному 10-му класі.

Шкільна форма, певна річ, була неприємним обов'язком і всіх напружувала. Хлопцям було простіше, їм можна було одягти темний костюм, а

**— ЧУЄШ, У ТЕБЕ НЕМА ЗНАЙОМИХ
ОДНОКЛАСНИКІВ ЮЛІ
ТИМОШЕНКО?**

**— НЕМА, АЛЕ Я ЗНАЮ
ОДНОКЛАСНИЦЮ ОЛЕНИ КУЧМИ**

що Кобзона ми не слухали. Були також підпільні закордонні записи — Бітлз, Лед Зеппелін, Юрайя Хіп, Деміс Русос чи принаймні щось віддалено на них схоже. Якість була жахлива, все хрипіло, тріщало, третій перезапис з платівки вважався якісним. Першого ми не бачили ніколи, п'ятий вже слухати було неможливо», — згадує Вадим. Танцювали, веселилися, могли випити пляшку сухого вина, таємно

дівчат коричнева сукня з фартушком доводили до істерики. Практично всі старшокласниці фартушки знімали. «Це було нечувано: ти вже така доросла дама, а йдеш у шкільному фартушкові, наче дівчинка! — пояснює Людмила. — Дівчата носили міні, піднімались сходами у коротюсінких спідничках, а потім у моду увійшло таке добряче міді — до середини голямки. Юля була першою, хто змінив

моду в класі, вона перейшла до класу вже в цьому. Це була шита на замовлення коричнева кримплінова сукня, і це був фурор! Шкільна форма, яка виглядала як сукня принцеси». Після Юлі й інші дівчата також почали шити форму на замовлення.

А сам випускний вечір не став святом на все життя, а пройшов наче під арештом: офіційна частина, потім застілля з батьками, виставили дві пляшки шампанського на 40 осіб. «Це було смішно, — каже Вадим, — нам по 18 років, а нас розставляли парами і водили за ручки». А вже наступного дня усі розлетілися. Почалося нове життя.

«Я випадково зустрів її у березні 98-го біля її дому. Вона мені сказала: а що це ми стоїмо під снігом, давай заїдемо кудись на каву, а я кажу: ти знаєш, мені ніколи. Іншим разом. Побачимося, кажу, ти ж тут? Та ніби тут, каже. За кілька місяців на зустрічі до 20-річчя з дня закінчення школи я запитав: а де ж наша Юля? Тільки тоді мені пояснили, що депутатка Юлія Тимошенко, про яку усі говорять, це і є наша Юля Григян», — пригадує Вадим.

А тепер до неї неможливо досягти. Уже пізніше, років зо 5 тому, перед виборами, Вадим намагався прорватися до неї під час виступу в парку Глоби: «Мене так спресували, що я не міг навіть рукою повести. Але вона мене побачила. Я кричу: ЮЛЮ, напиши телефон! Вона озиряється і питає: на чому? А я навіть не можу дістати гаманця. Тоді вона взяла календарик і щось написала. Його хотіли поцінути, але я крикнув, що то для мене, і його віддали. На ньому був автограф: Вадюлі від Юлі, чи якось так».

Найбільша спокуса, яка може виникнути в однокласників видатних людей — якось скористатися шкільною дружбою. Сам не підеш нічого просити, але знайомі, друзі і родина тебе періодично на щось таке підбивають. Ану, може, і влаштувала б кудись, якось у чомусь допомогла б? Але у чому? «У мене все, слава Богу, є: квартира, діти, машина», — каже Вадим. Проте згадає тяжкі часи, коли хворіла дружина, більше року боровся за її життя. Грошей вже не було, продав усе: золото, машину, хотів продавати квартиру. Все одно не пішов, але вважався. Міг зателефонувати і через маму домовитися про зустріч. «Я впевнений, що вона допомогла б, але, на щастя, все обійшлося. Викрутився сам. І ніхто з класу нічого у Юлі не просив. Принаймні, ніхто не зізнається». ■

Однокласники ІА

ВІКТОР ЮЩЕНКО ДІЛИВ ПАРТУ З ДИРЕКТОРОМ ШКОЛИ

АВТОР: СЕРГІЙ РУДЕНКО – ЖУРНАЛІСТ, АВТОР КНИЖОК

«ВСЯ ПРЕЗИДЕНТСЬКА РАТЬ», «ВСЯ ПРЕМ'ЄРСЬКА РАТЬ», «ВСЯ ЮЛІНА РАТЬ»

Михайло Дорошенко
1963 – 1972 рр.

Микола Сердюк
1963 – 1972 рр.

Віктор Ющенко
1961 – 1970 рр.

Володимир Горпинченко
1961 – 1970 рр.

ГРАВКА АНДРІЙ СЕРМОЛЕНКО

Середня школа, с. Хоружівка
Недригайлівського району Сумщини

Ностальгія за часами чистої та некорисливої дружби підштовхнула користувачів Мережі до пошуку однокласників. Ця ж обставина, напевно, змушує українських політиків також згадувати про людей, із якими вони сиділи за однією партою. І не лише згадувати, а й просувати їх у владі. Одним із найпотужніших братств однокласників в українській політиці є хоружівське. У 2005 році начальником УМВС у Сумській області був призначений однокласник Віктора Ющенка – Володимир Горпинченко. У 1996 році у званні полковника він пішов на пенсію. 9 років працював у приватних охоронних структурах. Але після приходу до влади «помаранчевих», Горпинченка відкликали

з пенсії і він очолив сумську міліцію. Ще один однокласник Ющенка, із яким Віктор Андрійович, до речі, сидів за партою, – Олексій Довбня – до 2005 року був директором Кременчуцької середньої школи. Потім обійняв посаду керівника міського управління освіти і навіть став одним із лідерів місцевої «Нашої України». Однак через два роки Довбня подав у відставку і повернувся до звичної справи – директорства. Хоружівську середню школу кількома роками пізніше за Віктора Ющенка закінчив нинішній головний редактор газети «Україна Молода» Михайло Дорошенко. Свою кар'єру у владі він розпочинав ще у статусі прес-секретаря Леоніда Кучми,

продовжив радником Віктора Ющенка. Як стверджують у політичних кулуарах, Віктор Андрійович повністю довіряє своєму другові дитинства. У тому числі – і за кадрових призначень. Однокласник Михайла Дорошенка – Микола Сердюк – у грудні 2007 року отримав посаду голови Одеської обласної державної адміністрації. До квітня 2005 року він був звичайним командиром військової частини у Південній Пальмірі. Але вже за кілька місяців встиг пройти шлях від голови районної держадміністрації у місті Одеса до заступника одеського губернатора. Ще одне сузір'я однокласників – дніпропетровське. У тамтешній школі №23 в одному класі навчалися Єв-

ТЕМА ТИЖНЯ

Євген Червоненко
1968 – 1977 рр.Едуард Шифрін
1968 – 1977 рр.Віктор Пінчук
1969 – 1978 рр.

Середня школа №23, м. Дніпропетровськ

Арсеній Яценюк
1982 – 1991 рр.Ян Берназюк
1982 – 1991 рр.Середня школа №99
ім. П. Мирного,
м. Чернівці
(Сьогодні – Чернівецька
гімназія №4)

ген Червоненко та нинішній голова наг льадової ради ОАО «Запоріж-сталь» Едуард Шифрін, капітал якого Forbes оцінює майже у \$2 млрд. Щоправда, зростання капіталу одного відбувалося паралельно зі зростанням політичної ваги іншого. Класом молодше за Шифріна та Червоненка навчався ще один український мільярдер – Віктор Пінчук. Євген Альфредович у одному з інтерв'ю навіть згадував, як після гулянки у нього вдома, на яку Пінчук прийшов разом із донькою першого секретаря обкому, один хлопець хильнув зайвого. За що Червоненка виключили з комсомолу як ідейного натхненника «п'ятики».

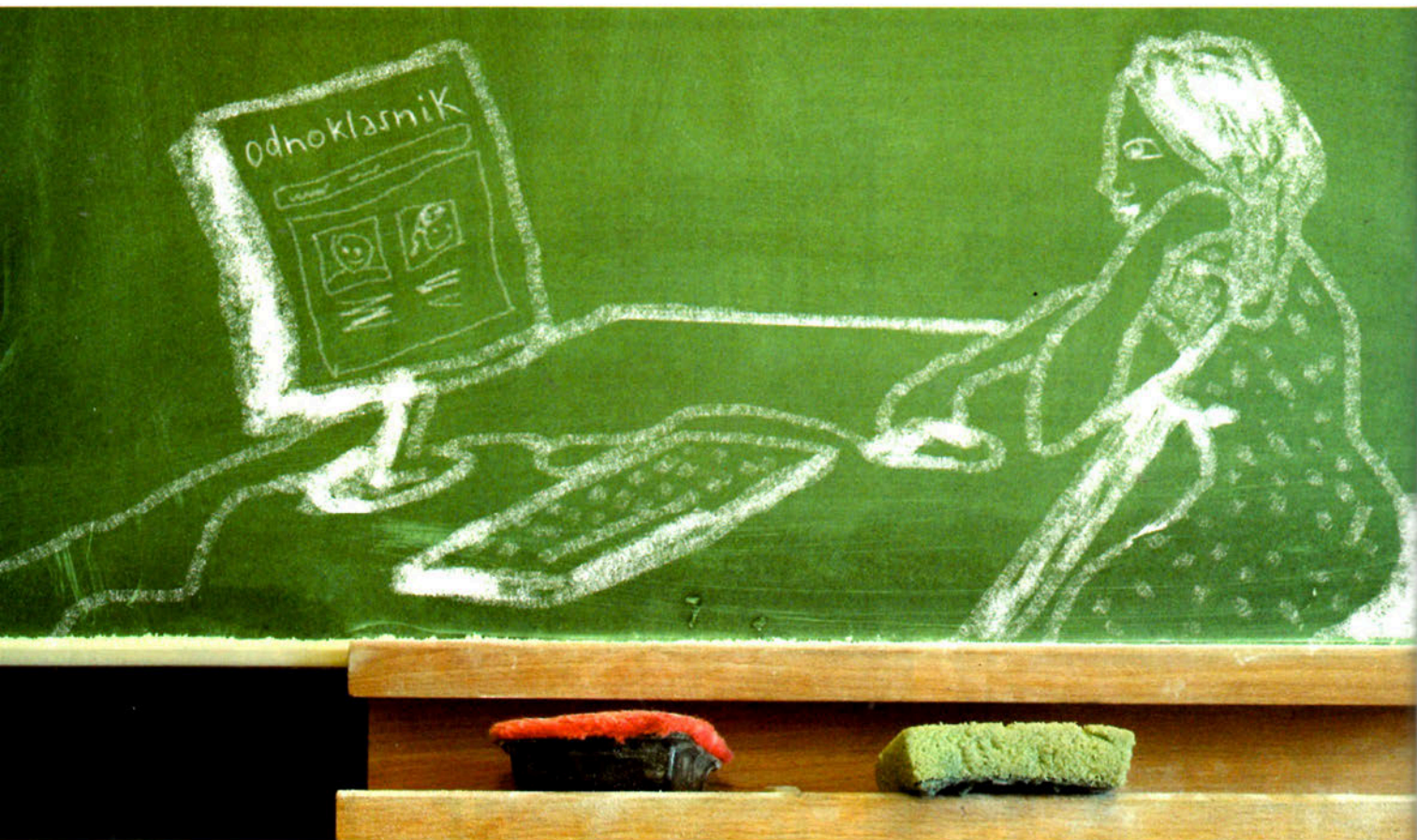
У дніпропетровській школі №23 вчилися також Наталія Тігіпко (колишня дружина Сергія Тігіпка) та син Володимира Щербіцького – Валерій. Як дніпропетровці допомагали один одному в кар'єрі та чи взагалі допомагали – жодних підтверджень немає. Натомість розповідають, як Арсеній Яценюк, почавши сходити кар'єрними щаблями, підтягував за собою однокласника – Яна Берназюка. За часів роботи Яценюка у Національному банку той працював у юридичному департаменті. Згодом, коли Арсеній Петрович очолив Міністерство економіки, його однокласник став керівником Державного департаменту з питань банкрутства. Не кинув Берназюка Яценюк і тоді, коли

перейшов у канцелярію Глави держави. Ян Олександрович став керівником служби Секретаріату президента у зв'язках з Верховною Радою. На цій посаді він перебуває і дотепер, забезпечуючи зв'язок канцелярії Віктора Ющенка та Парламенту на чолі... з Арсенієм Яценюком.

До намагань політиків «проштовхнути» і «підтягнути» за собою у владу однокласників можна ставитися по-різному. Я думаю, у цьому є певний позитив. Бо якщо політики згадують, хто вони і з ким росли, значить, ніщо людське їм не чуже. Врешті-решт, приємно усвідомлювати, що ті, хто нині стоять біля владного керма, також родом із дитинства. Отже, ще не все втрачено, панове.

Ностальгія за собою

ОДНОКЛАСНИКІВ ШУКАЮТЬ ПЕРЕДУСІМ УСПІШНІ ЛЮДИ

АВТОР: ТІНА БЕРАДЗЕ, ПСИХІАТР, КОНСУЛЬТАНТ З ПСИХОЛОГІЇ ПОВОДЖЕННЯ Й КЕРУВАННЯ

Не бачила і не згадувала про людину останні 20 років. Потім подвійне клацання кнопкою комп'ютерної мишки і – «Привіт, старий друже!» Зручно, швидко, доступно. Злет популярності пошукових інтернет-сайтів, що дають змогу відшукувати однокурсників, однокурсників і навіть однополчан. Хоча й досить природне захоплення, але має певні психосоціальні передумови та специфічні наслідки.

Вигадали цю послугу в Сполучених Штатах ще 1995 року, хоча росіяни, як завжди, впевнені, що винахід їхній. Просто пошукова послуга стала особливо актуальною на тлі наслідків розпаду СРСР, коли нас буквально розкидало в різні боки, хвиля нового життя повністю зруйнувала звичні соціальні зв'язки і по-

ступово спричинила типово американський дефіцит спілкування.

Статистично понад 80% тих, хто бажають знайти своїх однокурсників та однокурсників, – люди, яким за 35. З погляду психології, це зрозуміло – криза середнього віку, прожито велику частину життя, вже є, що згадати, а нові друзі й однодумці вже не з'являються.

Частіше послугами такого пошуку користуються успішні люди – такі, які відбулися. Їм є, що розповісти, їм хочеться порівняти себе з іншими або просто похвалитися досягненнями. Психологічно це добре і навіть корисно для самооцінки. Цікаво, що люди, які ненавиділи школу, інститут або армію, також активно користуються подібними послугами. Адже такі емоції, як помста і зловтіха, також у психічному арсеналі людини. Як приємно довідатися, що із заучки-

відмінника, якого вам все дитинство ставили у приклад, нічого путнього не вийшло. А дівчинка, яка відмовлялася з вами цілуватися в під'їзді, тричі розлучилася і значно погладшала. Напевне, жалкує тепер, що не розгледіла у темряві радянського під'їзду майбутнього власника елітної нерухомості...

Ця віртуальна машина часу дає нам змогу задовольнити простий здоровий інтерес. Нам по-людськи цікаво, як вчинило життя з людьми, які мали схожі стартові позиції. І ми насолоджуємося таким реаліті-шоу за участі людей, яких знали особисто. Це інтерактивна програма, у якій кожен може сказати недоговорене, продовжити суперечку, помститися й навіть вибачитися. З огляду на зрілу аудиторію не можна скидати з рахунків прості людські почуття прихильності, дружби й любові. Як колись

сказав Валентин Гафт: «Старий уже став. Усіх люблю».

Але основним емоційним мотиватором все ж таки залишається ностальгія за минулим, що є нормальним психічним проявом. Майбутнього ми не знаємо, а минуле — воно наше назавжди, рідне й близьке. Нам хочеться в часи, коли не було тривоги і турбот.

Як фахівець у сфері людської психіки, повинна зазначити, що в минулому ми шукаємо і згадуємо в першу чергу себе. Це особливо актуально для покоління радянського виробництва. Ми вже не в минулому, але ще не в майбутньому, й цього не може не відчувати на собі кожна людина, народжена «там», яка живе «тут» і прагне «туди». Психологічно це дуже важкий стан. Багато хто зумів зміцнити фінансово, ці люди з інтересом відвідують раніше недоступні країни, але усередині лишається порожняча — головна причина тяжіння до минулого. До того життя, в якому нам було психологічно та соціально комфортно, з огляду на закладені в нас життєві установки і соціальні звички. Але батьки постаріли, рідне місто вже не впізнати, на місці школи — супермаркет...

Ми починаємо шукати зв'язок із «тим минулим» через однокласників. Ми потай сподіваємося, що хоча б вони не змінилися. Але, як це не при-

кро, такий пошук і його знахідки найчастіше виявляється заняттям, що розчаровує. І, щонайбільше, за дві години спілкування виявляється, що у вас з колишнім сусідом по партії вже немає нічого спільного. «Де живеш, коли одружився, чи є діти, машина тощо» — після задоволення цікавості та фіктивного самоствердження контакт найчастіше припиняється. Бо ко-

рити правду, відповідати на незручні питання, можна подати себе якнайкраще і витратити на спілкування саме стільки часу, скільки хочеться. Задовольнив цікавість, поскаржився на життя, похвалився досягненнями, набридло — один «клік», і знову викреслив людину зі свого життя.

Але можливість такої подорожі можна використати із психологічної

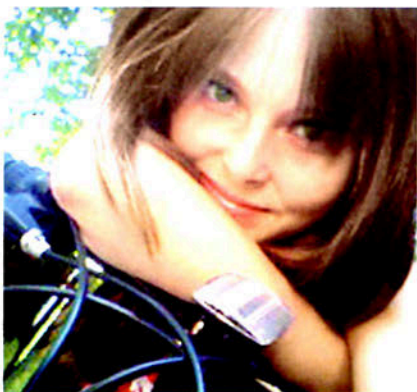
СТАРІ ДРУЗІ ПОВИННІ СТАТИ НОВИМИ ДРУЗЬМИ, ЩОБ НАДОВГО ЗАТРИМАТИСЯ В НАШОМУ ЖИТТІ

мунікативні зв'язки можливі лише з тими, з ким є спільність інтересів. Іншими словами, старі друзі повинні стати новими друзями, щоб надовго затриматися в нашому житті.

Інша річ — поступово пошук і возз'єднання зі старими знайомими трансформується у віртуальне соціальне співтовариство підтримки, обміну діловою та особистою інформацією. Тенденція десь цікава, але водночас сумна. Психологічно найшкідливіша її частина полягає в тому, що вона створює ілюзію спілкування. Адаже головна зручність мережевого співтовариства — те, що електронне листування майже ні до чого не зобов'язує, немає необхідності гово-

користю для себе. Для цього потрібно оцінити самого себе «звідти», подивитися на себе теперішнього поглядом молоді людини, яка починає життя. Замість почуття жалю щодо часу, що минув, і ностальгії за тим, чого вже ніколи не буде, згадати, ким ми були 10, 20, 30 років тому, чого хотіли, у що вірили. У цьому процесі свідки вашого дитинства та юності просто незамінні. Спробуємо?! Може, нам вдасться разом зрозуміти, куди ми прийшли, де заблукали на шляху, відкоригувати наше майбутнє з урахуванням цінностей, які ще не стер час. Як мінімум, ми зможемо ще раз щиро здивуватися, яка непередбачувана чудова штука — життя. ■

ВИПУСКНИЦЯ-2008

ЯРОСЛАВА КУЦАЙ,
учениця 11-го (юридичного)
класу Економіко-правового ліцею
Деснянського району м. Києва

Думки перед стартом

28 зовсім різних учнів нашого 11-го (юридичного) класу входять у доросле життя однією командою, єдиним цілим. Нам є що сказати цьому світові. Дарма, що нам лише по 16, та все ж ніхто з нас не байдужий до май-

бутнього нашої держави і, звісно, до свого власного. Чи всі вступатимуть до вишів? Аякже. На щастя, ми усвідомлюємо реалії: вища освіта — це невід'ємний компонент життя сучасної успішної людини.

Ще рік тому, коли нас з Марійкою Потьомкою посадили за одну парту, я звернула увагу на різнокольорові маляночки та віньєтки, які вона старанно виводила на полях свого зошита з правознавства. А раптом це спокійне, врівноважене вимальовування і є її справжнім покликанням? І дійсно, Потьомка вирішила стати дизайнером.

От хто-хто, а Наталя Дядик здивувала нас усіх. Дівчинка-вулкан, енерджайзер, міс «я вмію привернути увагу». Її пророкували безмарне майбутнє у вирії шоу-бізнесу і вже точно ніхто не міг навіть припустити, що наша майстриня епатажу забажає стати... юристом! Наталка пояснила свій вибір тим, що не хоче, аби наші діти зростали в країні брехні та корупції.

Гідну конкуренцію їй може скласти хіба що Гафинець Сашко. Ото вже

юрист! Пам'ятаю, якось прийшла до нас кореспондентка з радіопрोगрами «Школяда» і почала ставити запитання на кшталт: що таке держава? хто має нею керувати? З перших слів: «Як сказав...» (а далі пролунало якесь хитромудре ім'я, яке ніхто з присутніх раніше не чув) було зрозуміло, що у Сашка кращі друзі — юридичні енциклопедії.

Нам нерідко закидають: «Ти безвідповідальна дитина! Ти не докладаєш необхідної кількості зусиль!» Та справа не в коефіцієнті корисної дії. Справа в тому, чи кожен з нас справді знайде себе.

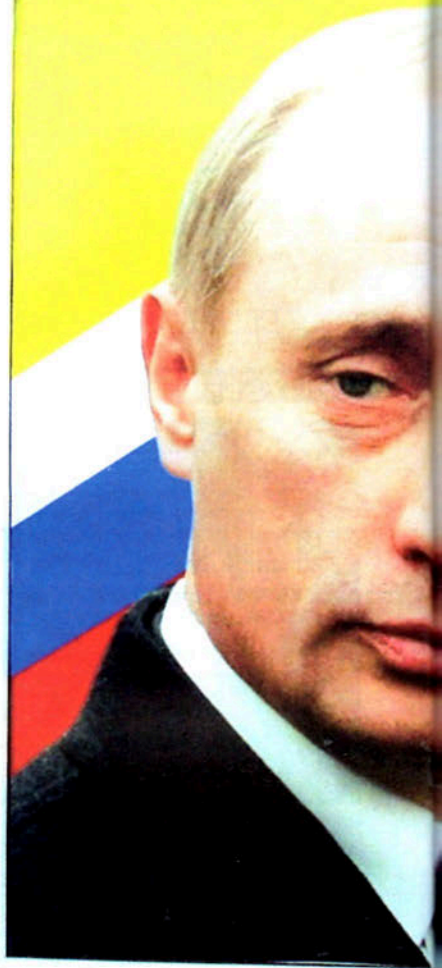
Хтось із моїх однокласників сказав: «У нашій країні забагато тих, хто працює виключно заради матеріального збагачення. А уявіть, як би вони працювали, маючи до того ще й ентузіазм та бажання змінити щось на краще». Ви зауважте, що це юнацький максималізм. То й що? Ми не знаємо, що чекає на нас, якими ми будемо через 5, 10, 20 років. Та ми можемо обирати. Я, до речі, хочу бути журналістом. І буду.

Між Шевченком і Суворовим

ПРОРЫВ!

ТИЖДЕНЬ ДОВІДАВСЯ, ЯК ЖИВУТЬ УКРАЇНЦІ В НАЙБЛИЖЧОМУ ЗАРУБІЖЖІ – НЕ ВИЗНАНІЙ СВІТОМ ПРИДНІСТРОВСЬКІЙ МОЛДАВСЬКІЙ РЕСПУБЛІЦІ

АВТОР: ІГОР ПЕТРЕНКО

У центрі Тирасполя, столиці самопроголошеної Придністровської Молдавської Республіки, височіє під снігом кінна статуя генералісимуса Суворова – культової фігури Наддністрияни. Його вважають засновником міста і патроном усієї цієї країни. населення якої нині навряд чи перевищує півмільйона.

Навпроти Суворова над Дністром розбитий сквер ім. де Волапа – знаменитого архітектора Катерини II. Літературознавці вважають, що він був одним із прототипів булгаківського Волапа. Поряд зі сквером – офіс Школи політичного лідерства ім. Че Гевари. Тут політично підковують молодих прихильників Путіна-Медведева. Трохи далі – танк на постаменті, перед ним – вічний вогонь, Будинок уряду. Напис українською мовою – однією з трьох державних, свідчить, що тут розміщується «президент, парламент і уряд ПМР».

На вокзалі висить розклад транзитних поїздів. Довжелезний, адже Тирасполь – великий залізничний вузол. Але за часом прибуття йде колонка типових приміток «відмінено». Тільки один поїзд зупиняється тут: «Москва – Кишинів».

Постмодерна стилістика, в якій існує Придністровська держава, вражає. Тут все наче знайоме до болю, але на кожному кроці якась деталь вилізе, мов цвях, і нагадає: ні, це таки закордон. Хоч і дуже-дуже до нас близький: як у просторі, так і в часі. **►**

Галина Урська стоїть на сторожі законів, які за межами Придністров'я не визнаються

ФОТО: ПРЕС-СЛУЖБА МІНІСТРУ ПМР

В МІНІ-ДЕРЖАВІ ВСЕ «ЯК У ДОРОСЛИХ»

Малесенька держава над Дністром, про яку ми якось призабули з початку 1990-х, проіснувала 17 років. Міністр юстиції ПМР Галина Урська розповідає: «У Республіці захищені державою різні види власності — державна, приватна й інші. Затверджено герб, гімн, прапор. Як державні мови Конституція ПМР закріпила молдавську, російську і українську». Має Придністров'я прокуратуру, суди, арбітраж, омбудсмена та інші поважні атрибути державності. Зокрема, і такий непорушний, як президент Ігор Смірнов, котрий обіймає свою посаду з часів утворення Придністровської держави. Хоча він швидше «м'який диктатор». Міністр його уряду Галина Урська повідомляє, що «за станом на січень 2008 року в ПМР було зареєстровано 16 політичних партій...» Сама Галина Василівна закінчила у 1982 році наш Харківський юридичний інститут (нині — Академія ім. Ярослава Мудрого), працювала юрисконсультантом на підприємствах Молдавської РСР. Проголошення незалежності ПМР дало змогу жінці зробити кар'єру міністра. Галина Василівна — патріот своєї не визнаної світом держави.

«ЧОРНА ДІРКА» З ВИХОДОМ В ІНТЕРНЕТ

«Равняйсь! Смірно!» — чую команду. Біля кінотеатру «Тирасполь» шикуються захисники чинного режиму — молоді бійці армії Придністров'я.

Побачивши фотоапарат, воїни ПМР почали радісно стрибати один на одного, вибудовувати акробатичні піраміди. «Скільки до дембеля?» — запитую. «Півтора роки!» — кричать весело. На кокардах і ременях — радянські зірки. Обмундирує хлопців явно не Юдашкін. Запитую, яке у них грошове «довольствие». «50 рублів (31,2 грн) на місяць, — кажуть. — Вишлете фото?» Виявляється, солдати мають електронні скриньки, і перед «собачкою» йдуть у них досить смішні нікнейми: enurez, egoizim, superfaker.

У Тирасполі є кілька інтернет-кав'ярень, де юнаки засиджуються до ночі. Та й сільські школи потроху підключають до Мережі — лише в Григоріопольському районі, наприклад, інтернетизовано їх п'ять. Тобто

НА КОКАРДАХ І РЕМЕНЯХ БІЙЦІВ ПМР — РАДЯНСЬКІ ЗІРКИ. ОБМУНДИРОВАЄ ХЛОПЦІВ ЯВНО НЕ ЮДАШКІН

не дуже й відірвана від інформаційних караваних шляхів ця «чорна дірка Європи», як називають Придністров'я у західних ЗМІ з легкої руки Хав'єра Солани.

А у FM-діапазоні працює «Радіо Придністров'я», йдуть новини російською, молдавською, а також і українською. Мова грамотна, приємна. От виступає Микола Стефішин — голова Товариства української культури

ЦІКАВА ТОПОНІМІКА

У книжковому магазині на центральній вулиці Тирасполя купую карту Придністров'я. На ній є Леніно, Первомайськ, Ново-Котовськ, Дімітрова, Ново-Комісарівка, Фрунзовка... За багато радянщини?

Але інші назви придністровських сіл і хуторців звучать впізнано-українськи: Паркани, Копанка, Каменка, Ближній Хутір, Незавертайловка, Журка, Журка, Запорожець, Шевченко, Мокра, Колбасна, Котівка, Протягайловка, Вихватинці, Калиновка, Черниця, Роги, Гармацьке, Зозуляни, Лиса Гора, Садки...

ім. Тараса Шевченка Каменського району Наддністрянщини. Він дякує Міністерству закордонних справ України за подаровані комп'ютери.

Ще б пак: майже третина населення ПМР — українці. У Придністровському університеті ім. Тараса Шевченка діє кафедра україністики, українську мову вивчають у школах. Є і національне товариство — Спілка українців Придністров'я «Червона калина». До речі, найстаріша з газет Придністровської держави саме україномовна — це тижневик «Гомін». Виходить із 1992 року, при ній діє літоб'єднання авторів, які пишуть українською.

Потім у стилістиці Левітана радіодиктор розповідає про Петра Добровольського, якого нагороджено медаллю за те, що «у 1992 році він брав

участь в обороні Придністров'я від агресії Молдови». Але варто зайти у магазин спортивної символіки — і розумієш, що антирумунсько-молдавській пропаганді є місце не всюди. На вимпелах місцевого футбольного клубу «Шериф» усі написи — латиницею, причому чітко зазначено: Sheriff. Moldova. У Придністров'ї немає власного сильного чемпіонату, тому тираспольський клуб грає у молдавській

лізі, причому перемагає там усіх і є чемпіоном Республіки Молдова. Подейкують, що власником клубу та й усього потужного торговельно-виробничого концерну «Шериф» є не хто інший, як син тутешнього президента Ігоря Смірнова.

ТОРГУЮТЬ ІЗ ЗАПОРІЖЖЯМ ЧЕРЕЗ ДЕЛАВЕР

З 2008 року Придністровська Республіка сама штампує гроші на власному Монетному дворі. На придністровському рублі зображено генералісімуса, а на 50-ти — Тараса Шевченка. Гривні приймають охоче. Хоча прискіпливим поглядом зауважують, що на дошці «Тираспромстройбанку», де вказується обмінний курс, прапор України перевернутий доріг дригом.

Біля Христо-Рождественської церкви працює тираспольський базар, що мало відрізняється від базарів в Умані чи у Сваляві. У павільйоні «Протягайловські колбаси» куштую місцевий продукт. Цікавлюся, де тут роблять таку смачну ковбасу. «Тільки не в Колбасній», — сміється продавець Петро Зачепа. Каже, що в Колбасній — одному придністровському селі — розташовані склади з боєприпасами. «Отакенні, — розповідає Зачепа, — везли туди зброю ешелонами після розпаду Варшавського блоку. Звідусіль — з колишньої НДР, з Чехословаччини, Польщі».

Західна преса називає Колбасну «супермаркетом зброї на останньому острові СРСР». Начебто там отоварюються терористи із Сирії, Іраку, Ірану, Афганістану...

«На Україні у вас більше підприємств. Більше можливостей, — задрить дядько Зачепа. — Наша молодь багато їздить по заробітках — до вас чи в Росію. Але на митниці постійно чіпляються ваші. Хабарів вимагають», — зітхає продавець.

Бачу в продажу емальовані чайники зі свистком на носуку. Виробник — Тираспольський завод металовиробів ім. П. Добродєєва. Телефоную на підприємство, розмовляю з головбухом Любов'ю Слободян.

«З Україною в нас немає угод, у вас високе ввізне мито, — каже Любов Феофанівна. — З Молдовою — теж чимале, 20%. Однак молдавани вже навчилися перепродувати придністровські чайники й каструлі в Румунію, беруть їх там охоче. Це дає змогу заводу підтримувати збут». Виявляється, що ці чайники роблять

з українського металу. Головбух бідається, що Запорізький металургійний завод відпускає придністровцям сировину за завищеними цінами.

«Ми купуємо метал на 30% дорожче, ніж українські заводи, — наголошує Любов Слободян. — Та і

Молдавські експерти стверджують, що придністровці «відбирають» (крадуть!) природний газ, який йде трубою через ПМР у Молдову. І саме тому, мовляв, метал виявляється дешевим і конкурентноспроможним. Факт у тому, що населення за газ

ЗАКОРДОННІ ПАСПОРТИ ПЕРЕВІРЯЮТЬ НАВІТЬ СУВОРІШЕ, НІЖ ПЕРЕД ШЕНГЕНСЬКИМИ ДВЕРИМА. АЛЕ ШТАМП НЕ СТАВЛЯТЬ

його-нам відправляють чомусь через американський штат Делавер».

Делавер — це відомий світовий офшор, зручний для фінансових машиністів. У колоберті придністровського металу не можуть розібратися і найвідоміші фахівці макроекономіки, що вже там бухгалтер чайникового заводу. Майже 70% придністровського експорту забезпечує Металургійний завод у Рибниці. Причому третина продукції йде в країни Євросоюзу. Серед його співвласників називають прізвиська українських олігархів. Хоча, що таке власність у ПМР? Поки що визнають придністровську приватизацію лише у таких же самопроголошених країнах, з якими ПМР утворила міжпарламентську асамблею, — в Абхазії, Південній Осетії, Нагорному Карабасі.

А в 2007 році ПМР визнала борг за газ перед «Газпромом» в сумі \$1,3 млрд. У нинішньому році пальне знову подорожчало, і тепер газ коштує — \$192,75 за м³, дорожче ніж для України. Статки ж придністровців менші за наші: пенсія в середньому — 400 руб. (250 грн). Зачепа розповідає, що він отримує заробітну плату реалізатора у розмірі 800 придністровських рублів (500 грн). А, скажімо, автослюсар має ставку 1500 руб. (937 грн), помічник вихователя в дитсадку — 340 руб. (212 грн), учитель — 800 руб. (500 грн).

МАЗЕПІНСЬКІ МІСЦЯ

У підручниках з історії наддністрянське містечко Бендери, а точніше — село Варниця поблизу нього, вказано як місце упокоєння Івана Мазепи. ▣

У Бендерах — кінцева зупинка тролейбуса №19, що ходить із Тирасполя

На показчику обмінних курсів у Тирасполі кольори українського прапора перевернуто

«Авіація молдаван намагалася розбомбити оцей міст через Дністер», — показує водій міжміського тролейбуса, що ходить у Бендери з Тирасполя. На початку 1990-х у правобережних Бендерах йшли кровопролитні боезіткнення між молдаванами і придністровцями. Про це зараз нагадує хіба що пам'ятник — піхотний бронетранспортер.

Бендери виглядають аж ніяк не військово. Про те, що в їхньому місті скінчив земний шлях Мазепа, бендерчани чули, але говорять про це якось без ентузіазму: «У Варниці розташований пивоварний завод, на ньому ще розливають мінеральну воду», — каже кондуктор тролейбуса у відповідь на моє запитання про гетьмана. Відчувається, що російське трактування історії та російські історичні персонажі більше знайомі придністровцям.

Молодший лейтенант ДАІ Олег, який чергує біля виконкому, радо розповідає про своє місто, згадує, як гостював колись у Києві.

У 2008-му місту виповнюється 600 років, у 2009-му також — 300 років Полтавській битві. «До ювілею реконструюємо Бендерську фортецю», — говорить Олег. Також споруджують арку на честь перемог російської зброї. Веде будівельні роботи чомусь міністерство внутрішніх (!) справ ПМР, тобто підрозділ міліції. А фінансову допомогу надає Московський фонд ім. Юрія Долгорукого, який і в Києві знаний тим, що роздає літературні премії.

Отже, інколи Придністровська Республіка постає перед мандрівником як Утопія, країна Ніде, ідеальна демократична республіка Трансністрія, де мирно співіснують три рівноправні нації та мови, де не сваяряться шанувальники генералісимуса і гетьмана... А іноді — як смішна Соціалістична Республіка Україна, пародійна СРУ з роману Олександра Ірванця «Стіна».

При базарі у Бендерах працює рюмочна «Закусочна». Там прода-

ГІМН ПМР

Мы славу поем Приднестровью -
Здесь дружба народов крепка.
Великой сыновней любовью
Мы спаяны с ним на века.

Приспів:

Пронесем через годы
Имя гордой страны.
И Республике свободы
Как правде, мы будем верны.

ють у розлив коньяки «Тирас» і «Сонячний», лікер «Космічний», горілку «Вовк» придністровського заводу «Квінт». Його продукція заповонила не тільки Придністров'я і Молдову, а й досить помітна в Україні. Алкоголь, мабуть — це друга чи третя за обсягом стаття експорту легальної придністровської економіки. Хоча говорити про легальність можна, знову-таки, лише з тією чи іншою мірою умовності: експерти стверджують, що економіка ПМР тримається на контрабанді. Але ж кількості підприємств ПМР цілком законно торгують з країнами Євросоюзу, зокрема з Румунією та Італією, бо зареєстровані в Молдові... Тобто, фактично визнають над собою молдавську юрисдикцію.

У мережевому супермаркеті «Шериф» купую на подарунки кілька пляшок знаменитого вина «Букет Молдавії». Його роблять у придністровських Дубоссарах, хоча продають і в Кишиневі, і в Києві, і в Москві. Подейкують, що цей бренд вже придбав торговельний будинок «Арома» з Росії.

Проїжджаю віддалений район Бендер, який місцеві називають БАМом: багатопверхівки, чортове колесо над завмерлим ставком, на якому бігають ковзанярі. Сіріють циліндрові вежі хлібокомбінату. А от і кордон з Молдовою. Прикордонники у кожухах, бронетранспортер.

Закордонні паспорти перевіряють навіть суворіше, ніж перед шенгенськими дверима. Але штамп не ставлять — ПМР не є суб'єктом міжнародного права.

Оу, Придністровська державо! У січневій морозі відчуваєш, як дме кризь світову щілину, і хантінгтонівська тектонічна тріщина цивілізацій біжить через Тирасполь, Колбасну, Паркани... Хочу повернутися сюди, як потеплішає. ■

ПОГЛЯД

ЦВЯХ У ЛІЖКУ

ФОТО: UHANA

СВІТЛАНА ПОВАЛЯЄВА

Я п'ю каву, розслаблено палю, спостерігаючи за хмарами... Мені потрібно зробити: манікюр, плов, три колонки в різні видання, один сюжет, програму сьогоднішнього заняття англійською з моїми синами і – бажано – хоч кавальчик розділу до роману. Але я уперше зайшла до бутіка в Метрограді, спокусившись на розпродаж, і це мені страшенно сподобалося. Одну маечку я придбала, і ще за таку саму ціну одну блузочку мені подарували. Це серйозний початок формування *внутрішнього касмаполітену*. Може, коли мій *внутрішній касмаполітен* отримає ще й манікюр, а тоді гонорар за статті, я оволодію силою позиціонувати себе сучасною жінкою і стану повноправним членом дискурсу. Чи членкинею?..

На якому рівні фемінізм починає фінансуватися міжнародними фондами підтримки лесбіянок і геїв? Я вже готова! Коня – запросто можу зупинити, це мені – як тачку на вокзалі. Двох дітей і чоловіка доглянути – будь ласка. Прибрати хату після робочого дня – та за нефіг! І сексу мені після цього всього, сексу! Ага, отого, де «тупа брутална волохата тварина тупо використовує високоорганізовану і високоінтелектуальну істоту жіночої статі з клітором посеред дискурсу». От хіба що я не захистила якунебудь докторську... Як я це все встигаю?! О боже, як я встигаю все це?! Ось що я мала б відповідати на це сакральне-риторичне питання, в якому,

зрозуміло, вже міститься підказка на правильну в сучасному гламуродискурсі відповідь: «еххх... ну, знаєте, сучасна жінка – це практично космічний корабель останньої моделі з системою самонаведення на ціль. Ми, сучасні жінки, можемо все! І на додачу ще й тягти на горбу чоловіка – набагато вразливішого і слабшого за нас духом!», – ну, і так далі. Але, очевидно, моя вроджена неспроможність оперувати подібними гасло-концепціями безжалісно виштовхує мене за межі феміністичного дискурсу.

Якби не діти, я би не працювала, якби не мій чоловік, я не робила би манікюр, не купувала би блузочки і вже точно не готувала би плов. Я годинами відмокала б у ванній, спала б до вечора, десь би гуляла, можливо, щось писала б... Просто я відповідаю за свій вибір, не найгірший, скажу я вам. Просто, як і кожна сучасна людина, я мушу виживати, для чого – дотримуватися правил гри. Не думаю, що моя жіночість (чи жіночність) істотно цю задачу полегшує. Або навпаки – ускладнює. Мій чоловік працює на кількох роботах, грає на барабанах, що окрім задоволення творчим процесом також є роботою, тягне на собі купу хатніх справ і цілком спокійно ставиться до, скажімо, прання.

Мої сини – виховані у найкращих традиціях панівної маскулінності і – не побоююся цього слова – лицарства, – щодня переживають у школі культурний шок:

агресивні дівчата, виховані відповідно до *внутрішнього касмаполітену*, активно самостведжуються, принижуючи хлопців, навіть б'ють їх. На мій обурений вигук: «То заціди їй, покажи, хто в хаті Чарльз Буковський!», вони дивляться чистими, повними нерозуміння очима: «Маммо, але я не б'ю жінок!». Чоловік делікатно відносить в оберемку мою схарапуджену особу на кухню, робить мені каву і каже: «Слухай, ну, як ти таке хлопцям можеш говорити!» Ну та, думаю я, настав час помсти і розплати – за століття так званого панування чоловіків, цих тупорилих мілітарі, які тільки і прагнуть зруйнувати весь світ і на його руїнах згвалтувати залишки цивілізації! До чого я це все? Та лише до того, що ідея жіночого самозвеличення, як і будь-яка інша, наприклад, національна, релігійна, світоглядна, виникла за випадкових сприятливих умов комерційної привабливості. Бути просто фізично привабливим товаром вже не кошерно і не гламурно. Але суть лишається дрянною, як цивілізація майя: чим складніше жінку завоювати, тим дорожче її можна продати. З одного боку, на терезах – стрази на силіконі, з іншого – Кундера, Павич і Оксана Робські. А тримає всю цю конструкцію той самий цвях витривалості та природної побутової хитрості, який як було вбито у ліжку маркизою де Помпадур, Жозефіною, Мариною Мнішек чи, скажімо, Мерилін Монро, так він там і стирчить.

Брати чи не брати?

ПРО ПОХІД САГАЙДАЧНОГО НА МОСКВУ ДОНИНІ ВОЛІЮТЬ НЕ ЗГАДУВАТИ СПІВЦІ УКРАЇНО-РОСІЙСЬКОГО ПОЄДНАННЯ

АВТОР: ОЛЕКСІЙ ГОРБАЧЕВСЬКИЙ

Після зйомок фільму «1612» для обґрунтування святкування у Росії 4 листопада Дня національної єдності (перемоги над поляками) українцям також варто очікувати появи фільму «1618» — 390 літ тому український гетьман Петро Сагайдачний підступив до стін Москви.

«НЕВДОБНА» ТЕМА

Участь українських козаків у походах на Москву зовсім не вписува-

лася в радянську історіографію та до насаджуваної нею тези про братність українського та російського народів. Тому, використовуючи оруелівський принцип «хто контролює минуле, той контролює майбутнє», згадки про зовсім не дружні козацькі акції проти північних сусідів радянські історики не помічали.

Наприклад, у майже «перебудовчому» підручнику з історії для 8—9 класів 1990 року молодий інтелектуал того часу не знайшов би і згадки про такі дива. У ньому авторитетно ствер-

джувалося, що народні повстання на Україні першої чверті XVII ст. «ослабили сили польських інтервентів у Росії і сприяли перемогам народного ополчення, очоленого Кузьмою Мініним і Дмитрієм Пожарським».

Щоправда, у досить критичному світлі згадується і наш гетьман тієї доби: «Петро Сагайдачний у відносинах з Річпосполитою був схильний до взаємних поступок. У визвольному русі на Україні Сагайдачний нерідко займав компромісну і угодницьку позицію». На схилі життя Конаше-

МАЛОНОК. ОЛЕКСАНДР МАНУШЕВ

вич «схаменувся»: «врешті-решт Сагайдачний зрозумів, що єдиним правильним шляхом для України було б її возз'єднання з Росією».

ПОПЕРЕДНИКИ

Ще до Сагайдачного воєнного хліба під час так званої смути у Московії шукали покозачені елементи тогочасного українського суспільства.

Зокрема, у 1602 році до Києво-Печерського монастиря прибула особа, яка видавала себе за царевича Дмитрія — останнього з династії Рюриковичів, си́на Івана Грозного, начебто не забитого на смерть людьми Бориса Годунова. Цей самозванець, відомий як Лжедмитрій I, отримав підтримку православного князя Адама Вишневецького та низовиків і восени 1604 року вирушив на Москву. За даними дослідниці Наталії Яковенко, «у його табір під Чернігів у листопаді 1604 року прибули близько 7 тис. козаків, які разом з донським козацтвом утворили основне ядро війська. Пізніше до царевича приєдналися ще до 10 тис. запорожців».

Були козаки і в загонах наступного самозванця — Лжедмитрія II. А у війську Сигізмунда III, яке в 1609 році взяло в облогу Смоленськ, Наталія Яковенко взагалі нараховує їх близько 50 тис. Приводом цього походу польського короля стало введення на територію Московії шведського корпусу на прохання царя Васілія Шуйського. Оскільки Річпосполита перебувала в той час у стані війни зі Швецією, Сигізмунд III не міг ігнорувати такий виклик. Він особисто очолив війська і у вересні 1609 року почав осаду Смоленська, що завершилася у червні 1611-го взяттям міста.

ФАКТ

Фінансовий чинник

Покладатися на такого вибухонебезпечного союзника, як козачина, Річпосполиту змушували постійні війни та банальні фінанси. Впродовж перших десятиріч XVII ст. Річпосполита була втягнута у три війни — зі Швецією, Московією і Туреччиною, а козаки були боездатним і дешевим військом. Утримання 6 тис. козаків коштувало дешевше, ніж 600 найманих піхотинців. Тож слідом за репресивними ухвалами йшли чергові набори до козацьких загонів, що фактично знову й знову поновлювало легальне становище Запоріжжя.

У московській кампанії Річпосполитої 1611–1613 років лише на офіційній королівській службі значилися 30 тис. козаків. Саме тоді полякам вдалося захопити і спалити Москву. Російський історик XIX ст. Васілій Ключевській так описує ситуацію в Московії під час смути: «У кінці 1611 року Московська держава виглядала повною руйною. Поляки взяли Смоленськ; польський загін спалив Москву й укріпився за вцілілими стінами Кремля і Китай-города; шведи зайняли Новгород і виставили одного зі своїх королевичів кандидатом на московський престол. На зміну вбитому Лжедмитрію II в Пскові з'явився третій. Держава, втративши свій центр, почала розпадатися на складники». Шлях був проторений, і лише лінивий не претендував тоді на московський престол.

ПЕРЕДУМОВИ

Посилений інтерес Річпосполитої у московській справі пояснюється тим, що вона мала легітимне право претендувати на престол столиці Третього Риму. Коли війська Сигізмунда III обложили Смоленськ, у липні 1610 року коронний гетьман Жолкевський поблизу Гжатська розбив московські війська, очолені братом царя Васілія Шуйського Дмитрієм. Самодержця було усунуто від влади і видано полякам. Створений тимчасовий уряд — Семибоярщина — у тому ж році запросив на московський престол сина польського короля, Владислава.

Однак королевичу було лише 15 років. Тому його батько задовольнився тим, що в Москві залишилася польсько-литовська залога. До речі, у її складі були й козаки, яких російські джерела згадують як «черкесів». Восени 1611 року литовський гетьман Ян Ходкевич очолив похід на допомогу гарнізону в Москві. Тричі йому вдавалося доставити обоз із припасами. Але ополченці активізувалися, і 6 грудня 1612 року внаслідок нестачі продовольства польсько-литовський гарнізон Кремля капітулював.

У лютому 1613-го Земський собор обрав на московський престол Міхала Романова, тим самим відкинувши кандидатуру Владислава. Обіцянки Семибоярщини виявилися примарними, з чим Сигізмундів син миритися не збирався, вирішивши здобути законний трон силою.

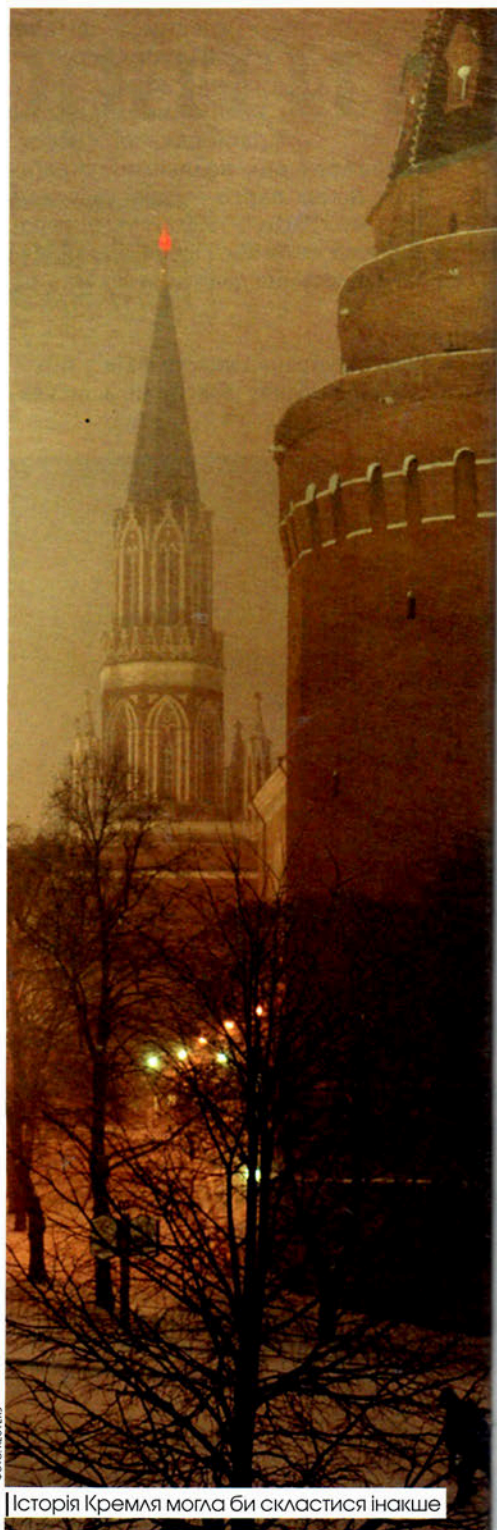

ФОТО: REUTERS

Історія Кремля могла би скластися інакше

ВОГНЕМ І МЕЧЕМ

У липні 1616 року польський сейм виділив кошти для його московського походу.

За успіху кампанії, Владислав як московський цар зобов'язався передати Смоленськ і Сіверщину Литві та Польщі. А також укласти міцний союз Московської держави і Річпос-

политої. Головнокомандувачем сил королевича мав стати польський гетьман Жолкевський. Проте останній відмовився. Натомість було призначено Яна Ходкевича.

Регулярні частини Владислава були нечисленними, близько 11 тис. осіб. 22-річний королевич сподівався легкої перемоги, оскільки період смуту для Московії ще не закінчився. У квітні 1617 року Владислав виступив із Варшави і відіслав до Москви грамоту, в якій пояснював свої претензії на царство. Задля психологічного тиску було заявлено, що патріарх Ігнатій, зміщений після вбивства Лжедмитрія I, також вирушив до Москви, щоб зайняти патріаршу кафедру. Замовчувалося, що під час перебування у Польщі він став уніатом. Під Вязмою вояки відмовилися продовжувати війну, не отримавши платні. Кампанія 1616 – 1617 років нічого не вирішила. Спроби штурмувати Калугу, Можайськ і Твер виявилися невдалими. Владислав опинився в досить скрутному становищі. Навіть запропонував московській стороні почати мирні перемовини, але вони не відбулися.

Початок 1618 року пройшов у приготуваннях у війни. Тепер уже московська сторона запропонувала мир, але польський сейм вирішив продовжувати війну. Таке рішення багато в чому було прийняте завдяки обіцянці Петра Сагайдачного надати Владиславу допомогу.

Саме українські козаки під проводом славетного гетьмана зіграли визначальну роль у московській кампанії 1618 року. Розуміючи складність становища Владислава, який залишився на ворожій території майже без грошей і продовольства, Сагайдачний вирішив скористатися цим збігом обставин і висунув королю такі вимоги:

- 1) розширення козацької території в Річпосполитій;
- 2) свобода православної віри;
- 3) збільшення реєстрового козацького війська;
- 4) визнання судової та адміністративної автономії України.

Сигізмунд був не в тій ситуації, щоб торгуватися. Тому обіцяв виконати ці вимоги. До ставки Сагайдачного було прислано клейноди – булаву, бунчук, печатку і прапор.

На початку серпня 1618 року, зібравши 20-тисячне козацьке військо, гетьман швидко рушив у землі Московського царства. Під час походу

були спустошені Путивль, Єлець, Лебедянь. Дивом, або ж щедрим відкупом, врятувався Михайлів. Сагайдачний розбив ополчення князів-воєвод Пожарського та Волконського і 20 вересня безперешкодно об'єднався з рештками польського війська королевича Владислава. У Москві почалася паніка.

МОСКОВСЬКА ЗАГАДКА

1 жовтня, в ніч перед святом Покрови пресвятої Богородиці (за старим стилем), почався штурм Москви. Козаки вже виламали Острожні ворота і почали дубовими колодами вибивати Арбатські, але раптово Сагайдачний дав відбій. Він наказав припинити облогу й відступити. За легендою, опівночі в усіх московських церквах задзвонили дзвони і це мало психологічно-моральний вплив на козаків, які наступали, бо вони також були православними.

Та за красивою легендою нерідко ховаються прагматичніші пояснення. Зокрема, Михайло Грушевський однією з причин називає готовність міста до оборони та нерозважливість польських поводитирів: «дня (під 1 жовтня) вчинено нічну атаку на Москву. Але в Москві знали про неї наперед, і через се, а також через деякі неждани розпорядження польських начальників, приступ не удався». Втім, виникають сумніви, що козацька армія, одна

Можливо, у нього виникла думка в майбутньому залучити Московську державу в союзники проти Річпосполитої. Тут можна додати православний чинник, бо гетьман з усім військом був вписаний до київського Богоявленського братства. У 1620 році він відновив на свій страх і ризик православному митрополію, фактично скасувавши в односторонньому порядку Берестейську унію. А православній державі логічно шукати союзників серед православних.

Слід врахувати також природу козащини. Це, в першу чергу, здобичництво, тобто заробіток шаблею. Хай би яким дисциплінованим було військо Сагайдачного, його учасників насамперед хвилювала здобич. Мало кого цікавило, стане Владислав московським царем чи ні. Можна навіть висловити припущення, що козаки таємно отримали від Москви солідний відкуп, який суттєво вплинув на їхній бойовий дух.

Найвірогіднішою є думка, що ще перед початком штурму Петро Сагайдачний вже знав про рішення польського сейму щодо якнайшвидшого припинення війни. Замирення означало для гетьмана лише одне – козацьке військо, окрім мізерного реєстру, знову опиниться поза законом, як це не раз вже відбувалося у мирний час. Коли війна – тим краще, коли мир – ніякої козащини. А всі обі-

МОЖНА ВИСЛОВИТИ ПРИПУЩЕННЯ, ЩО КОЗАКИ ТАЄМНО ОТРИМАЛИ ВІД МОСКВИ СОЛІДНИЙ ВІДКУП

з найбоєздатніших у Європі, не змогла б узяти Москву. Джерела щодо московської кампанії суперечливі, можна лише виокремити найвірогідніші причини.

Річпосполита була для Сагайдачного потенційним ворогом, адже саме її комісари чинили каральні акції на території України та приборкували козацькі повстання. Тому її посилення у випадку захоплення Московщини було б гетьману ні до чого. Адже у плані литовського канцлера Лева Сапіги про Річпосполиту трьох держав (Польщі, Литви та Московії) не було місця українським територіям як окремому утворенню.

дані королем в умовах миру, автоматично скасовувалися. Тож, можливо, гетьман хотів хоч якось поквитатися із Сигізмундом.

Так чи інакше, але, власне, успіхам козацької зброї (а особливо силам Петра Сагайдачного в кампанії 1618 року) Річпосполита зобов'язана Деулінським перемир'ям 1618-го, згідно з яким Річпосполитій вдалося повернути втрачені свого часу Смоленськ, Чернігів та Сіверщину. За його умовами передбачався обмін військовополоненими, поляки звільнили митрополита Філарета, батька Михайла Романова. Тим не менше, Владислав не відмовився від своїх претензій на московський престол. ■

ПАРИЖ ПО-ОДЕСЬКИ

МЕНІ ПОЩАСТИЛО:
ПАРИЖ НАМ
З ДРУЖИНОЮ
ПОКАЗУВАЛИ ДРУЗІ.
Я ПОЛЮБИВ ГУЛЯТИ
ПІШКИ ЦИМ МІСТОМ,
ТОЖ УСІМ, ХТО
ЗБИРАЄТЬСЯ
ВІДВІДАТИ СТОЛИЦЮ
ФРАНЦІЇ, РАДИВ БИ
ЯКНАЙМЕНШЕ
КОРИСТУВАТИСЯ
ТАМ БУДЬ-ЯКИМ
ТРАНСПОРТОМ

АВТОР: Ігор Потоцький, Одеса

Цього разу ми їхали у Францію автобусом. Знову донесочу пади-вилися польських міст і сіл. Незабутнє враження залишає Париж, навіть коли в нього тільки в'їжджаєш, передчуваючи безліч несподіванок. Мені здалося, що на площі Конкур нас зустріне старенький гід: «Я, добродію, до ваших послуг». Але гід наче й ні до чого — друзів-парижан у нас чимало... Майже щодня — по кілька зустрічей з музикантами, письменниками, лікарями, художниками, журналістами. Ми із дружиною — відомим українським композитором Людмилою Самодаєвою — щодня обростаємо новими знайомствами.

Одесити вважають, що їхнє місто — маленький Париж. Може, ▶

Перед Собором Паризької Богоматері кожна душа прагне почуватися янголом

ФОТО: REUTERS

це й так, але от Париж — зовсім не велика Одеса. Хоча одеситів там уже багато. Я зустрів колишнього актора одеського ТЮГу Віктора Ласкевича, потім мою давню приятельку Марину Волховську, а в останній приїзд — колишнього кавенщика Анатолія Контуша. Він зараз працює в паризькій лікарні, захистив у Німеччині докторську дисертацію і дуже задоволений паризьким життям, навіть жартувати перестав. Він зробив мені королівський подарунок: три пачки справжніх французьких сигарет. Вони там дорожувати — €5 за пачку.

ЧИМЧИКУВАТИ І РОЗДИВЛЯТИСЯ

Наступного ж дня поспішили у Лувр: щопершу неділю місяця вхід у музей безкоштовний. Довга черга нас не лякає. Зрозуміло, не до таких привчені з дитинства. Та і як можна вкотре не поблукати Лувром «на халяву». Наша подруга, Селін Маранже, яка викладає французьку мову в Гарвардському університеті, напучувала напередодні ввечері телефоном: «Походіть лише кількома залами, дивіться ж, не перестарайтеся!» Цього разу ми віддаємо перевагу мистецтву Стародавнього Єгипту.

Після музею Селін водила нас середмістям Парижа. Сіте — найдавніша частина французької столиці, розташована на острові посеред Сени. Саме тут ми побачили відомі визначні пам'ятки: собор Паризької Богоматері, Палац Правосуддя з каплицею Сент-Шапель, замок Конс'єржері. Вісім мостів з'єднують Сіте з правим і лівим берегами Сени та один міст — із сусіднім островом Сен-Луї.

Ми не квапилися. Зайшли у величний собор Паризької Богоматері. Нотр-дам де Парі задумав паризький єпископ Моріс де Сюлі. Перший камінь заклали в 1163 році. Будівництво велось аж до 1345-го. Собор реставрували у XIX ст. Висота веж собору — 69 м, а шпиля — 90 м. На південну вежу можна піднятися сходами. Варто пам'ятати, що по неділях і у святкові дні у соборі дають безкоштовні концерти органної та хорової музики.

Каплиця Сент-Шапель, кажуть, — перлина французької готичної архітектури. Споруджена королем Людовіком Святим у 1248 році для зберігання реліквій, привезених з Єрусалима. Чудові вітражі ілюструють

Головна магістраль столиці Франції — Елісейські поля з Триумфальною аркою

ФОТО: REUTERS

| Ковзанярі неподалік входу у Євродіснейленд

ФОТО: EPA

1134 сцени Старого й Нового Завітів і датуються XIII ст.

Чимчикуємо столицею Франції далі. Не пропускаю жодної книгарні, а їх тут безліч. А ще – сотні художніх галерей, у яких можна побачити справжні полотна Пікассо, Сезанна, Утрилло... Але й сам Париж вражає більше за будь-які мистецькі дива. Старий і вічно юний, непередбачуваний Париж. Ним, як вчить нас із дружиною Селін Маранже, варто гуляти без мети.

І обов'язково, якщо пощастить, варто покататися Сеною на річковому трамвайчику. Особливо приємні вечірні прогулянки, коли по всьому місті спалахують яскраві ліхтарі.

Я люблю вечірній Париж з його шумом і гомоном. З маленькими рестораничками й кав'ярнями, де сидять мудрі дідуся та юні студенти,

які ще не здогадуються, що життя минає надто швидко.

ЧАРІ ЗАСТИГЛОГО ЧАСУ

Столиця Франції розбита на 20 округів, в 13-му розташоване китайське містечко. Синів Піднебесної тут так багато, що на певний час

дження пішло 15 тис. запчастин і 2,5 млн металевих клепок, важить вона понад 7000 т, висота башти – понад 300 м, але коливання її верхівки навіть у сильний вітер не перевищує 12 см.

Увечері ми гостювали у художника Ніколая Дроннікова і його

ЯК МОЖНА НЕ ПОБЛУКАТИ ЛУВРОМ «НА ХАЛЯВУ»! А ЧЕРГА ДО МУЗЕЮ НЕ ЛЯКАЄ – ПЕВНА РІЧ, НЕ ДО ТАКИХ ПРИВЧЕНІ З ДИТИНСТВА

забувасш, що ти перебувасш саме у Парижі. Про всякий випадок є нагадування – майже звідусіль видно Ейфелеву вежу. Туристів чомусь дивують дані, пов'язані з нею. Добре, повідомляю і я: на її спорудженні

дружини Аньєс. Дронніков, чудовий живописець і графік, емігрував з Москви ще в 1972 році. У Росії він закінчив Московський художній інститут ім. Сурікова. Покинув він Москву задля того, щоб знайти

| До Лувру раз на місяць вхід безкоштовний

ФОТО: EPA

свободу — особисту й творчу. В еміграції намалював сотні картин. Деякі вже зараз безцінні, тому що серед них — портрети Александра Галіча, Віктора Некрасова, Александра Солженіцина, Іосіфа Бродського, Булата Окуджави... Дронні-

Волошин, твори якого французькою мовою переклала Катрін Бремо.

Із чарівною Катрін ми зустрілися у кафе на Монпарнасі — приблизно в тому місці, де Модільяні призначав побачення молоденькій

КПРС, чиновників від мистецтва, працівників спецслужб.

З кількома вигнанцями з Радянського Союзу нас познайомив ще один наш друг — поет і журналіст, співробітник Міжнародного радіо Франції Віталій Амурський, який сам 30 років тому сюди емігрував. До речі, Віталій зробив чудовий подарунок Одеській науковій бібліотеці ім. Максима Горького, поповнивши її фонди першим, ще 1936 року, паризьким виданням «Золотого теляти» Ільфа і Петрова.

Зустрічі й зустрічі... Тут ми познайомилися з венесуельським композитором Вільямсом Монтесіносом і з його подругою — французькою Монікою. Вона цілий вечір водила нас заплутаними двориками Латинського кварталу, недоступними звичайним туристам. Цей знаменитий квартал студентів виник навколо паризького університету Сорбонна, старшим за який є лише один університет у світі —

ОДЕСИТИ ВВАЖАЮТЬ, ЩО ЇХНЕ МІСТО — МАЛЕНЬКИЙ ПАРИЖ. МОЖЕ, ЦЕ Й ТАК, АЛЕ ОТ ПАРИЖ — ЗОВСІМ НЕ ВЕЛИКА ОДЕСА. ХОЧА ОДЕСИТІВ ТАМ УЖЕ БАГАТО

ков показує нам свої полотна. Дивні, нав'язні повітрям цього міста, створеного для закоханих. Одну з робіт він передав як дарунок Одеському художньому музеєві. А ще мене знову вразила бібліотека Ніколая із численними раритетними виданнями. Одна із цікавих книг — наш Максиміліан

і чарівній Анні Ахматовій. Так, на Монпарнасі — прихистку митців, поетів, композиторів, зокрема й наших колишніх, які з'їхалися сюди у ХХ ст. Ті, кому Батьківщина відмовила — ні, не в славі, біс із нею! — а в спокої, коли можна писати картини й тексти, не боячись правителів, інструкторів райкомів

Болонський в Італії. Саме в Латинському кварталі археологи знайшли Арени Лютеції — залишки античного театру, який чудом зберігся у сучасному Парижі і є пам'яткою епохи римського панування.

У двориках застиг час... Майже немає людей, а потім ми знову виходимо у пістряву юрбу, яка нас не відпускає до самого метро. «Все зрозуміло, — каже мені наступного дня моя молоденька подруга Селін Маранже, — ти вже потрапив під чари Парижа й тепер їх повік не позбудишся. Тільки врахуй, у цього міста є не тільки переваги, а й недоліки».

НАТЮРМОРТ ІЗ ПЛЯШКОЮ ГОРІЛКИ

Одного дня Віталій Амурський повів нас знайомитися із двома художниками — Оскаром Рабіном і його дружиною — Валентиною Кропивницькою. Рабін народився в 1928 році, а у вересні 1974-го став ініціатором знаменитої «бульдозерної» виставки, що відбулася в Москві. Це на ній правитель СРСР Микита Хрущов обізвав художників «підорасами». Тоді Рабіна позбавили радянського громадянства. А минулого року в його майстерню приїжджав посол Росії, щоб озвучити указ Владіміра Путіна про надання Оскарові Рабіну російського громадянства... Начебто премію вручив.

«Чи багато змінилося в Росії й Україні? — запитує старий і сумний художник і не чекає відповіді. — Знову в ціні псевдомитці, які голими стрибають по сцені й гавкають, начебто собаки...»

Затишно і просторо в цій майстерні поруч із центром Помпіду, наданій Рабіну і його дружині французьким урядом і мерією Парижа. Тут — одночасно і квартира. Оскар Рабін посміхається й запитує: «Як там в Одесі? Боретесь з пережитками минулого?»

А потім показує свої сумні полотна, наповнені гротеском, іронією й безліччю асоціацій. Світ полотен Рабіна такий зрозумілий: емігрантський натюрморт із обов'язковою пляшкою горілки; два будинки танцюють навхильці; величезна риба дивиться на нас сумним поглядом; паризький ринок, що нагадує полум'я багаття, а на чортовому колесі застрягли два пияки, знов-таки — з пляшкою...

Тож я з нетерпінням чекаю нової зустрічі з Парижем. ■

| Коні на мосту через Сену, який носить ім'я російського царя Александра III

ФОТО: REUTERS

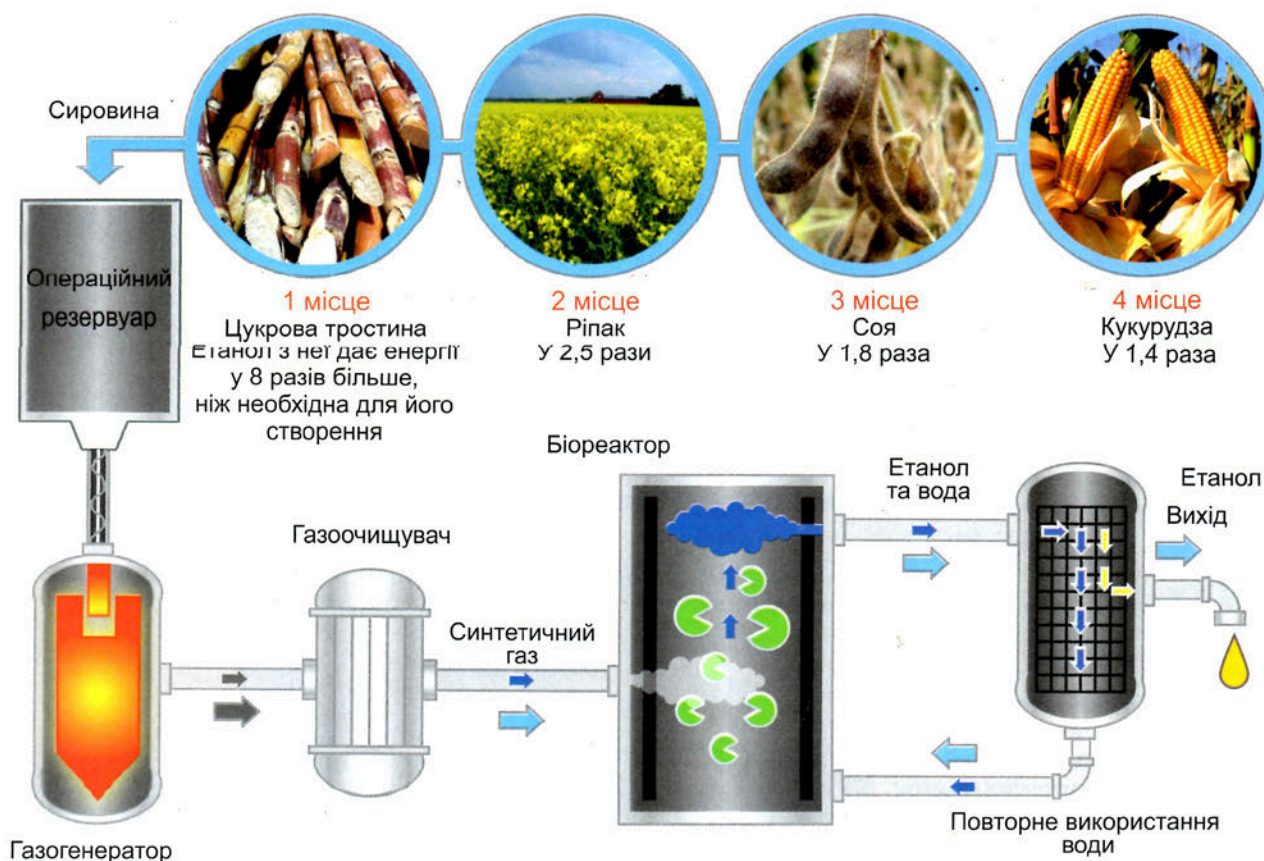

| Художника Оскара Рабіна парижанином зробили уряд СРСР, позбавивши його громадянства, та мерія Парижа, надавши цю майстерню

ФОТО: ВІТАЛІЙ АМУРСЬКИЙ

ГІРКИЙ ПРИСМАК ЕКОЧИСТОТИ

МАСОВЕ ВИКОРИСТАННЯ БІОПАЛИВА МОЖЕ СПРИЧИНИТИ ГОЛОД І ПОСИЛЕНУ ВИРУБКУ ЛІСІВ У БІДНИХ КРАЇНАХ

АВТОР: Станіслав Ісаєнков, кандидат біологічних наук, Університет Йорку (Англія)

Пальне для автомобільного транспорту, що видобувається з біомаси, зараз розглядають як один зі способів боротьби з парниковим ефектом і збільшення енергетичної безпеки, незалежності від нафтової труби. Однак нині біопаливо є більше даниною моді, ніж науково обґрунтованим засобом. Згідно з першою директивою Євросоюзу, яка, до речі, не була вико-

нана, до 2005 року планувалося довести рівень його використання до 2% від загального. Тоді ЄС встановив нову планку — до 2010-го підняти рівень споживання рослинного палива до 5,75%. І, нарешті, є стратегічна мета: до 2020 року цей показник має сягнути 10%. На мій погляд, ці плани надто оптимістичні, тим паче, що добре фінансуються.

Не залишаються осторонь і вітчизняні урядовці та політики, які

декларують, що розбудова галузі з виробництва цих альтернативних джерел енергії є стратегічним напрямком та національним пріоритетом. З їхніх слів, ми можемо забезпечити не тільки себе, а й майже всю Європу. Однак, якщо не звертати уваги на недоліки наявної технології, бездумне слідування моді може зумовити вкрай негативні наслідки, і не лише для України.

ДОБРЕ ЗЛО

По-перше, внаслідок зростання потреби у біопаливі ціни на головні агрокультури будуть зростати. Надто велика маса їх потрібна. Так, за розрахунками американських вчених, навіть якщо весь урожай сої та кукурудзи Сполучених Штатів перетворити у біопальне, цього вистачить для забезпечення лише 12% потреб у бензині та 6% — у дизпаливі. Вирощування кукурудзи передбачає великі затрати на гербіциди й азотні добрива, спричиняє ерозію та виснаження ґрунтів. Відбувається це швидше, ніж за культивування інших сільськогосподарських культур.

По-друге, енергетична ефективність виробництва біопалива поки що низька. Чемпіоном серед агрокультур є цукрова тростина. Недавно з середини 1980-х років майже всі авто у Бразилії їздять виключно на тростинному етанолі. На відміну від кукурудзи, де крохмаль має бути розщеплений на прості цукри за допомогою дорогих ферментів, уся біомаса тростини вже міс-

Якщо вірити представникам фірми, процес дає змогу отримати паливо з енергією у 7,7 разів більшою, ніж витрачена для його виробництва.

По-третє, щоб задовольнити зростаючу потребу економіки у біопаливі, потрібно збільшити кількість площ під культивування відповідних агрокультур. Схожі тенденції прослідковуються і в Україні, де з кожним роком збільшується вирощування ріпаку. Ціни на ріпак зростатимуть і, можливо, у недалекому майбутньому культивувати пшеницю в Україні буде просто не вигідно. Але ще вигідніше вирощувати біопаливні агрокультури у тропічних регіонах планети, де можна збирати кілька врожаїв на рік. І бідним країнам це не буде вигідно, а додуться страждання, оскільки замість продовольчих культур вирощуватимуть біопаливні. І це у світі, де щодня 25 тис. людей помирають від голоду!

Та й попит на ріпак зумовить інші екологічні проблеми, а саме: винищення «легень Землі» — тропічних лісів. Уже нині у Південно-Східній

ТРОХИ ІСТОРІЇ

Парадоксально, що біопаливо почали використовувати з перших днів існування автоіндустрії. Перші моделі Форда з 1903 до 1926 року їздили виключно на етанолі. Перший двигун Рудольфа Дизеля працював саме на арахісовій олії. Лише згодом, коли сира нафта подешевшала, автомобілі почали їздити на бензині або дизпаливі. Нині «пежо», «сітроен» та «рено» гарантують роботу двигунів на суміші 30% біодизеля і 70% дизпалива, а «фольксваген» — на 100%-му біодизелі.

ркують рослинну клітковину. Розрахунки показують: на одну затрачену одиницю умовного нафтопалива можна отримати 36 одиниць етанолу. Коли світова наука винайде дешевий спосіб розщеплення поліцукрових ланцюгів целюлози та видаляти лігнін з клітинної стінки, то виробництво біоетанолу може стати дешевшим і вигіднішим, ніж нафтопереробка.

Для виробництва такого палива не потрібно буде засівати усі наявні сільгоспплощі біопаливними агрокультурами. Целюлозний етанол можна буде отримувати з багатьох видів рослин швидкого дозрівання і навіть з водоростей, врожаї яких збирають не кілька разів на рік, а щоденно. Головною перешкодою для розробки технологій з виробництва целюлозного етанолу є дорожнеча цієї технології. За розрахунками Європейського Союзу, для впровадження виробництва целюлозного етанолу першого покоління потрібно близько €500 млн. Окрім того, етанол мало виготовити — його необхідно доставити і продати на спеціальних заправках, інфраструктуру яких також потрібно створити.

Чи вартує шкурка вичинки — так, бо запаси нафти не безмежні. ■

ЩОБ ЗАДОВОЛЬНИТИ ЗРОСТАЮЧУ ПОТРЕБУ ЕКОНОМІКИ У БІОПАЛИВІ, ПОТРІБНО ЗБІЛЬШИТИ КІЛЬКІСТЬ ПЛОЩ ПІД КУЛЬТИВУВАННЯ ВІДПОВІДНИХ АГРОКУЛЬТУР

тить 20% цукрів і ферментація цих сполук починається одразу після того, як сировину було зрізано.

Країни Євросоюзу натомість роблять ставку на біодизель, що здебільшого продукується з олій ріпаку, який значно програв цукровій тростині.

Є й інші варіанти, де сировиною може бути будь-яка органічна речовина, навіть сільськогосподарські та міські відходи, однак навіть найкращі експериментальні зразки такої технології не дотягують до ефективності цукрової тростини, не кажучи про те, що до впровадження подібної масової переробки ще далеко. Для прикладу, компанія «Коската» із США пропонує такий варіант продукування етанолу: спочатку біомасу перетворюють на газ — суміш окису вуглецю та водню. Потім газ надсилають у біореактор, де модифіковані бактерії споживають його і як продукт метаболізму утворюють етанол. Його ціна приблизно на 20% менша ніж ціна бензину.

Азії під плантації масличної пальми знищують останні клаптики незайманих джунглів, а у Бразилії праліс Амазонки поступово перетворюється на плантації цукрової тростини. Свій внесок у забруднення атмосфери зробить і виробничий процес. Для того, аби стебла були придатнішими для різки і знищити отруйних змій, перед збиранням врожаю плантації підпалюють, і в атмосферу надходить велика кількість парникових газів — метану та оксиду азоту (N₂O).

ДОРОГЕ ЕКОЗАДОВОЛЕННЯ

Чи рятуємо ми нашу планету завдяки біопаливу з агрокультур, враховуючи всі наведені негативні наслідки його виробництва? Поки що однозначно ні.

Чи потрібне нам біопаливо взагалі? Моя відповідь — так. Але це відбуватиметься тільки за умов, коли людство навчиться видобувати біопаливо безпосередньо з целюлози, використовуючи ланцюги поліцукрів, що утво-

МІЖ ІНШИМ

Кабміном України постановою від 22 грудня 2006 року затверджено Програму розвитку виробництва дизельного біопалива, за якою у першому етапі (2007–2008) передбачено «сформувати сировинну, технічну та технологічну базу для виробництва дизельного біопалива».

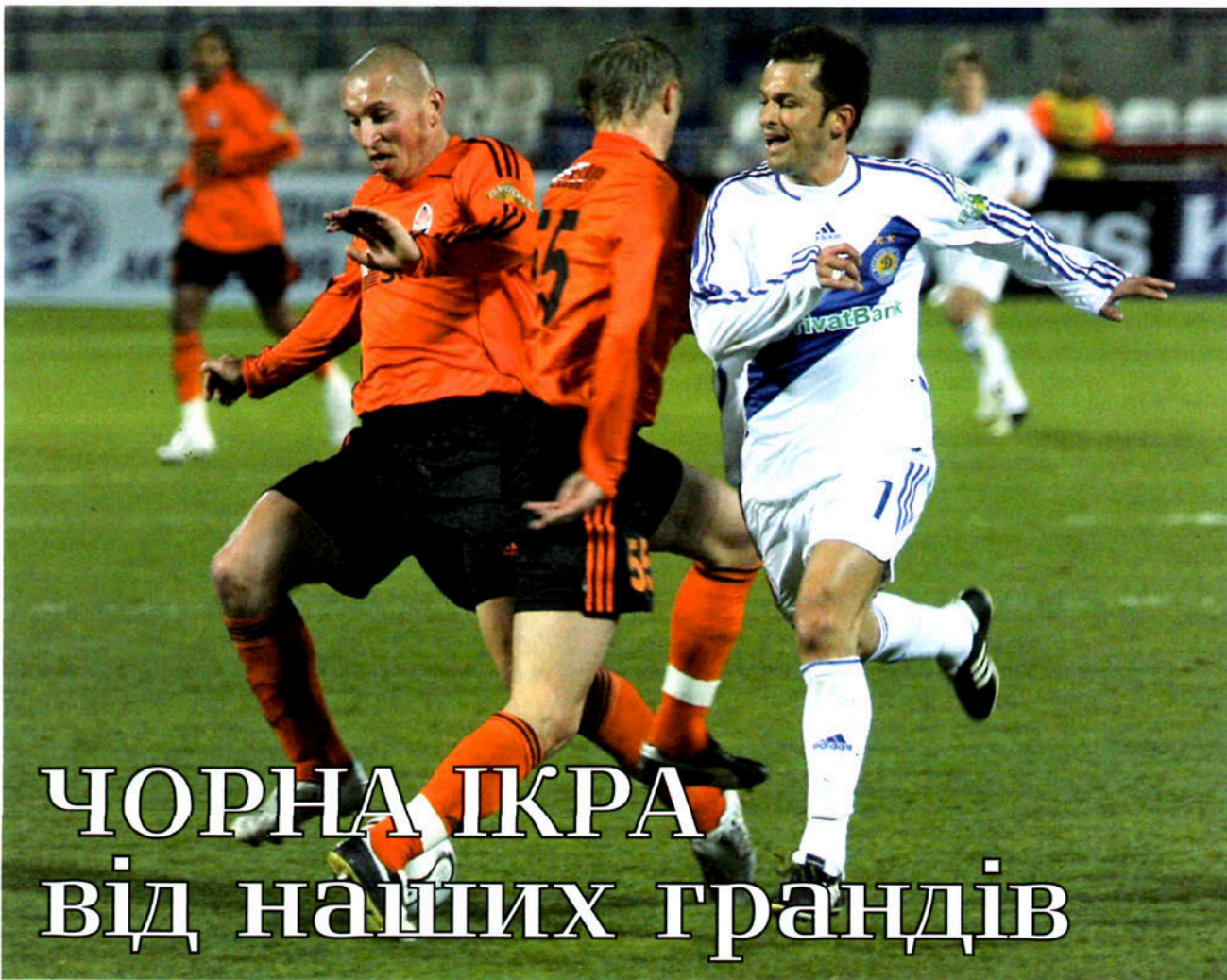

ФОТО: МАКСИМ ПУШКАР

ЧОРНА ІКРА ВІД НАШИХ ГРАНДІВ

ТАК СХАРАКТЕРИЗУВАВ МАТЧІ СВОЄЇ КОМАНДИ ГОЛОВНИЙ ТРЕНЕР «ДИНАМО» ЮРІЙ СЬОМІН

АВТОР: АРТЕМ СТИГНОВСЬКИЙ

Подібного фіналу за 3-річну історію Кубка Першого каналу ще не було. Річ навіть не в тім, що вперше за історію існування турніру у вирішальному матчі зішлись два українські клуби. І не в тім, що вперше у підсумок змагань не змогла втрутитися жодна російська команда. Справа у футбольному видовищі, яке влаштували на тель-авівському стадіоні київське «Динамо» і донецький «Шахтар». Видовищі, яке дало змогу організаторам стверджувати, що Кубок пройшов напрочуд вдало, а перемогла в ньому та команда, яка більше цього прагнула. За яскравістю фіналу захова-

лися негаразди, що виникали під час турніру: низька відвідуваність матчів, не найвища готовність російських клубів, примхи погоди, зрештою.

ЦІНА ТРІУМФУ

11 жовтих і 3 червоні картки, 4 забиті м'ячі плюс масштабна бійка на полі — і все це за 120 хвилин ігрового часу, за який переможця так і не було визначено. І скільки б не говорили керівники київського і донецького клубів про «товариський статус матчу й турніру», про «ще один цікавий етап підготовки до сезону», про «тренування з підвищеною відповідальністю», в їхні заяви не вірилося. На кону був \$1 млн, офіційно виділений росій-

ським Фондом розвитку футболу (неофіційно — Романом Абрамовічем). Половина цих коштів має йти на розвиток дитячого футболу, решта — на потреби клубу-переможця. Та гроші українських грандів цікавили, мабуть, найменше.

Кубок в Ізраїлі мав надпринципове значення, перш за все, для російського спеціаліста Юрія Сьоміна, який нещодавно очолив «Динамо». Звитяга не тільки давала відповідний карт-бланш від президента київського клубу, а й суттєво покращувала рейтинг тренера в очах уболівальників, які сприйняли іноземного фахівця досить скептично. Не менш важливою подія була і для «Шахтаря»: навряд чи

на звичайний матч з України в терміновому порядку «привозили» на Землю Обітованну захисника «Шахтаря» Олександра Кучера, який лише за кілька днів до фіналу вилетів на Батьківщину — в нього помер батько. Подейкували, що Рінат Ахметов від-

стільки засмучений поразкою, що спілкуватися з пресою відправив свого помічника Олександра Спиридонова. Як і торік, новий сезон «гірники» розпочинають із поразки.

Сьоміна зрозуміти неважко. Він приніс для «Динамо» перший в історії

Не приховував свого задоволення від роботи тренера і президент столичного клубу Ігор Суркіс, який на radoщах пообіцяв зі своїх грошей видати команді \$500 тис., не чекаючи перерахунку від організаторів. І навіть порівняв Юрія Павловича з Валерієм Лобановським. Як свідчить історія, це не просто найвища похвала з вуст Суркіса, а й свідчення повної довіри до наставника.

А щодо самого турніру, то він обов'язково відбудеться й у четверте. Щоправда, доки не зрозуміло де, в якому форматі й скільки команд братимуть у ньому участь. З чуток, Роман Абрамовіч, який придумав і проводить ці змагання, наразі будує розважально-спортивний комплекс у Туреччині: з готелями найвищого рівня, футбольними полями та тренувальними базами. Подейкують, що саме там уже наступного року може пройти черговий Кубок Першого каналу. Головний директор турніру Олексій Спирін на моє запитання щодо цієї інформації лише знизав плечима — мовляв, все можливо. А тим часом власник дніпропетровського «Дніпра» Ігор Коломойський, який на фіналі був присутній як почесний гість, вже домовився з

11 ЖОВТИХ, 3 ЧЕРВОНІ КАРТКИ, 4 ЗАБИТІ М'ЯЧІ ПЛЮС МАСШТАБНА БІЙКА НА ПОЛІ — І ВСЕ ЦЕ ЗА 120 ХВИЛИН ІГРОВОГО ЧАСУ

правив за футболістом власний літак. А сам палкий шанувальник футболу феєричну виставу пропустив і втратив нагоду «вживу» подивитися найзапекліший матч своєї команди на Кубку Першого каналу.

ПЛЮС АРБІТР

Втім, перші 80 хвилин не віщували жодного вибуху пристрастей. Команди хоча й самовіддано боролися, але конструктивності в їхніх діях було небагато. Все змінилося після того, як швейцарський рефері Массімо Бузакка, пам'ятний українцям ще з поєдинку Чемпіонату світу в Німеччині Україна — Іспанія, призначив доволі сумнівний пенальті за фол молодого динамівець Допілки. 11-метровий чітко реалізував бразильський «гірник» Фернандіньо. Я недаремно зупинився на цьому епізоді, оскільки він і став тим катализатором, що цілковито змінив перебіг подій на полі. Завелось «Динамо», не захотів відступати «Шахтар»...

Динамівець Алієв ледь не зламав ноги «гірнику» Срни. Ісіньо тягав за волосся все того ж Алієва, киянин Гоане бив ногою когось із суперників, італійський тренер «Динамо» Вінченцо Пінколіні вибігав на поле «на розбірку» з суддею, Олександр Шовковський відтягував партнерів з епіцентру бійки. Все це — епізоди з кількох хвилинної сутички, що виникла на полі вже у додатковий час. А потім були післяматчеві пенальті й черговий футбольний подвиг воротаря столичного клубу.

СЬОГОДНІ Й ЗАВТРА

На прес-конференції після завершення фіналу Юрія Сьоміна чомусь потягнуло на гастрономічні асоціації, в яких домінувала чорна ікра як символ найвищої якості футбольної гри. Натомість його колега — тренер «Шахтаря» Мірча Луческу — був на-

клубу Кубок Першого каналу. Виграв два принципові матчі: проти «ворога» старого — московського «Спартака» та проти «ворога» відносно нового, але не менш принципового — донецького «Шахтаря». За два тижні зумів навести лад як на полі, так і поза ним. Недаремно ж нині гравці київського клубу в унісон співають, що атмосфера в колективі поліпшилася, й вони знову готові «помирати» за команду. Він якщо й не відкрив, то змусив під іншим кутом подивитися на перспективну динамівську молодь. На того ж Кравця, який провів відмінний матч зі «Спартаком», на Федоріва і Допілку, на Алієва, який отримав черго-

Святкова завірюха на «Блумфілді»

вий шанс пробитися до основного складу. Нарешті провів обіцяну ще восени керівниками «Динамо» кадрову чистку: відмовився від послуг кількох гравців і посадив на лаву запасних бразильців, які, мабуть, за звичкою приїхали до тренувального табору «Динамо», набравши зайву вагу. Сьомін чітко дав зрозуміти, що панькатися ні з ким не буде.

Абрамовічем про те, що 2009-го в турнірі візьме участь і його клуб. І навіть запропонував нову формулу турніру: кожен з учасників вносить до призового фонду \$1 млн. Переможець Кубка отримує 75% від усієї суми, фіналіст — 25%. Решта команд задовольняються «участю і можливістю провести матчі проти сильних суперників». ■

ПОВЕРНЕННЯ БЛУДНИХ МУЗИК

ЗУСТРІЧ УКРАЇНСЬКИХ
ВОКАЛЬНИХ ЗІРОК
СВІТОВОЇ ВЕЛИЧИНИ
НА КИЇВСЬКІЙ СЦЕНІ
ТЕПЕР ВІДБУВАЄТЬСЯ
РАЗ НА РІК

АВТОР: ІВАН ЛЮТИЙ

6 лютого в Національній опері пройшов третій гала-концерт «На Україну повернись». «Данину» Батьківщині віддали провідні солісти найкращих оперних залів — Вікторія Лук'янець (Віденська опера), Ольга Микитенко («Метрополітен Опера»), Андрій Шкурган (Варшавська опера), Олег Кулько (Большой театр) і Тарас Конощенко (Мюнхенська опера).

Історія проекту почалася з ініціативи знаменитого баса-емігранта Анатолія Кочерги, який сам запропо-

нував приїхати з США і без гонорару виступити перед земляками. Альтруїзм співака зрозуміти нескладно: за влучним зауваженням одного журналіста, вже виросло ціле покоління людей, які ніколи не чули його голос у стінах Національної опери. З іншого боку, залишся Кочерга свого часу тут, чи стала б його артистична кар'єра такою успішною?

ЕКСКУРС У МИНУЛЕ

Стара радянська система, що об'єднувала Держконцерт, Союзконцерт,

Укрконцерт, Київконцерт, республіканські й обласні філармонії, давала змогу охопити класичним мистецтвом найвіддаленіші куточки країни. Звичайно, не обходилося й без курйозів, коли за місяць до певного міста приїздили 7–8 музикантів одного фаху. Під її жорстким контролем знаходилися і всі контакти наших виконавців із закордоном. Того ж Кочергу у 1980-ті для спільних концертів безрезультатно намагалися заангажувати такі диригенти, як Клаудіо Аббадо і Герберт фон Караян.

НАВІГАТОР

Узвичаєна механіка зламалася на початку 1990-х, а разом із цим митцям довелось відмовитися від традиційної вертикалі. Столітній конвеєр: провінція — Київ, Харків, Львів — Москва залишився без завершальної ланки. А виконавці, які опинилися на мілководді, — без будь-яких гарантій з боку держави. Еміграція музикантів набула масового характеру. Культуру одних тільки Сполучених Штатів збагатили скрипаль Олег Криса, віолончелістка Наталя Хома, композитор Леонід Грабовський, піаністи Микола Сук і Володимир Винницький. Вагомих результатів за межами Вітчизни, де пальму першості в оперному мистецтві замість Італії давно утримують Аргентина, Мексика і слов'янські країни, добилися наші вокалісти. Виникли феномени бельканто Вікторії Лук'янець і меццо Вікторії Майфатової, успіх чекав на тенорів Михайла Дідика і Володимира Гришка. Годі й казати про наших басів, яких за кордоном чомусь автоматично зараховують до російської когорти.

ARBEITEN ІЗ НОСТАЛЬГІЄЮ

Виїжджаючи за кордон, класний музикант отримує пристойний заробіток, інтенсивну, сплановану на кілька років наперед, концертну діяльність, розширення репертуару, можливість співпраці з різними режисерами та диригентами. І дивну, як на пересічний розум, ностальгію. Відомий український бас Тарас Штонда, наприклад, заявляв, що йому набагато приємніше співати «Мазепу» Чайковського у постановці Дмитра Гнатюка, ніж у Роберта Стуруа в Большому театрі. Про смаки, звісно, не сперечаються: це той випадок, коли логікою гармонію не перевіриш. Тим більше, що артист має щасливу можливість, поєднуючи роботу на кількох великих сценах, вдаватися до порівнянь. Водночас, останні його досягнення, зокрема партія царя Бориса в однойменній опері Мусоргського, недавно поставленої в тому ж Большому Александром Сокуровим, з рідними пенатами зовсім не пов'язані. А що вже говорити про традиційну статичність вітчизняних оперних вистав і неспішне оновлення репертуару Національної опери, куди співоча молодь приходить цілими «оберемками», наступаючи на п'яти вже не середньому поколінню, а буквально самій собі.

Тим часом у Маріїнському театрі Санкт-Петербурга років 15 як не існує проблеми з вихованням нової зміни оркестрантів і вокалістів. Налагоджено контакт із консерваторією, при колективі створено Молодіжний оркестр і Академію молодих співаків, вихованці яких постійно поповнюють основний склад. Сам процес освіти і виховання музикантів побудований таким чином, щоб можна було не хвилюватися про завтрашній день. У результаті чарівною казкою нам здаються петербурзькі хроніки, де за один сезон трупа Маріїнки здає 7 прем'єр — від «Подорожжі до Реймса» Россіні до вагнерівської «Тристана та Ізольди». Зрозуміло, чому саме з Маріїнкою пов'язана одна з останніх

українських втрат: зовсім недавно туди на стажування виїхав молодий співак Андрій Бондаренко, який до того підкорив київську публіку в постановках «Дідони і Енея» Генрі Перселла та «Палати №6» Володимира Зубицького.

ПОЛТАВА ЯК ЗАЛЬЦБУРГ

Один з російських музикантів згадував, як під час зарубіжних гастролей імпресаріо запросив їх з диригентом Геннадієм Рождественським на вечерю до себе додому. Побачивши захоплення музиканта розташованим у лісі особняком, диригент сказав: «Що, подобається? Це він на наші гроші збудував!» Таки правда: академічне мисте- ▶

Солістка «Метрополітен Опера» Ольга Микитенко

цтво може бути прибутковим бізнесом. І зовсім не утопія — наявність у кожному місті менеджерів, які б через агенції «продавали» виконавців по країні, а також приймали у себе музикантів від інших імпресаріо. Адже природний ландшафт, архітектура, а також культурні традиції, які ще остаточно не пішли у небуття, дають можливість мало не кожному обласному центру України бути Цюрихом, Ліоном, Краковом, Единбургом.

Те, що це можна робити хоча б у столиці, підтверджують «Київ-фестиваль» українсько-британського скрипаля Дмитра Ткаченка і недавній театральний проект Владислава Троїцького «Гогольfest». Значущість і масштабність цих подій зворотно пропорційні їхньому бюджетові, який, відповідно, становить \$20 тис. і \$35 тис., у той час як на заходи, подібні до інавгурації Президента Віктора Ющенка, державою витрачаються мільйони гривень, а запрошені солісти отримують близько 500 грн гонорару.

Умілий менеджмент — не тільки всоте організоване виконання творів Бетховена, Вівальді або Чайков-

ського, але й вкраплення до програм сучасної музики, яка наразі майже цілком загнана до резервації композиторських фестивалів. Ще трохи, і актуальна проблема спрощення академічних творів зумо-

кому не буде потрібною. Класична музика намертво укоріниться в гетто з 600 місць Колонного залу Національної філармонії.

В умовах монопольного владцтва поодиноких академічних мон-

БЕЗ СВОЄЧАСНИХ І РАДИКАЛЬНИХ РЕФОРМ КОНЦЕРТНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ УКРАЇНИ, СТРУКТУРНОЇ ПЕРЕБУДОВИ МІНІСТЕРСТВА КУЛЬТУРИ, ВВЕДЕННЯ КОНТРАКТНОЇ СИСТЕМИ ВІДПЛИВ ТАЛАНОВИТИХ УКРАЇНСЬКИХ МУЗИКАНТІВ НЕ ЗУПИНИТИ

вить те, що публіка сприйматиме виключно «До Елізи» та «Пори року». Натомість перестане чути складні тексти, а разом із ними — відчувати багатобарвність світу. Так само, якщо у Києві ще років 5 протягнути зі спорудженням нового великого концертного залу, від цих планів спокійно можна буде відмовлятися — їхня реалізація ні-

стрів автоматично зведуться до мінімуму і «спалахи» нових імен. Можна аплодувати винахідливості балетмейстера Раду Поклітару, який з Божою і спонсорською допомогою зумів обзавестися першим у столиці приватним балетом, щоправда, все ще без власних стін. Але для Києва куди характернішим і природнішим є прецедент із на-

ПРЯМОЮ МОВОЮ

ГЛОБАЛІЗОВАНИЙ СВІТ ОДНОМАНІТНИЙ І ВПОРЯДКОВАНИЙ. ПРОТЕ, ЯК КАЗАВ ОДИН З ГЕРОЇВ КВЕНТІНА ТАРАНТІНО, «ІСНУЮТЬ СВОЇ МАЛЕНЬКІ ВІДМІННОСТІ...»

ДМИТРО ТКАЧЕНКО, скрипаль, директор Міжнародного курсу скрипалів імені Бріттена

Звичайно, у Великій Британії я іноземець. Та в мене як організатора конкурсу є своя велика перевага. Британці схильні багато витратити, а ж завжди знаходжу «приховані» бюджетні резерви. Різниця між менеджментом англійських і українських установ суттєва. І, варто визнати, я не можу сказати, де легше. В Україні простіше отримати згоду, так би мовити, на людському рівні. У Британії я не можу набрати номер телефону якогось

топ-менеджера і вирішити проблеми. Хай я навіть його 100 років знаю і ми вітаємося на вулиці.

ВІКТОРІЯ ЛУК'ЯНЕЦЬ, сопрано

1993-й, рік моєї еміграції, пам'ятаю, наче сьогодні: повна дезорієнтація, відсутність роботи, максимум один спектакль на три місяці. Ридала від безвиході: не те що співати, жити не хотілося. Потім втрутилася доля. Спочатку дебютувала у Маріїнці, потім — Большой театр. На одній із моїх вистав був присутній імпресаріо з Відня. Мене викликали до Австрії

на прослуховування і підписали контракт.

КИРИЛО КАРАБИЦЬ, диригент

Я досі шукаю можливі шляхи співпраці з українськими музикантами. І переймаюся питанням, в якому річизні тут взагалі можна працювати? І що таке українська система культури? Я з радістю вислухаю поради людей, які на цьому знаються краще за мене. Адже хочеться робити щось і вдома. Але як? Пнутися в головні диригенти на яке-небудь тепленьке місце, а потім тут безвилазно сидіти? Ходити, шукати спонсорів, а

шим земляком Олексієм Ратманським, який знайшов зону для застосування свого таланту лише у сусідній державі – на посаді художнього керівника балетної трупі Большого театру.

Без своєчасних і радикальних реформ концертних організацій України, структурної перебудови Міністерства культури, введення контрактної системи вплив талановитих музикантів не зупинити. Так само і нинішніх «послів українського мистецтва», як називають функціонери наших визнаних артистів, слухати меломанам доведеться не частіше, ніж раз на рік, на свято.

Пам'ятаю, перший концерт «На Україну повернись» закінчувався до-мажорною «Молитвою» із опери «Запорожець за Дунаєм»: «Блаженний день, блаженний час, сіє нам знов вольна воля, до рідного вернемся поля, земля кохана жеде на нас!» Що тут скажеш: знаковий текст, гідний стати гімном всіх музикантів-заробітчан. Утім, хотілося б, щоб під час його спільного виконання ні в кого з них не виникло спокуси потримати фігу в кишені на адресу рідної держави. ■

потім робити все своїми руками, включаючи складання кошторисів? Займатися організаційними питаннями у мене немає часу. Я можу тільки виділяти в своєму графіку певні календарні простори і в ці проміжки диригувати.

ВЛАДИСЛАВ ТРОЇЦЬКИЙ, театральний режисер, директор фестивалю «Гогольfest»

Культурна криза – процес глобальний, але в Україні вона особливо помітна завдяки специфічній законсервованості нашої ситуації. Та її в жодному випадку не можна радикально змінювати. Відразу ж з'явиться величезна кількість «скривджених людей». Навіть не безробітних – просто скривджених. Потрібно паралельно засновувати інший формат: тоді публіці буде з чого вибирати. А там, можливо, і з'явиться закон про те, що головний режисер театру, зокрема й оперного, має за контрактом працювати не більше, ніж два терміни. І норма постановок молодих режисерів має дорівнювати 30% від загальної кількості вистав. ■

ПЕРСОНАЛЬНЕ

МАРИНА ЧЕРКАШИНА-ГУБАРЕНКО
доктор мистецтвознавства, професор

Вигадати велосипед

Оперне мистецтво – явище дороге, цінне як у прямому, так і в переносному сенсах. На Заході давно розроблено моделі його пропагування, які державі фактично нічого не коштують. Зокрема, йдеться про спонсорську допомогу: меценати отримують податкове послаблення й шану, народ – можливість знайомитися з елітарними художніми зразками, і бюджет при цьому «худне» мінімально. Попри балачки й шум навколо цього питання, в Україні до розробки механізму залучення спонсорів усе руки не доходять.

Тож і популяризація вітчизняної академічної музики практично «замерзла». Але поки вона перебуває у стані спокою, інші суспільно-безкультурні процеси відбуваються напрочуд жваво. І внаслідок зниження загального освітнього рівня шанувальників високого мистецтва меншає мало не щороку. Загалом проблема пов'язана ще й з недостатнім усвідомленням ролі та значення оперного мистецтва в культурній політиці країни. У нас не вистачає фестивалів, бракує крамниць зі спеціалізованою музичною літературою, а також телевізійних та радіопередач.

І це – лише вершечок айсберга, основу якого складає нечувана статичність української оперної сцени. Наразі маємо лише один тип театрів – репертуарний. Якщо за сезон в тому чи іншому театрі відбувається хоча б дві прем'єри, це вважається нормальним. Скромній кількості цілком відповідає

якість: оновлення репертуару зазвичай здійснюється завдяки перевірненій поколіннями класиці. А про сучасну академічну музику тут ніби й не чули. Відповідно до внутрішньої ситуації смаки публіки не мають змоги розвиватися. І в таких умовах вони просто консервуються. Ще трохи – і мистецькі експерименти, навіть коли вони з'являться, аудиторія буде не спроможна сприйняти.

Через консерватизм і живлення опери тільки за рахунок власних ресурсів, сьогодні ми позбавлені такого важливого зворотного зв'язку. На нього бракує і грошей, і елементарного бажання когось запрошувати. Як результат – у гастрольному графіку великих світових театрів України немає. Сукупність цих чинників нині зумовила те, що ми втрачаємо фахову аудиторію, здатну впливати на мистецькі смаки суспільства. Від цього мистецького «прошарку» в Україні залишилися уламки. Нас ніби має втішити те, що вся Європа насичена випускниками вітчизняних музичних вишів. Та водночас ми втрачаємо цінні кадри, що для нормальної держави має бути принизливим. По суті, кращі з кращих вимушені займатися мистецьким заробітчанством – так само, як і мільйони інших наших співвітчизників. Країна продовжує спокійно існувати в умовах своєї безсистемної культурної політики чи, точніше, відсутності її як такої. А ми чекаємо, доки за нас хтось вигадася велосипед.

Лінія СТИЛЮ

АЛІНА МАКСИМЕНКО
співець плинності форм

ХАЙ ЩО ПРОРОКУЮТЬ ПЕСИМІСТИ,
ФІГУРАТИВНЕ МИСТЕЦТВО ЗІ СЦЕНИ ЗНИКАТИ
НЕ ЗБИРАЄТЬСЯ

АВТОР: Мар'яна Прут

Сontemporary art ніхто не відміняв, але «революції» в мистецтві відверто втомили. Нам кортить впізнавати навколишній світ на полотнах, аркушах чи в скульптурі. Ми хочемо, аби художники знов повернулися всім корпусом до зрозумілих образів, а не лише знущалися з тілесності заради гучних і декларативних концепцій. Бажаємо, щоби малювати з натури знову було не соромно.

Творчість київської художниці Аліни Максименко нині слугує камертоном того магістрального напрямку малярства, в якому індивідуальне бачення світу міцно спирається на академічну основу. Яскраві, соковиті, пастозні полотна — це, не побоююся бути банальною, сплеск радості буття. Індивідуальність Аліни

| «МОДЕРН», полотно, олія

помітили під час позаминулого мистецького ярмарку «Арт-Київ». Успіх шалений, як-то кажуть, наступного дня вона прокинулася знаменитою. Її популярність не згасає і дотепер.

Мисткиня підкреслила природність та значимість української школи живопису, зокрема, лінію, що ведуть, наприклад, знаний львівський майстер Борис Буряк і його учні. У принципі, Максименко за стилістикою також можна вважати послідовницею цієї школи, хоч вона і не є безпосередньою ученицею метра. Але те, що Буряк називає «посттрадиціоналізмом» у живописі, є наразі чи не найактуальнішою тенденцією у царині сучасного європейського мистецтва. І Максименко невпинно це підтверджує. ■

ДЖЕМ
95,6 FM
Рекомендує

2 березня
19:00

Центральний
БУДИНОК
ОФІЦЕРІВ

(вул. Грушевського,
30/1, М. Арсенальна)

Леоніг
ФЕДОРОВ
ВОЛКОВ
Володимир

Головний
інформаційний партнер

Тиждень

Пригощася

Docker

Інформаційні
партнери

petrovka.ua

www.gock.kiev.ua

ДОВІДКИ

Замовлення
КВИТКІВ

599-3161
253-2163
253-8072

Зеркальний

Новий
альбом
"Романси"

МІКС
ІНФОРМ

ПЕРША ТА ЄДИНА
КНИЖКОВА
РЕКЛАМНА АГЕНЦІЯ

МИ – ЄДИНИЙ
ОФІЦІЙНИЙ ПРЕДСТАВНИК
НАЙБІЛЬШОЇ МЕРЕЖІ
КНИГАРЕНЬ
В УКРАЇНІ

МИ РОЗМІЩУЄМО ТВОЮ
РЕКЛАМУ В УСІХ
КНИГАРНЯХ, ВІДДАЄМО
КОЖНОМУ ПОКУПЦЕВІ,
МАЄМО НА КОЖНОМУ
ВІКНІ ТА ПАКЕТІ

МИ ПРОПОНУЄМО
ОРГАНІЗАЦІЮ ТА
ПРОВЕДЕННЯ
ПРЕЗЕНТАЦІЇ
АВТОРСЬКИХ КНИЖОК

РОЗРОБКА
PR – КОМПАНІЙ
ДЛЯ КНИГ
ТА «ПАБЛІСІТІ»
АВТОРІВ

ТАКОЖ
КОНСУЛЬТАТИВНИЙ
ПРОМОУШЕН
ДРУКОВАНОЇ
ПРОДУКЦІЇ

СПІВТРАЦЯ В ПРОВЕДЕННІ
ПРЕЗЕНТАЦІЙ ТА
АВТОГРАФ – СЕСІЙ
ВІДОМИХ
ПИСЬМЕННИКІВ

WWW.MIKS-INFORM.COM.UA

КИЇВ, ВУЛ. ЛУНАЧАРСЬКОГО, 10
(КНИГАРНЯ "БУДИНОК КНИГИ ТА МЕДІА")

ТЕЛ. (044) **331-7-332**
597-87-81

CD

Лірика панку

Ірена Карпа органічна в усіх своїх іпостасях — як прозаїк нон-конформіст, як ведуча телеканала MTV-Україна, як незмінна солістка альтернативного гурту «Фактично Самі», який після ребрендингу став називатися більш особистісно й просто — Qarpa. Новий альбом колективу «inЖИР» — це 16 треків, з яких 3 — ремікси. Їхньому стилістичному різнобеві можна було б подивуватися, коли не брати до уваги співпрацю з лідером «Скрябіна» Андрієм Кузьменком і фронтменом «Тартака» Сашком Положинським. Перший написав музику до пісні «Клей», другий заспівав у «Lady Du» разом із Карпою.

У важкий електронний кібер-панківський каркас, створений Олегом Артимом та Артуром Данієляном, міцно вмонтовано психоделічні тексти солістки. В цілому справляє враження. Перші чотири композиції — «Секс», «Lady Du», «Я тебе з'їм», «Кокаїн» — шокують відвертістю навпіл з брутальністю, а от далі Ірена несподівано змінює інтонацію. Поетично кажучи, «розкриває своє серце — ніжне, співчутливе, закохане». Хоча, знаючи Карпу, важко повірити, що ця раптова жіночність справжня й відверта. Швидше йдеться про своєрідний камуфляж. Панк набуває непритаманних йому ліричних інтонацій, що створює типово постмодерністський ефект. А тексти композицій — іронічні та провокативні — його лише помножують.

Олександр Євтушенко

| Qarpa. inЖИР. ЯОК-Music, 2007.

КІНО

По-дорослому

Попри песимізм скептиків, «Рембо IV» вийшов настільки динамічним, що здатен привернути будь-яку увагу, незалежно від інтелектуального рівня глядача. Хоча і герой уже не молодий, і з дати виходу першого фільму пройшло 25 років, і від сюжету не варто очікувати чогось принципово нового, від екрана не відірватися. Авторам стрічки вдалося створити справжній концентрований екшн, не розбавлений графічними підмалюваннями та ліричними відступами. Сюжетна схема проста: ветеран В'єтнаму Джон Рембо «на пенсії» живе у Бангкоці, де ремонтує старі човни. До часу, поки її величність Доля знову не підкине йому причину для того, аби взятися за зброю. Цього разу він стає на захист місіонерів, яких захопили в заручники бірманські бойовики.

ВИСТАВКА

Від лінії до кольору

15 років тому п'ятеро київських художників, серед яких був і Марко Гейко, утворили групу «Живописний заповідник». Їй судилося задати тональність подальшому розвитку вітчизняного нефігуративного живопису. «Заповідник» у цьому разі варто трактувати буквально: це охоронна територія малярства, де плекають культуру живопису, а не самі концепції та декларації. І такий тип зображення, що передбачає самодостатність кольору, лінії, фактури.

Попри свою «заповідну» приналежність, Гейко до чистої абстракції звертається нечасто. Завдяки досконалому володінню кольором і лінією, йому під силу з будь-якого мотлоху зробити досконалий натюрморт, а пересічний ландшафт перетворити на омріяну місцину. Художник і досі часом пише слоїки й пляшки, ступки та лійки — недарма його часто порівнювали зі співцем мінімалізму Джорджо Моранді. Переважно за доволі стриману сіро-синьо-білу гаму. Та

останнім часом пріоритети українського майстра змінилися, що засвідчує експозиція «Літня практика». Гейко додав яскравості, урізноманітнив палітру, а від колишніх експериментів залишилася хіба що виразна кубістична манера.

До 27 лютого

Галерея «Ра»

(Київ, вул. Хмельницького, 32)

Анна Шабеко

ТЕАТР

У пошуках вогню

Єдине, що може відштовхнути від споглядання цього «мочилов», так це ріки крові, які інколи, здається, просто переливаються по цей бік екрана, прямісінько в глядацьку залу. Утім, і тут все органічно — закони жанру дотримано на сто відсотків. Недарма ж і слоган картини сформульовано прямолінійно — «В пекло і назад». Можливо, на загальний настрій картини вплинуло те, що стрічку знімали в Південно-Східній Азії. Робота тривала на кордоні між Таїландом і М'янмою. Кажуть, Сильвестр Сталлоне був настільки шокований злочинами місцевої диктатури, що в його особистому рейтингу військових звірств Бірма випередила В'єтнам і Камбоджу. Як би там не було, але факти говорять самі за себе: в останньому «Рембо» вбили 236 осіб, а в першому фільмі жертва була лише одна.

У кінотеатрах України з 24 січня

Олександра Коверзнева

Олександр Островський у наші часи зробив би блискучу кар'єру бізнес-психолога. Ментальна залежність людини від грошей досліджена драматургом із науковою точністю. «Не все коту масляна», прем'єра якої відбулася в Театрі драми і комедії на Лівому березі, — нехитра історія про бідну купецьку вдову та її дочку-безприданницю Агнію, яка опиняється перед матримоніальним вибором між старим, але багатим самодуром Єрмілом Аховим і молодим, любим, але бідним Іпполітом. Окрім кількох стільців і самовара, сценографія Олега Луньова складається з величезних ліжка-коліски і сейфа, які звисають на грубесних тросах ніби з неба. Герць любові та грошей відбувається на тлі облупленої стіни з віконцем на горі, що нагадує стіну храму без входу. Комедія, в якій герої виглядають ляльковими персонажами з народного балагана, розігрується не на паперті, а на церковних задвірках. На цю думку наштовхує і парадоксальне музичне рішення вистави. Дія буквально огорнута ритуальною тибет-

ською музикою і горловим співом буддистських монахів. Це справляє доволі дивне враження і, вочевидь, знадобилося режисеру Олексію Лісовцю, аби максимально очуднити буденність життя, відірвану від божественної благодаті. Або навпаки — це «наїзд» на анахронізм церковної образності, який відчуває пересічну людину від духовних смислів (голову героїно звать Агнія — із санскриту «вогонь»). Хоча у виставі не відчувається жодного антагонізму між духом і матерією.

Театр драми і комедії на Лівому березі Дніпра (Броварський пр-т, 25)

Наталія Шевченко

КНИГА

Львів-Франк-Інтернет

Як деякі громадяни вийшли із голлівської «Шинелі», так і значна частина персонажів сучукрліту має свою коліску: часопис «Четвер», виплеканий Юрком Іздриком. Він сам — персонаж неоднозначний. Письменник, художник, музикант, нині — один з небагатьох українських прозаїків, здатних побудувати художній текст виключно на літературних прийомах. Щоправда, شوке митець публіку експериментами нечасто — останній роман «АМ™» з'явився друком 3 роки тому. Аби не випасти з контексту, Іздрик нещодавно нагадав про себе збіркою есеїстики «Флешка».

Попри декларовану хаотичність (на флешці-бо чого лише не тримають), інтонаційно книга вибудована бездоганно. Автор розпочинає з культурологічної топографії трьох найважливіших для себе міст — Львова, Івано-Франківська, Калуша, плавно

переходить до мовних проблем Інтернету, аби наприкінці зійти на маніакальні вправління з окремими літерами, розділовими знаками, паузами на кшталт «ловити лєва у львові, ліпити львови з лєвів, любити лови на лєвів, львовити лєви ув лєвоа...» Особисто мене не дратує навіть той факт, що деякі відкриті Іздриком «істини» далеко не оригінальні. Гуманітарієві-відміннику, наприклад, цілком до снаги второпати, що не модернізм — похідна Першої світової, а війна є прямим наслідком зрушень в культурі. Та студенту цей постулат політичної та економічної вторинності — доводити й доводити. А гуру вітчизняного постмодернізму доволі висловитися, аби сказане міцно закріпилося у свідомості аудиторії. Принаймні тієї частини, яка Іздрикову «Флешку» все ж відкриє.

Вікторія Поліненко

Юрко Іздрик. Флешка. — Івано-Франківськ: Лілея-НВ, 2007.

ВИСТАВКА

КЛАСИКА

КІНО

ДЖАЗ

СМАЧНОГО!

CONTEMPORARY ART На відміну від своїх батьків, Ілля Ісупов обрав радикальний шлях. Його царина — безмежний експеримент і безсоромний епатаж. У виставковому залі «Цеху», де часто експонуються роботи художника, його шанують саме за ці якості. Після весняного проекту «Чорторій», коли митець славно познущався з українського політикуму, спочатку закатавши його у віск, а потім препарувавши до кишок, спокою від Ісупова ми так і не дочекалися. Він знову відмовляється від стандартних полотна і фарб — нову експозицію зроблено з фольги й кальки. Вкотре художник пропонує до огляду пошматовані тіла, подекуди «приправлені» шматочками лимона. І черговий раз запрошує глядачів до гри, завдання якої — розшифрувати назву виставки «Просо». Де заховане естетичне зерно, вирішувати, зрештою, нам. Трактвання залежить лише від бажання і здатності до актуальних мистецьких забавок.

До 21 лютого
Галерея «Цех»
(Київ, вул. Іллінська, 16)

АРТ & КОСМОС

Відомий не лише в Україні, але й поза її межами художник з Галича Ігор Перекліта впевнений, що все на світі має свій знак, колір, геометрію і пов'язане із космосом. Проект «МалАртство» представляє мистецьке втілення цього переконання. Роботи різних періодів не поєднано стилістично чи тематично. Повторюються хіба жіночі образи.

До 22 лютого
Галерея «Леонардо-да-Далі»
(Івано-Франківськ,
вул. Чорновола, 23)

ДЕШИФРОВКА

КОНЦЕРТ Піаніст Олексій Колтаков встиг озаявити про себе ще у середині 1990-х, коли фортепіанне серце України, без перебільшення, билось в Харківській музичній школі-десятирічці, в класі педагога Віктора Макарова. Окрім технічної озброєності та психологічної витримки, мистецтво Колтакова вже тоді відрізняло поєднання раціональності й тонкості почуття. Ці якості допомогли йому 1995 року стати лауреатом другої премії конкурсу Володимира Горовиця, а 1996-го — першого конкурсу Владіміра Крайнева. Перемога ж на конкурсі Вена Клайберна дала змогу вчитися і гастролювати у США. Колтакова люблять за те, що він розшифрував з авторських аудіозаписів до того не зафіксовані карколомні транскрипції Горовиця. І спромігся зіграти їх не гірше великого маєстро. Щоправда, у нинішньому концерті вони прозвучать лише «на біс». В основній програмі — Бах, Шопен і Брамс.

11 лютого
Національна філармонія
України (Київ, Володимир-
ський узвіз, 2)

РЕКВІЄМ ДЛЯ МВС

Замовником «Реквієму» Гектора Берліоза колись був міністр внутрішніх справ Франції. Щоправда, через падіння уряду композитор згодом присвятив твір пам'яті героїв Липневої революції. Після прем'єри 1837 року про твір казали, що ця музика здатна пробудити мертвих. Нині у цьому переконуватиме киян диригент Роджер Макмеррін.

11 лютого
Національний дім органної та камерної музики
(Київ, вул. В. Васильківська, 77)

АРОМАТ ФРАНЦІЇ

ФЕСТИВАЛЬ Традиційні «Вечори французького кіно» знайомитимуть із найсвіжішими кінохітами. У програмі нинішнього фестивалю, який пройде в Києві, Харкові, Донецьку, Дніпропетровську, Одесі, Львові й Севастополі, чотири фільми. Розпочнеться проєкт «Спадщиною» франко-грузинських режисерів Гелі і Темура Баблуані. Другим показуватимуть «Персіполіс» — один із головних претендентів на цьогорічний «Оскар» у номінації «Найкращий анімаційний фільм». Його автор Мар'ян Сатрапі зробила стрічку за мотивами знаменитого коміксу, який розповідає про іранське суспільство очима місцевої дівчинки та її родини. Журі Канського кінофестивалю вже встигло відзначити картину спеціальною нагородою. Любителям комедійного жанру варто звернути увагу на картину «Гість» — нову акторську роботу чудового Даніеля Отея. Молоде кіно Франції представлено спортивного драмою режисера-дебютанта Мігалі Рішар-Серрано «На ринзі».

3 7 лютого
У кінотеатрах України

«Я-ЛЕГЕНДА»

Невідома хвороба вбила половину населення Землі, а живим теж не позаздриш — вони перетворилися на вампірів. І лише одна людина має імунітет проти страшного вірусу. Втім, щасливчиків це лише додає роботи. Кожної ночі він воює з кровожежерливими монстрами, а зранку намагається з'ясувати причину загадкової епідемії. У головних ролях фантастичного екшну «Я-легенда» — Вілл Сміт і Саллі Річардс.

3 7 лютого
У кінотеатрах України

СЕКС І ЗВУКИ

ГАСТРОЛІ Попри схожість звучання свого імені, Дудука да Фонсека на східному інструменті не вправляється. Цей бразильський барабанщик у 15-річному віці «засвітився» на телеекранах Батьківщини поруч із топовими музикантами, а згодом підкорив Нью-Йорк. Він багато досяг та ще й знайшов дорогою кількох хороших друзів. Двоє з них склали з ним Trio da Paz, номіноване 1993 року на Греммі як краща New Latin Jazz Group. Ще одним став піаніст, композитор і корінний житель Брукліна Марк Соскін. Між ним і джазом як способом життя можна сміливо ставити знак дорівнює. Спеціально для столичної публіки друзі зіграють разом. Що об'єднує цей колектив? Може, той період, коли Соскін писав музику для серіалу «Секс і місто» й награвав її по телефону Фонсеці, одночасно переказуючи сюжет? А той митець відтворював все це на своїх чудових барабанах.

10 лютого
Великий зал НМАУ ім. Чайковського (Київ, вул. Городецького, 1-3/12)

Ф'ЮЖН-КВАРТЕТ

Севастопольська група Fusion Orchestra складається із чотирьох учасників, які добре володіють гітарами, ударними та синтезатором. Грають все, що тільки можливо: від «живої» автентики до різноманітних сучасних музичних стилів. Для столичного дебюту південні жителі обрали «Арену-сіті» та Олексія Когана за ведучого. А все тому, що погано він не poradить.

13 лютого
«Арена-сіті»
(Київ, вул. Басейна, 2а)

ТЕАТР

ЛІТЕРАТУРА

ТАНЕЦЬ

У ТЕМРЯВІ

ДРАМА «Затемнення» — сценічна фантазія Ленкома за мотивами роману Кена Кізі «Пролітаючи над гніздом зозулі». У біло-сніжному просторі, створеному видатним сценографом Давідом Боровським, Александр Морфов утілює власне бачення відомого сюжету. Відтак його версія із літературним першоджерелом має небагато спільного: режисер дозволив акторам «домальовувати» персонажів на власний розсуд. В'язень Макмерфі потрапляє до божевільні. П'яниця, авантюрист і людина вільного духу, він намагається створити комфортне для себе середовище й тут. Протистояння з медсестрою Речид (Олена Шаніна), яка уособлює владу як таку, закінчується для нього катастрофою. З 2005 року в головній ролі був задіяний Александр Абдулов. Відтоді, як актор пішов з життя, Макмерфі грає його тезка Лазарев-молодший, який за цю роботу отримав театральну премію «Чайка».

15 – 16 лютого

Академічний драматичний театр ім. Івана Франка (Київ, пл. Франка, 3)

«АБИРВАЛГ»

«Московський незалежний театр» наважився на інсценізацію «Собацього серця» за Михайлом Булгаковим. Вистава відрізняється від оригіналу. З'явилися «фантомні персонажі» — машиністка в білизні, дівчина, яка уособлює душу пса, та хтива клієнтка професора. У ролях Прображенського та Шарікова — Валерій Золотухін і Андрей Федорцов відповідно.

14 лютого

Луганський російський драматичний театр (Луганськ, вул. Коцюбинського, 9а)

ПОЕТИ І БАРДИ

ПРОЕКТ Як запевняють астрологи, «Водолаї завжди шукають альтернативу, тому не люблять бути схожими на інших». Під цим знаком народжений, зокрема, поет, письменник і журналіст Сергій Пантюк і ним-заснований поетично-музичний фестиваль, що так і називається «Під знаком Водоля». Під час триденної імпрези увагу глядачів по чергово ділитимуть лірики й менестрелі. Поетичну рать представлятимуть письменники різних поколінь: Сергій Жадан, Олександр Ірванець, Світлана Повалєва, Олег Соловей, Василь Герасим'юк, Іван Малкович, Василь Жежелько, Ростислав Мельників, Володимир Цибулько, Сашко Ушкалов, Олег Коцарев, Богдан-Олег Горобчук, Павло Коробчук. Серед бардів — «Пропала грамота», Едуард Драч, Віктор Нестерук та інші. На завершення фестивалю відомі митці звільнять мікрофон для своїх колег, які не потрапили до програми, але прагнуть бути почутими народом.

12 – 14 лютого

Інститут Реклами (Київ, вул. Кожум'яцька, 12б)

МАРШ ПОЕТІВ

«Прощання слов'янки» — літературна зустріч харків'ян Насті Афанасєвої та Сергія Жадана і білоруса Андрея Хадановіча. Назва окреслює ідеологію програми, складеної з текстів трьома мовами. Учасники добре знайомі: для Насті Жадан організував презентацію її книги «Голоса говорять», а Хадановіч — майже «своя» людина в нашому культурному середовищі.

10 лютого

Муніципальна галерея (Харків, вул. Чернишевського, 15)

ЗІРКИ БРОДВЕЮ

ЛЕГЕНДА Національний балет Грузії «Сухішвілі» засновано 1945 року. Нинішні керівники колективу Ніно та Ліко Сухішвілі — третє покоління знаменитої танцювальної родини. Як люди сучасні, відповідно до вимог сьогодення, вони привнесли в народну хореографію відчутний модерний струмінь. Перевагу такої моделі оцінили в усьому світі: шоу було визнано кращим на Бродвеї, мало успіх в «Ла Скала», а британська королева особисто вручила засновникові балету Ліко Сухішвілі золоту медаль. І не дивно: шанувальники народного танцю легко розпізнають традиційні лезгинку або хорумі, а поціновувачі актуальних хореографічних напрямків матимуть змогу помилуватися сміливим сполученням балетних па і акробатики. Ансамбль, який складається з 70 осіб, виступатиме у супроводі власного оркестру. За свою історію колектив 9 разів об'їхав всі 5 континентів, і реакція на його виступи однастайна.

16, 18 лютого

Національний палац «Україна» (Київ, вул. В. Васильківська, 103)

Є КОНТАКТ

Синтез різних напрямків і видів мистецтв — не розкіш, а вкрай необхідний засіб пересування глибинами художньої сфери. За нурення призначено в Дніпропетровську. Проект Deep Contact — це сполучення експериментального танцю у виконанні театру сучасної хореографії «Потоки» з живописом Марії Леснікової та музикою в стилі діп-техно від нетлейблу Deeplimit.

9 лютого

«Coffee Room» (Дніпропетровськ, вул. Гопнер, 4а)

КАЛЕНДАР ТИЖНЯ

«ЧАРІВНИЙ СВІТ АСТОРА П'ЯЦЦОЛИ»

Музику аргентинського композитора виконує камерний ансамбль Milonga.

8 лютого. Заповідник «Софія Київська» (Київ, вул. Володимирська, 2)

RIFFMASTER

Концерт-презентація дебютного диску Beautiful Day.

8 лютого. «Клуб «Хліб» (Київ, вул. Фрунзе, 12)

«БОЖЕ-ВІЛЬНА»

Шоу-вистава з елементами хореографії львівського експериментального театру «Намір».

9 лютого. Театр оперативного західного командування (Львів, вул. Городоцька, 3б)

«ЖІНКА В ПІСКАХ»

Філософська притча за романом японського класика Кобо Абе.

9 лютого. Майстерня «Сузір'я» (Київ, вул. Ярославів Вал, 14б)

DJMAG START PARTY

Вечірка за участі відомих французьких та українських діджеїв.

9 лютого. Виставковий центр «Альта-Експо» (Київ, пр-т Московський, 11а)

«СПІЛЬНИЙ ПРОСТІР»

Україно-російський проект — мистецьке вторгнення у звичайне життя.

6 – 12 лютого. Київ, метро «Арсенальна», ескалатори та площа перед входом

«РАЙСЬКІ КУЩІ»

Експозиція концептуального живопису Галини та Ярослава Соболів.

3 12 лютого. Літературний музей (Харків, вул. Фрунзе, 6)

ATRIUM

Струнний квартет грає твори Бетховена, Шестаковича, Скорика, Губаренка.

13 лютого. Національна філармонія України (Київ, Володимирський узвіз, 2)

«БЕЗЗВУЧНО»

Фільм Меннаса Япо представляє проект «Сучасне кіно Німеччини».

14 лютого. Національний центр театрального мистецтва ім. Леся Курбаса (Київ, вул. Володимирська, 23в)

БЕЗ ГОЛОВНОЇ ЛІТЕРИ Коли на Майдані дивлюся на готель «Україна», мене не полишає думка, що ілюмінацію оформлено у стилі агітації Партії регіонів. Розумію, що мої слова звучать так само безглуздо, як звинувачення ФК «Шахтар» у «помаранчевості». Тільки нещодавно зрозумів: мені не вистачає крапок над буквою «ї» у назві готелю, який не так давно носив горде ім'я «Москва». І готель на Майдані не одинокий в подібному калькуванні. Телеканал, який також претендує на використання назви держави, поміщає крапочки з вінценосною літери в рядочок над стовпчиком, тому як не крути, а читається «Україна». Випадковість, чи прозорий натяк? ■

**РОМАН
КАБАЧІЙ**

**СВІТЛАНА
СТОВПОВА**

«РОМЕО І ДЖУЛЬЕТТА»

Коли мені несподівано подарували квитки на виставу «Ромео і Джульєтта», я надзвичайно зраділа. Увечері пішов сніг, і зовсім не хотілося виходити з дому, проте я таки поїхала, хоча, мабуть, даремно... Звичайно ж, я морально готувалася до сучасної інтерпретації п'єси і очікувала чого завгодно, але вистава збила з пантелику не лише мене, а й, здається, усіх глядачів. Бідний дідусь Шекспір, мабуть, помер би враз, якби послухав цей майже годинний гарячковий діалог з використанням нецензурної лексики двох молодих людей, які вирішили покінчити життя самогубством. Після вистави приголомшений зал ще з півхвилини приходив до тями, а вже потім почулися ріденькі оплески. ■

ТРУБА В ОБХІД КНИЖОК

Виселяти столичну бібліотеку ім. Лесі Українки з її приміщення? Як це можливо? У цю книгозбірню я записався третьокласником у 1971 році. Прийшов якимось зранку — і чекаю на східцях. Бібліотекарка біжить захекана. «Тобі прочотну? — брязкає ключами. — Є про піратів». Каже, що більшість книжок вітхі, бо їх визбирано на руїнах після визволення Києва від фашистів. Зараз приміщення книгосховища піратськи захоплює (чи, за іншою версією, повертає у власність) інститут «Укргазпроект». Зрозуміло, що ми відстоїмо права книгозбірні. Якщо газу трубу реально пустити навколо Росії, — чому не можна ходити до інституту в обхід бібліотеки? ■

**ІГОР
КРУЧИК**

**ОЛЕНА
ЧЕКАН**

МОВНІ ПРИСТРАСТІ У мене є шуба, про яку я й не мріяла — шалена здобич випадкового акторського гонорару. Українською володію поганенько, тому намагаюся говорити виключно нею. Помітила, що коли в шубі звертаюся до людей українською — наслідують, коли в пальто — ні. До Верховної Ради: одягти всіх жінок у норку та шинилу, вирішивши раз і назавжди мовне питання. Є ще способи. У Росії гарним тоном вважалося спілкуватися французькою, поки не прийшов Наполеон. Не дай, Боже, нам таке, хоча настирне нав'язування Росією Януковича було одним із дієвих чинників Помаранчевої революції. А в Японії 1100 років тому вельможне панство говорило китайською, доки не з'явився великий поет Кі-но Цураюкі. Тож, мабуть, найпростіший спосіб — дочекатися Поета. ■

НІ «ДОСТУПНОМУ ЖИТЛУ»

Двоє моїх колег, молоде подружжя, якимось спробували пристати до цієї програми. Однак, підрахувавши суми необхідних хабарів, вирішили, що «звичайний» кредит буде дешевшим. Інший мій знайомий у своєму рідному обласному центрі за допомогою молодіжної іпотеки купив кілька квартир — собі і родичам. Усе завдяки зв'язкам. Нещодавно уряд знову пообіцяв молодим сім'ям дешеві кредити на житло. Я щиро сподіваюся, що це порожня обіцянка: поява на ринку нерухомості тисячі «додаткових» покупців штовхне ціну за «квадрат» ще вище. А внаслідок корупції дешеві кредити навряд чи дістануться тим, хто найбільше їх потребує. ■

**АНДРІЙ
ЛАВРИК**

**ВІКТОРІЯ
ПОЛІНЕНКО**

КУЛЬТУРА ТІЛА Мені подобається сучасна толерантність — у її безмежжі знаходять втілення такі ідеї, до яких ти б ніколи сам не допетрав. От, скажімо, нудисти. Явище звичне переважно на диких узбережжях і приватних яхтах. А в лазні нудистів не буває — тут усі рівні — жодної небезпеки. Та нудистам нудно у своєму традиційному оточенні. Тож і знаходять вони нетривіальні способи втілення своїх бажань: уже з липня цього року німці мають можливість літати з Ерфурта до островів у Балтійському морі в чому мати народила. Роздягатимуться в салоні, а перед виходом, навпаки, муситимуть прикритися. Та повного кайфу їм поки не досягти — з міркувань безпеки екіпаж залишається у формі. Якщо дебют буде вдалим, компанія-перевізник обіцяє організацію таких рейсів і в інших напрямках. ■

ТЕЛЕКАНАЛ НОВИН

Коли ти хочеш знати

24

Сьогодні мало знати більше,
сьогодні треба знати все!

УКРАЇНА

РЕГІОНАЛИ ЗНОВУ "З'ЯСУВАЛИ"
СТОСУНКИ З БЮТІВЦЯМИ
КИЇВ

УКРАЇНА

ЧАСТКА ГРИВНЕВИХ ІПОТЕЧНИХ КРЕДИТІВ
КОМУНАЛЬНЕ ВЛАСНИЦТВО 5%
ІПОТЕКА
КИЇВ

США УПРІВ ВАНКОВОЮ
НАЦІОНАЛЬНА NASDAQ З РИНСЕ DUBAI
БЕЗПЕКА АРХІВ

ЄВРОСОЮЗ

ЄВРОПАРЛАМЕНТ УХВАЛИВ
ВХОДЖЕННЯ 9 КРАЇН ДО ЗОНИ ШЕНГЕНУ
СТРАСБУРГ

ІСПАНІЯ

ЗУСИЛИЛІ HONDA СКОМЕНТРОВАНИ
НА СЕЗОНІ 2008-ГО РОКУ
ФОРМУЛА-1
АРХІВ

РАЙАН БАРНЗ

ФЕСТИВАЛЬ WIRED NEXTFEST
КОМПАНІЯ AIRSCOOPER CORPORATION

РАК
in Shanghai

КИТАЙ ПЕРІС ХІЛТОН "ЗАСВІТИЛАСЯ"
НА MTV STYLE AWARDS
ШОУ MTV ШАНХАЙ

ВЕЛИКОБРИТАНІЯ ЕМІ БІНКАУО, НАДКРАЩА
ВИКОНАВЦІВ РІВ
МОБО AWARDS
ЛОНДОН

10 080 хвилин мовлення щотижня дозволили телеканалу новин «24» стати зручним цілодобовим джерелом інформації

764 новинних сюжети за добу дають повну інформаційну картину дня на одному телеканалі

105 пізнавальних програм за добу дозволяють глядачеві отримати більше, ніж просто новини

65 журналістів-професіоналів стежать за тим, аби жодна новина не пройшла повз вашу увагу

24 корпункти по Україні та за її межами щоденно збирають для вас найважливішу інформацію

8,23 млн. глядачів вже дивляться нас в кабельних мережах, в ефірі та з супутника

Новий унікальний
український проект

МЕРЕЖА КНИГАРЕНЬ

К Н И Г А Р Н Я

Купуйте в інтернет-магазині за адресою:
www.book-ye.com

Нова сучасна книгарня в історичному центрі Києва,
поруч зі станцією метро «Золоті ворота», вул. Лисенка, 3
тел: (044) 228-05-66
office@book-ye.com